

MATIE -JAN 'NRALE- 'LA YƆƆNDIA- ZESU BA ZAYI' Matie a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ ɲgblo

-Dele -yaa Matie 'le ɛɛ? -O -yaa Matie sii 'ezin-Alife gbe Levi (Maki 2.14; Luki 5.27). -E -yaa Zesu a -klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ do 'le. Yaa klɛɛ -li 'waati 'la ba Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ do 'le, -e -yaa Romɛ mu a -bhɛngbe -gbɛɛ 'ɛ 'bhɛ a 'nisrakun mu 'ɛ do -la -le. 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, 'ke Zuufu mi do -yaa klɛ Romɛ mu a 'nisrakun mi 'le, 'bhɛ nɛɛnɛ-Zuufu mu 'ɛ 'yaa- 'bhɛ ye 'bhii -za 'yɔɔ- klɛ mi -gbɛɛ do. 'Mu 'yaa- 'bhɛ mafinyanwo, -amasɔyi Romɛ mu 'ɛ 'yaa- -o -sɔnnii' mu gbɛaan 'gbu -la -le. 'Duɲ-, 'yee- Matie 'yɛnkɛlaa- Zesu ma, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'a -siila dɔɔ -e nu klɛ 'bhɛ a -klanlanɛ mu 'ɛ do 'le.

Matie -yaa' -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- yɔɔndia-Zuufu Zesu 'yi mu -la 'kaama-. Matie Mɛɛzan Zesu Krisi kun 'bhii- Mɛɛ Daan mi -Waanbhaa' a -Jan 'ɛ 'le. 'Bhɛɛ- -a 'kpee ma 'ezin-, Zuufu mu 'ɛ 'yri 'yaa- -o -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'la 'nule- ta, 'yee- Zesu -le 'bhɛ 'le. Matie Zesu Krisi zɔn 'zi -kɔɔ' ni -yaa' -Jan 'Nrale- 'ɛ 'yi 'bhii- Izraɛli mu -Bhee mi -Bhɛngbe. Zesu 'yaa- 'ke -Bhɛngbe Davidi 'srɛ mu 'ɛ do 'le 'bhii- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -wa -lɛɛjanwoa 'elwale -sɔ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe. 'Bhɛla- -zayile, -ya -siila -bhɛngbe Davidi 'pegee Abraamu 'Nranɛ-. Zuufu mu a -Waanbhaa' -lɛɛgbɛlaanya 'ɛ ma, waa -yaa sɔ

'yee -Waanbhaa' 'siile -a 'tɔ -zeze 'gbu 'ε ma. 'Bhɛla- -zayile, 'ke Matie -o -we 'zi 'ke -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya 'ε 'le, -ya pe dɔɔ: <Laanima -Bhleŋgbeya>. -E 'bhɛ 'siigbeya -gloɔn 'ε ɔkpaa -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya 'ε ma gaan mia do bhɛ vu.

'Yee- Matie a -Jan 'Nrɛle- 'lɛɛ- 'yi jan ŋgblo mu 'ε 'mu -le -gɛ:

1. 'Kee- san -a -lɛ ɔlwa mi 'ε ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- -a -lɛ yizie mi 'ε ma, Matie -o Zesu zɔn 'zi 'bhii- Zuufu mu a -Bhleŋgbɛ: -ya -gbɔɔ 'pegee -a -taa mu dayrɛ 'ε 'yipia- 'ke 'bhɛ ge 'tɛnlɛ- -a yale 'ε ma.
2. 'Kee- san -a -lɛ 'soo mi 'ε ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- -a -lɛ 'srwaplɛ- mi 'ε ma, Matie -o -we 'zi 'ke -Bhleŋgbɛ 'ε -yaa' -bhleŋgbɛ 'yaaza- 'ε 'bhɛɛ- 'le.
3. 'Kee- san -a -lɛ 'srwaa- mi 'ε ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- -a -lɛ vu ta plɛ mi 'ε ma, Matie -o -we 'zi 'ke 'seŋ -gloɔn 'la 'bhɛ 'yaa- Zesu 'kɔɔ 'bhɛɛ- 'le, 'bhɛɛ- Zuufu mu 'ε -banjoza 'ε -a -yi.
4. -A -lɛ vu ta yaga mi 'ε 'yi, Matie -o -we 'zi 'ke -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya 'pegee 'bhɛ a gaanyiza mu 'ε 'mu -la -le.
5. 'Kee- san -a -lɛ vu ta yizie mi 'ε ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- -a -lɛ mia do bhɛ yaga mi 'ε ma, Matie -Bhleŋgbɛ Zesu a yewogbeya 'ε 'yipia-, 'bhɛ 'pegee Zuufu mu 'ε -banjoza 'ε -a -yi.
6. 'Kee- san -a -lɛ mia do bhɛ yizie 'ε ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- -a -lɛ mia do bhɛ 'soo mi 'ε ma, Matie -o -we 'zi 'ke -Bhleŋgbɛ Zesu a -Waanbhaa' -lɛlajanwole mu 'pegee a nu gbɛ

ple mi 'ε 'mu -la -le.

7. 'Kee- san -a -le mia do bhe 'srwado- mi 'ε ma, 'kee- nu 'tenle- -a -le boolazi mi 'ε ma, -a -le mia do bhe 'srwaa- 'ε, Matie -yaa' -Jan 'Nrале- 'sewe 'ε 'lewlaa- 'ke Zesu deza 'ε mεε mu 'koo 'bhe 'le, 'bhe 'pegee -ya bweza gale ba, 'bheε- -a geza 'ε lafle' 'yi 'mu 'kpen 'yigoonna.

Matie a -Jan 'Nrале- 'sewe 'leε- 'yi, Zesu -yaa' -klanlane mu 'ε -daanna wlan -le 'soo -la -le:

1. Zesu -yaa' -klanlane mu 'ε -daanna -o 'taawo- gone- 'la gbεεn- -Waanbhaa' a -Bh- lεngbeya 'ε ba zayi'. (Matie 5-7).
2. -O -Waanbhaa' a -Bh- lεngbeya 'ε ma -Jan 'Nrале- 'ε wo gone- 'la gbεεn- (Matie 10.5-42).
3. Zesu laanima -Bh- lεngbeya -wa 'ε ba jan- woa- -goon mu 'yi (Matie 13).
4. Zesu -janwoa -za 'yoo- 'pegee -za 'yoo- -sroma 'yanza- ba zayi' (Matie 18).
5. Zesu -janwoa 'drunyan 'leyanza 'pegee bhaapleη mu 'kitikanza 'ε ba zayi' (Matie 24-25).

ZESU 'YAYRE- 'PEGEE -A MATRUN BHLA ZI

*Zesu -gboo mu
(Luki 3.23-38)*

¹ Zesu Krisi -gboo mu 'ε 'wole- -ge. Zesu -o 'ke Davidi 'nranε- 'le. 'Bheε- -e -yaa 'ke Abraamu 'tronkala 'le.

² Abraamu Izaki -yaa; Izaki Zakobu -yaa; 'bheε- Zakobu Zuda 'pegee 'bhe nεεnε- 'gwlaan- mu 'ε 'yaa-.

- 3 Zuda Faresi 'pegee Zera -yaa -a na Tamaa ta;
Faresi Esron -yaa; 'bhεε- Esron Ramu -yaa;
- 4 Aramu Aminadabu -yaa; 'bhεε- Aminadabu
Naason -yaa; Naason Salimo -yaa.
- 5 Salimo Boazi -yaa Raabu ta; Boazi Obedi -yaa
Ruti ta; 'bhεε- Obedi Izai 'yaa-;
- 6 Izai -bhleṅṅbe Davidi 'yaa-; 'bhεε- Davidi
Salomo 'yaa- le 'la 'bhe -yaa 'elwale -so Uri
'na 'le 'bhe ta.
- 7 Salomo Roboamu -yaa; 'bhεε- Roboamu Abia
-yaa; Abia Azafi -yaa.
- 8 Aza Zozafati 'yaa-; 'bhεε- Zozafati Zoramu 'yaa-;
Zoramu Oziasi -yaa;
- 9 Oziasi Zoatamu -yaa; 'bhεε- Zoatamu Akazi
-yaa; Akazi Ezekiasi -yaa;
- 10 Ezekiasi Manase 'yaa-; 'bhεε- Manase Amo
'yaa-; Amo Zoziasi -yaa;
- 11 Zoziasi □kla Zekoniasi 'pegee 'bhe nεεnε-
'gwlaan- mu 'ε de 'le; 'bhe □kla -o -ja Izraeli
mu 'ε 'le luya 'yi Babiloni 'waati 'la ba
'bhεε- ba.
- 12 Izraeli mu 'ε dale blaen luya 'yi Babiloni,
'ke Zekoniasi Salatieli 'yale-; 'bhεε- Salatieli
Zorobabeli 'yaa-;
- 13 Zorobabeli Abiudi 'yaa-; 'bhεε- Abiubi Eli-
akimu 'yaa-; Eliakimu Azoo -yaa;
- 14 Azoo Sadoki -yaa; 'bhεε- Sadoki Akimu -yaa;
Akimu Eliudi -yaa;
- 15 Eliudi Eleazaa 'yaa-; 'bhεε- Eleazaa Matani
'yaa-; Matani Zakobu -yaa;
- 16 Zakobu Zozefu -yaa; 'bhεε- Zozefu □kla 'ke
Mari □noo 'le. Mari □kla 'ke Zesu nεε 'le.

'Bhɛɛ- -o Zesu 'tokpaa- Kriɛ: 'Bhɛ 'yi -le dɔɔ -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan makwan-.

17 'Kee- san *Abraamu ma, 'bhɛɛ- 'kee- nu 'tɛnlɛ- Davidi ma, 'flan vu ta yiziɛ -le -o plɛŋ-. 'Bhɛɛ- 'kee- san Davidi ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- Izraɛli mu 'ɛ gele ma luya 'yi Babilɔni, 'flan vu ta yiziɛ -le -o plɛŋ-. 'Bhɛɛ- 'kee- san 'bhɛ 'waati 'ɛ ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- Zesu Kriɛ 'yale- ma, 'bhɛ □kla 'ezin- 'flan vu ta yiziɛ.

*Zesu Kriɛ 'yaza-
(Luki 2.1-7)*

18 Zesu Kriɛ -yaa gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn-. Zozɛfu dɔle -yaa Zesu nɛɛ Mari zi. 'Sani- -o nu 'fɛ klɛlɛ do 'waati 'la ba, 'ke Mari kpɛ 'sile Lii 'Wɛŋ 'ɛ -glɔɔya' 'ɛ 'le.

19 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, -a -nɔɔ Zozɛfu 'laa -yaa -a zi 'bhii- 'bhɛ 'a 'tɔsiɛ- mɔkɛn' 'yrɛ ma kpataakpa, -amasrɔyi 'bhɛ 'yaa- 'ke mɛɛ wlan do 'le. 'Bhɛla- -yile, 'ke 'bhɛ 'a 'lɛdulale dɔɔ 'bhɛ bhɛleya gole- -a ma gaanyi'.

20 'Bhɛ 'yaa- 'bhɛ 'kpeɛlɛdan 'zi bhla 'la ba 'bhɛ -za 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- yi pla -yrekpaa' do, 'ke gbɛŋ do 'klale 'bhɛ 'yrɛ ba. 'Bhɛɛ- 'ke -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' do 'a 'pele 'bhɛ ni gbɛŋ 'ɛ na dɔɔ: «Davidi 'nranɛ- Zozɛfu, 'yaa -gblaanlɛ' Mari 'sile- ma 'e 'na 'le; -amasrɔyi -a kpele -o 'ke -nɛ 'la 'le bhɛ, 'bhɛ da 'zi Lii 'Wɛŋ 'ɛ -glɔɔya' 'ɛ 'bhɛɛ- ba.

21 -E nu -a yalɛ 'ke -nɛ 'gwlaan- do 'le, 'bhɛɛ- 'e nu 'bhɛ 'tokpalɛ Zesu, 'bhɛ 'yi -le dɔɔ Mɛɛ -Bhɛɛ Mi, -amasrɔyi 'yele- nu -a 'si mu 'ɛ gole waa -za 'yɔɔ- mu 'ɛ 'yi.»

22 'Bhe -za mu 'leε- 'kpen □kla, 'kooko- Mεεzan -jan 'la □kpaα -a -lela' janwo mi Ezai 'lii 'elwale gban -so 'bhe 'leεo-.

23 'Bhe -jan 'ε 'bhe -le -gε: -Ka 'ka 'yrekpa doo! -Gblanε 'la 'ke yaa 'gwlaan- do, -e nu kpe 'sile-, 'bheε- -e nu -a yale 'ke -ne 'gwlaan- do 'le. -O nu 'bhe 'tokpalε Emanueli.» ('Bhe 'yi -le doo -Waanbhaa' -o -koo' ba.)

24 Zozεfu bwele, Mεεzan a -mlεke' 'ε 'bhe -jan 'la □woα -a ni 'kee- 'bhe 'yizaklele. 'Bhe ya 'ε 'yi, 'kee- Mari 'sile -a na 'le.

25 'Duη- Zozεfu 'pegee Mari 'laa 'ε klεle do 'ke 'bhe ge 'tenle- 'bhe 'ne 'gwlaan- 'ε 'yale- ma. Zozεfu -ne 'ε 'tokpaa- Zesu.

2

-Zado' mu -o Zesu malrokpa zii'

1 Zesu □yaa Betelemu, Zude 'kleen 'ε 'yi -wa 'ne do ta 'waati 'la ba, 'ke -bhleᅅᅅbe Erōdi 'yaale- -o Izraeli mu 'ε 'wiη-. -A yale blaαn, 'ke -zado' mu -ledo' dale- -yretεbhe -wleᅅᅅnyre' □noo, 'bheε- 'ke -o nule- Zeruzalemu. -O -yaa lafle' 'yi mleklenne mu 'ε 'taawogbeyα 'ε 'bheε- daan.

2 -O bhole Zeruzalemu, 'ke -o mεε mu -lrokpale doo: «-O -ne 'la 'yaa- 'bheε- 'kee- nu klεle 'ke Zuufu mu a -bhleᅅᅅbe 'le -yoo 'naa εε? 'Wa -toomasie mleklenne do -ya -yretεbhe -wleᅅᅅnyre' □noo, 'bhela- -yile 'o □nwa -a gbayre noo.»

3 -Bhleᅅᅅbe Erōdi 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke 'yee- 'pegee Zeruzalemu mu 'ε 'kpen zrubatεdole.

4 'Bhe ya 'ε 'yi, 'kee- 'sraka 'lena mu -leε mu 'ε 'pegee 'Toη daan mu 'ε 'kpen 'siile, 'bheε- 'kee-

'mu -lɾɔkpale dɔɔ: «-Waanbhaa' Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'la -yaa' -janwoa, -e nu yalɛ yɾɛ 'ɛ -dela nɔɔ- ɛɛ?»

⁵ 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke -wa -lɛkunle -a ni dɔɔ: «-E nu yalɛ Bɛtɛlɛmu, Zude 'klɛɛn 'ɛ 'yi -wa 'nɛ do ta. -Amasɾɔyi -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi do -jan 'lɛɛ- yɔɔndia- -a ba zayi' 'ɛlwale gban -sɔ dɔɔ:

⁶ <'Bhi Bɛtɛlɛmu -wa 'la -yoo Zude 'klɛɛn 'ɛ 'yi bhe! 'Yoo- 'ke Zude 'klɛɛn 'ɛ 'yi -wa mu 'ɛ 'kɾɛn ba -wa 'fiɛntrɔnnɛ 'le 'dɛ! -Amasɾɔyi 'e ba mi do nu klɛlɛ -kunlii do 'le, 'bhɛɛ- 'bhɛ -le nu 'an Izraɛli 'si mu 'ɛ 'lɛdɔɔlɛ zi -lɾɛle' ta 'bhii- -bhlaa gooba mi do -yaa' -bhlaa mu 'ɛ 'lɛdɔɔ- gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.'»

⁷ 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke Eɾɔdi 'woo- -zadɔ' mu 'ɛ 'siile gaanyi', 'bhɛɛ- 'ke -yoo -lɾɔkpale mlɛklɛn- 'ɛ 'pɔwɛla- 'waati 'la ba 'bhɛ ma. 'Bhɛɛ- 'ke -o 'bhɛ 'waati 'ɛ 'pele 'a ni.

⁸ 'Bhɛ blaɛn, 'ke -ya pele- -o ni 'kaa: «-Ka ge 'yee- -nɛ 'ɛ malɾɔkpa kplankplan Bɛtɛlɛmu; 'ke 'kaa □ya, -ka nu 'ŋ 'kɾɛɛlɛkan, 'kooko- 'mi 'gbu ge 'ezin- -a gbalɛ.»

⁹ -O yanle -bhleɛgbe Eɾɔdi 'wojan- 'ɛ malele, 'ke -o gele-. -O -yaa 'taa 'ɛ ta bhla 'la ba, 'ke -o -yɾɛkpale 'yee- mlɛklɛn- do 'kpɔ 'la -wa □ya 'ɛlwale -yɾɛtɛbhɛ -wleɛnyɾɛ' □nɔɔ 'bhɛ ma. 'Bhɛ dɔle -yaa -o trala. 'Duŋ- 'bhɛ 'bhɔle- -nɛ 'yientɛnnɛ 'ɛ 'yaa- 'fɛ 'la □la 'bhɛ trala, 'ke 'bhɛ dulale.

¹⁰ 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, -o -yɾɛkpale mlɛklɛn- 'ɛ ma 'ke -o zru 'kpaale 'egbenele.

¹¹ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke -o wlale- 'bhɛ 'fɛ 'ɛ □la, 'bhɛɛ- 'ke -o -nɛ 'yientɛnnɛ 'ɛ 'yele -a nɛɛ Mari 'kɔɔ. 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke -woo 'kpɔ zenle- 'trɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -o

-ne 'yientenne 'e gbale-. 'Bhe blaam, 'ke -woo ta 'kwe mu 'e 'liigole, 'bhe- 'ke -o glaam' mu 'nale- 'bhe ni: -Can 'pegee -lasikoo -gblen 'nrake- -gloon ple: ansansi 'pegee miri.

¹² 'Bhe blaam, 'ke -Waanbhaa' -o 'kpeelakanle gbin na 'kaa waa niinale -o -zanta' Erōdi ba 'ezin-. 'Bhela -zayile, -o niina- bhla 'e zi -o ba 'kleen 'e 'yi, -o zi -bheke' □sia.

Zozefu 'pegee -a na Mari blasaan- 'bhe- -o -ja Ezipu 'kleen 'e 'yi

¹³ -Zado' mu 'e gele blaam, 'ke Meezan a -mlake' do 'pwele- Zozefu ba 'ezin- gbin na, 'bhe- 'ke 'bhe 'a 'pele -a ni doo: «'E 'wlen-, -ne 'yientenne 'e 'pegee -a nee 'kun, 'bhe- -ka blasaan- 'ke 'ka ge Ezipu 'kleen 'e 'yi; bo -a □noo ye -so 'foke 'mi 'a □pia 'e ni 'e nu yi 'la 'le, 'bhe- 'ka nu. -Amasroyi Erōdi nu -ne 'yientenne 'e ziglinle -a de zayi'»

¹⁴ 'Bhe klele 'te, Zozefu bwele-, 'kee- -ne 'e 'pegee -a nee 'kunle, 'bhe- 'ke -o gele- Ezipu 'kleen 'e 'yi -bi 'e zi.

¹⁵ -E □bwa Ezipu 'kleen 'e 'yi, 'ke 'bhe ge 'tenle- Erōdi gale ma. 'Bhe -za 'e Meezan -lela' janwo mi Oze -jan 'la □woa 'bhe 'leswa□. 'Bhe -jan 'e 'yaa- doo: «'Mi 'η gbe 'e 'siila- 'kaa -e go Ezipu 'kleen 'e 'yi.»

-Ne -bebe deyre

¹⁶ Erōdi 'a 'yele 'bhii- -zado' mu 'e -dawli' □kpaam -a gbe ta, 'ke -ya zrupliile 'egbenele. -Ayile 'keemee mu winbole 'kaa 'mu ge Betelamu -wa 'e 'pegee 'bhe kpe ma -wa mu 'e ta, 'kooko- -ne 'gwlaan- mu 'la 'kpen lee -o lee do 'pegee lee ple ppen- -o 'mu 'kpen de. 'Bhe lee -lii yeke- 'e 'yaa-

-benḡo' -zadó' mu 'ε mlεklennε mu 'ε □ya 'waati 'la ba 'bhε blaán lεε -lii yεkε- 'ε 'bhεε- 'le.

17 'Bhε ya 'ε 'yi, Eródi klεza -yoo 'ε 'bhε -Waanbhaa' -lεla' janwo mi Zeremi 'wojan- 'ε 'lεswa□.

18 Zeremi -jan 'la □woa 'elwale gban -so 'bhε -le -gε: «'O 'trón -o -gbekanwli mu 'pegee 'dimi ma wisiwli -gbεε mu ma Rama -wa 'ε ta. Raseli -le -a -nε mu 'ε wisi' zii', 'bhεε- yaa -o dóle- -a -la 'ke -wa taga; -amasróyi -a -nε mu 'ε -gaa.»

Zozefu 'pegee -a na -gwa Ezipu 'bhεε- -o □nwa Izraeli 'klεen 'ε 'yi

19 Eródi gale blaán, 'ke Mεεzan -Waanbhaa' a -mlεkε' do 'pwele Zozefu ba gbiñ na Ezipu 'klεen 'ε 'yi.

20 -E pe Zozefu ni dóo: «'E 'wlεn-, -nε 'ε 'pegee -a nεε 'kun, 'bhεε- 'ka niina- 'ka -zan Izraeli 'ε 'klεen 'yi, -amasróyi mεε 'la zan mu -yaa -nε 'ε dεyεε -glin 'zi, 'mu 'laa -o -li 'mu 'yε ma.»

21 'Bhε klεle 'tε, 'ke Zozefu 'e 'wlεnle-, 'kee- nε 'ε 'pegee -a nεε 'kunle, 'bhεε- 'kee- niinale -a -zanta' Izraeli 'klεen 'ε 'yi.

22 'Duñ- -o bhóle Izraeli 'klεen 'ε 'yi; 'bhεε- Zozefu 'a 'male- 'kaa Arikelausi -yalaa' -a dε Eródi a -bhleñgbeya yaayε 'ε □noo Zude 'klεen 'ε ta, 'ke -gblaán 'klale -a -yi 'bhε 'klεen 'ε 'yi gele ma. 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke -Waanbhaa' 'a 'kpeelεkanle gbiñ na 'kaa yaa gele Zude 'klεen 'ε 'yi, 'bhεε- 'duñ- -e ge Galile 'klεen 'ε 'yi.

23 'Bhεla- -yile, -e -ja yaale Galile 'klεen 'yi -wa 'nε do ta: -O -yaa 'bhε -wa 'ε sii Nazareti. -Ayile,

-Waanbhaa' -lɛla' -janwo' mi 'ɛ 'wojan- 'ɛ 'lɛswa
-gee' dɔɔ: «*O nu a 'siile- Nazareti mi.*»

-WAANBHAAS A -BHLENGBEYAS 'E MA -JAN 'NRALES-

3

*Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan -o -Waanbhaa' a -jan 'ɛ
'wo zii'*

(Maki 1.2-8; Luki 3.1-18; Zaan 1.19-23)

¹ Zozefu 'pegee -a na Mari, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'nɛ 'ɛ,
-o 'yaa- 'waati 'la ba Nazareti, 'ke Mɛɛ Wiinjɛ' Mi
Zaan 'pwele -a -yi Zude 'klɛn 'ɛ 'yi -kpe 'ɛ ta,
'bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wole- 'sanle 'tɛ.

² -E -yaa pe 'zi mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «*Ka
'ploo- -za 'yɔɔ- klele ma, 'bhɛɛ- -ka 'ka zru
'niina- -Waanbhaa' ba, 'ke 'ka 'ka taawogbeya 'ɛ
mabɔɔ. -Amasroyi laanima -Waanbhaa' 'ɛ -yaa'
-bhlengbeya 'yaa- bhla 'ɛ ɔbhwa -wa -din.*»

³ -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Ezai -janwoa 'yee-
Zaan 'la ba zayi' 'elwale gban -sɔ dɔɔ: «*Mɛɛ do
-le -toorodɔ 'zi -kpe 'ɛ ta 'kaa: -Ka Mɛɛzan a zibhɛ
'ɛ 'lɛmagaan, -kaa 'taawo- zibhɛ mu 'ɛ 'lɛdɔɔ-!*»

⁴ 'Bhɛ klegbeya 'ɛ 'yi, Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan ta
dunɛ- 'ɛ 'tanle- -yaa 'ke 'yɔɔnma 'ciɛ- 'le, 'bhɛɛ- wi
'fle 'sentru do dɔle- -yaa -a 'saanla; -e -yaa 'siesie-
-gama mu 'pegee -bɔn 'yi -zrɔ 'yrɔn mu -la bhle.

⁵ 'Bhɛ 'yi bhe, Zeruzalɛmu mu oo, Zude 'klɛn
'yi mu 'kpen oo, 'bhɛ 'pegee Zrudɛn yue ta mu, -o
'kpen 'yaa- nu 'zi -a ba.

⁶ 'Ke -o -yaa yan -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ɛ 'pelele
kpataakpa mɔkpen' 'yre ma, 'bhɛɛ- Zaan -yaa -o
wiinjɛ' Zrudɛn yue 'ɛ ba 'tɛ.

⁷ 'Dun-, Zaan 'a 'yele- 'bhii- Farizi mu -bebe 'pegee Saduse mu -bebe -yaa nu 'zi 'mu wiinjfeyre nɔɔ- -a ba, 'ke -ya pele- 'mu ni dɔɔ: «-Bhlu 'plalu mɛɛ mu! -Dele pe 'ka ni dɔɔ 'ka blasan- -Waanbhaa' a yran 'la -yoo zan bhe 'bhe 'lɛɛ- ɛɛ?

⁸ -Kaa zrɔn doo 'ka kleza mu 'ɛ ma 'bhii- 'ka 'ka zru -niinaa' -Waanbhaa' ba, 'bheɛ- 'ka 'ploola- -za 'yɔɔ- klele ma.

⁹ 'Ka 'laa bole -a pele ma 'ka 'gbu 'kpee dɔɔ: <'O mɔɔ -gbɔɔ -le 'ke Abraamu 'le 'dɛ.> -Amasrɔyi 'mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ ma dɔɔ -Waanbhaa' sɔ vlɛ mu 'la bhe -o mabɔɔle, 'bheɛ- -yoo kle 'ke Abraamu 'kpee yi mu 'le.

¹⁰ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' a poo 'ɛ 'lɛkpale -o, 'bheɛ- -yoo zan -yri diinj mu 'ɛ takanle 'ke -ya san -o 'sɛnɛ ma. 'Ke -yri diinj 'oo -yri diinj 'la bhe 'laa 'bhe bhaa -lrele' klele, -e nu 'bhe takanle 'bheɛ- -e 'bhe blin 'tɛ 'yi.

¹¹ 'Ka 'ka 'taawogbɛya 'ɛ maniilawoa, 'bhɛla- -yile 'mi -o 'ka 'wiinjɛ zii' 'ke -yi 'le. 'Dun- mɛɛ 'la 'bhe -o zan 'mi blaana, 'bhe zan 'ɛ -glɔɔ 'yiya- 'mi ni, -a -gaale' laa -o 'mi ba 'ke 'mi 'a gaan ma -sawla mu 'ɛ go. 'Yele- nu 'ka 'wiinjɛle 'ke Lii 'Wɛŋ 'ɛ 'pegee 'tɛ 'le.

¹² -Siɛn do -o -a 'kɔɔ. -E nu -mlɔ bhe mu 'pegee -mlɔ -gboo mu 'ɛ bapianle, 'bheɛ- -yoo go 'eke- ma. -E nu -mlɔ bhe mu 'ɛ 'klale- bɔtɔ 'yi, 'bheɛ- -e nu -mlɔ -gboo mu 'ɛ 'kpaciele 'tɛ 'la 'ke -yaa -lii -titi 'bhe 'yi.»

*Zesu Krisi wiinjfeyre -yi ba
(Maki 1.9-11; Luki 3.21-22; Zaan 1.32-34)*

13 -Yrekpaa' do, Zesu -daa Galile 'trε 'ε ta, 'bhεε-
-e □nwa Zrudεn yue 'ε ta. 'Bhεε- -ya mabεenna
Zaan -din, 'kooko- 'bhε 'a 'wiinjε -yi 'ε ba.

14 'Bhε klele 'tε, 'ke Zaan 'e -gbεdεle -a 'wiinjεle
ma -yi 'ε ba, 'bhεε- 'ke 'bhε 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Mi
-le -yaa sɔ bi 'ke 'η ge 'e ba 'bhεε- 'ye 'η 'wiinjε-,
'bhεε- 'bhi -le zan 'e 'wiinjεle 'mi ba εε?»

15 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ:
«Dɔ -a klele 'la -zɔn. -Amasrɔyi, 'o nu 'solε-
-Waanbhaa' zru maza 'ε 'kpen 'lεsolε 'bhεε-
gbεεn- -gee'.» 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke Zaan dεle- Zesu
'wiinjεle -la.

16 -E yanle, 'ke Zesu 'pwele -yi 'ε ba. 'Bhε yrε
do 'kpɔ 'ε □nɔɔ bhe, 'ke laflε' 'liigole, 'bhεε- 'ke
Zesu 'yrekpale -Waanbhaa' Lii 'ε ma; 'bhε -zinaa'
'a ta 'bhii- -bhooladɔ maanne- do gbεεn-.

17 'Bhεε- 'ke -weli' do dale- laanima, 'ke 'bhε 'a
'pele dɔɔ: «'Nj gbe 'la -za sɔ 'η ni 'egbεεle 'yele-
-ge, 'yele- 'η zrukpalaa 'egbεεle.»

4

Zesu 'yidanyrε -Setran' 'kɔɔ (Maki 1.12-13; Luki 4.1-13)

1 'Bhε blaان, 'ke Lii 'Wεη 'ε gele- 'ke Zesu 'le
-kpe 'ε ta, 'kooko- -Setran' 'a 'yidan-, 'bhεε- -ya
balaa' -za 'yɔɔ- 'yi.

2 Zesu -yrekpaa' mia plε 'pegee -bi mia plε □kla
'ke yaa pε 'kedo- 'kpɔ bhle. 'Bhεε- gbɔn 'a □dia.

3 'Bhε 'yi, 'ke -Setran' 'e 'mabεεnle Zesu -din,
'bhεε- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Ke 'yoo- 'ke
-Waanbhaa' Gbe 'ε 'le, -a pe kpoti mu 'la bhe -o
ni dɔɔ -woo mabɔɔ 'bhεε- -o klε 'ke pele mu 'le»

4 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ:
 «-A yɔɔndele -o -Waanbhaa' 'a 'Sewε 'ε 'yi dɔɔ:
 <Bhaaplɛɲ -si 'ε -dan' 'laa -o 'ke pele do
 -kplɛnnɛ' 'le; 'duɲ- -jan mu 'la 'kpɛn da
 -Waanbhaa' -lii 'mu -le -si na bhaaplɛɲ ni
 'ezin-.>»

5 'Bhε blaɛn, 'ke -Setran' Zesu 'sile, 'kee- gele-
 'kele- Zeruzalɛmu -Waanbhaa' a -wa 'weɲ 'ε ta;
 'bhεε- 'ke -ya 'kpale -Waanbhaa' *Gba 'Fε -Gbɛnɛ
 'ε 'wiɪɲ-.

6 'Bhεε- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Kee- 'yoo- 'ke
 -Waanbhaa' Gbe 'ε -le, 'ploo 'e 'gbu ma 'bhεε-
 'e balaa' 'trɛ ma. -Amasrɔyi -a yɔɔndele -o
 Waanbhaa' a 'Sewε 'yi dɔɔ:

<-Waanbhaa' nu -yaa' -mlɛkɛ' mu 'ε winbɔle 'e
 -zayi'.

'Bhεε- -o nu 'e binale -o gbε -yi, 'kooko- 'e gaan
 madiɲ 'laa wo vlɛ ma.>»

7 Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ:

«-A yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi 'ezin-
 dɔɔ: <'Yaa Mɛɛzan -Waanbhaa' -yidanle.>»

8 'Bhε blaɛn, 'ke -Setran' gele- 'kele- 'ezin- vlɛ
 gɔɔn 'trole- do 'wiɪɲ-, 'bhεε- 'kee- 'drunyan ta
 -bhleɲgbɛ 'klɛn mu 'ε 'kpɛn 'pegee 'mu 'lreleya
 mu 'ε 'kpɛn zrɔnle- -a ni.

9 'Bhεε- -e pe Zesu ni 'tε dɔɔ: «'Ŋ nu 'bhε
 -bhleɲgbɛ 'klɛn mu 'ε 'kpɛn 'nale- 'e ni, 'kooko-
 'e yalaa' -o wiɪɲ, 'ke 'yee 'kpɔ □zian 'η 'lɛɛ, 'bhεε-
 'ke 'ye 'η -gbaa 'bhii- 'yaa- -waanbhaa'.»

10 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'E
 'plɛngɔ- 'η ma -Setran'! -Amasrɔyi, -a yɔɔndele
 -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'yi 'kaa:

«*Bhaaplen Meezan do -kplenne' -la gba, 'bhεε-
yaa -Waanbhaa' -bhεεke' do 'kpɔ gbale
yee- blaan.*»

11 'Bhε klele 'ε, 'ke -Setran' 'ploole Zesu ma.
'Bhεε- 'ke -mlεke' mu nule- 'yee- Zesu -din, 'bhεε-
'ke -wa gbale- -a maza -yaa pe 'la ma 'bhε ba.

*Zesu -yaa' ye 'ε zisaan- Galile 'tre ta
(Maki 1.14-15; Luki 4.14-15)*

12 Zesu 'a 'male- 'kaa -o Mεε Wiinfε' Mi Zaan
□kwan, 'bhεε- -wa □bwa -kaso 'yi, 'kee- gole- Zude
'kleen 'ε 'yi, 'bhεε- 'kee- nule- Nazareti -wa 'ε ta
Galile 'tre 'ε ta.

13 'Dun- yaa bole Nazareti, -e -ja bole
Kapenomu -wa 'ε ta. 'Bhε -wa 'ε 'bhε -o Galile
-draa 'ε bhonla yre 'ε □noo, Zabolon 'pegee
Nefitali 'kleen mu 'ε 'yi.

14 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, -Waanbhaa' -lela' janwo
mi Ezai 'wojan- mu 'ε 'leswa□; 'yee- Ezai 'a □pia
'elwale -so doo:

15 «'Ka mu Zabolon 'kleen 'yi mu, 'ka mu Nefitali
mu, 'ka mu -draa bhonla mu, 'bhε 'pegee 'ka mu
Zruden yue ta mu, 'bhεε- 'ka mu Zruden yue
-zanta' mu 'ε, 'bhε 'pegee 'ka mu Zuufu kle mu 'la
'ka -o Galile 'kleen gbε do 'ε 'yi bhe!

16 'Ka mu 'si mu 'la 'yaa- -gblo 'yi, 'ka nu 'tebhile
-gbene do yele! Mεε 'la zan mu yaale -o ga 'kleen
a -gblo 'ε 'yi, 'tebhile do nu -bhile' -o ta!»

17 -A 'san 'bhε yi 'ε ma, Zesu -Waanbhaa' a -jan
'ε 'wole- -saan. -E -yaa pe 'zi mεε mu 'ε ni doo:
«-Ka 'ploo -za 'yoo- mu klele ma, 'bhεε- 'ka 'ka
zru niina- -Waanbhaa' ba, -amasroyi -Waanbhaa'
a -bhleighbeya 'yaa- bhla 'ε □bhwa 'ka -din!»

Zesu -o kaade mu yizie 'sii zii'
(Maki 1.16-20; Luki 5.1-11)

¹⁸ Zesu 'yaa- 'taawo zii' Galile -draa 'e bhonla bhla 'la ba, 'kee- Simo 'la -o -yaa 'bhe sii Pieri 'bhe 'pegee 'bhe neene- Andre 'yele. -O -yaa kaade yro bo 'zi -draa 'e ba, -amasroyi -o -yaa 'ke kaade mu 'le.

¹⁹ Zesu -o -siila doo: «-Ka nu do 'η zi, 'bhe- 'η nu 'ka klele mee -bebe 'kun mu 'le 'bhii- 'ka kaa -bebe mu kun gone- 'la gbene-»

²⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke -o 'ploole blaale- -waa' kaade yro mu 'e ma, 'bhe- 'ke -o gele- dole Zesu zi.

²¹ Zesu 'bhole- -a -lee sa 'egboonle, 'kee- neene- ma do ple -bhেকে' 'yele, Zaki 'pegee 'bhe neene- Zaan; 'mu 'yaa- Zebede gbe ple -la -le. -O mee ple 'pegee -o de Zebede -yaa -waa' kaade yro mu 'e magaan 'zi -waa' -yitakon 'e 'yi.

²² Zesu -o 'siile-, 'ke -o nule- dole blaale- 'bhe zi, 'bhe- 'ke -woo de 'tole 'a noo- ye -yitakon 'e 'yi.

Zesu -o mee mu daan 'zi 'kee- gade mu bhee
(Luki 6.17-19)

²³ Zesu 'yaa- ge 'zi Galile 'tre ta yrekpen- □noo; -e -yaa mee mu daan 'zi -Waanbhaa' a -jan 'e 'le Zuufu mu daanfe' mu 'e □la, -e -yaa -Waanbhaa' a -bhlengebeya ma -jan 'nrале- 'e 'wo zii'; 'bhe 'pegee -e -yaa gade mu 'e 'kpen -gloon 'pegee -sojzan' mu 'e 'kpen 'bhee zii'.

²⁴ -A 'tobholeya 'e 'yaa- zen 'zi Siri 'kleen 'e 'kpen 'yi. 'Bhe ya 'e 'yi, -o -yaa zan gade mu 'e 'kpen -gloon 'le -a ba, 'bhe 'pegee -yren 'e 'kpen -gloon -yaa mee 'la zan mu ta: -Kwanii' mu oo,

-soonsɔnde mu oo, 'bhe 'pegee -flugba mu. Zesu -o ma ga mu 'e 'kpen -gwa.

²⁵ 'Bhela- -yile, -zamaa' 'srɛ -bebe -yaa -a zi: Galile 'klɛn 'yi mu oo, -wa vu 'klale- ke ba mu oo, Zeruzalemu mu oo, Zude 'klɛn 'yi mu oo, 'bhe 'pegee Zrudɛn yue -zanta' mu 'kpen.

5

*Zesu -o mɛɛ mu daan 'zi vlɛ gɔɔn do wiinj-
(Maki 3.13; Luki 6.12-13; 6.20)*

¹ Zesu -zamaa' 'srɛ 'ɛ 'yele-, 'kee- gele- yaalɛ vlɛ gɔɔn do 'wiinj-. 'Bhɛɛ- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -woo mabɛnna -a -din,

² 'bhɛɛ- -yoo daanle -saan -za -bebe mu 'lɛɛ- 'le.

*-Za wlan -zeze
(Luki 6.20-26)*

³ Zesu pe -o ni dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan mu 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- waa -o 'ke -zake' 'le -Waanbhaa' -yrɛ 'yi, -waa' pɛ -yinra'! -Amasroyi -waa' pɛ -le 'ke laanima -Waanbhaa' -bhlenɔgbeya -wa 'ɛ 'le.

⁴ Mɛɛ 'la zan mu -o wisi' zii', -waa' pɛ -yinra'! -Amasroyi -Waanbhaa' nu -o tagalɛ.

⁵ Mɛɛ 'la zan mu -yi -o 'edɔɔle, -waa' pɛ -yinra'! -Amasroyi -Waanbhaa' nu 'trɛ 'ɛ 'nale- -o ni -o 'ciɛn 'le.

⁶ -A -lrɔ -o mɛɛ la zan mu ma 'bhii- -ledɔɔleya kle bhaaplen mu plen-, -waa' pɛ -yinra'! -Amasroyi pɛ 'la 'lrɔ -o ma, -Waanbhaa' nu 'bhe 'nale- -o ni.

⁷ Mɛɛ -yrenkla' mɛɛ 'la zan mu ma, -waa' pɛ -yinra'! -Amasroyi -o -yren nu 'klalɛ- -Waanbhaa' ma!

- 8 MEE 'la zan mu 'kpee 'fleele- -o, -waa' pe -yinra!
-Amasroyi -o nu -Waanbhaa' yele!
- 9 MEE 'la zan mu yilabla wla -o 'pegee -o yaayoon'
mu plen-, -waa' pe -yinra! -Amasroyi
-Waanbhaa' nu -o 'siile- -a gbe mu!
- 10 -O -yrenkpa' zii' mee 'la zan mu ta -Waanbhaa'
a -ledoolaya 'e -zayi', -waa' pe -yinra!
-Amasroyi -waa' pe -le nu klele laanima
-Waanbhaa' a -bhlengebeya -wa 'e 'le!
- 11 «'Ke mee mu 'ka -zwanwoa oo, 'ke -o -yren 'e
'kpen -gloon □kpa 'ka ta oo; 'bhe 'pegee 'ke -o
bhla 'e 'kpen -gloon □kpa 'ka ma, 'mi -zayi', 'kaa-
pe -yinra'!
- 12 'Ka zrukpaale kle, 'bhe- 'ka 'yilabla 'wole- kle;
-amasroyi 'bhe -tron -gbene do -o 'ka 'magben-
'zi -Waanbhaa' ba laanima. -O -yrenkpa
-Waanbhaa' -lela' janwo mu 'la □nwa 'ka 'le 'mu
ta 'bhe- gbene-»

Wε 'pegee 'tebhile a -za

(Maki 9.50; 4.21; Luki 14.34-35)

13 «'Ka mu -le 'drunyan 'e 'yi wε 'le. 'Ke wε
'e 'nranleya 'e -gwa -a -yi, 'ka so -a -nraleyā
'e dreekpale 'a ma 'nale- εε? Yaa kle -za 'ke
'yanwope 'le -li mee ma, 'fōke -e bo blinle -la ma
'peeli-, 'bhe- mee mu 'taawo- -a ta.

14 'Ka mu -le 'ke 'drunyan 'e ta 'tebhile 'le. 'Ke
-wa do dole- -o vle goon do 'wiinj- waa so -a
gaanle- mee mu ma.

15 'Bhe- waa -lanbha do bhi 'bhe- -wa dulaa'
'gbongbo do -la. -O -lanbha 'bhile- 'e dun
lanima, 'koko- -e bhi 'fe 'e □la mu 'e 'kpen ta
'wenj.

16 'Bhe ya 'e 'yi, -ka -bhi 'bhii- 'tebhile gbεen-mεε mu -yre ma. 'Ke 'bhe □kla, 'ke -o 'ka kleza -lrele' mu 'e □ya, -o nu 'ka De laanima -Waanbhaa' 'e 'tobhɔle.»

Mεε daangbeya 'toŋ 'e ba zayi'

17 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «Yaa klele 'ka 'ni 'bhii- 'mi □nwa Moizi a 'Toŋ 'e 'pegee -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e -waa' mεε daangbeya mu 'e 'yisiεle! 'Naa 'nule- -o -yisiεyre □nɔɔ, 'duŋ- 'η □nwa -o -leɔyre -la □nɔɔ.

18 'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni dɔɔ 'ali- 'ke 'tre 'pegee lafle' □kaan, 'kee- kpa 'yee- 'toŋ 'e 'sewe 'e yɔɔnne- 'fientronne do ta, -a do 'kpɔ 'laa nu gole -a ba, 'sani- -za mu 'e 'kpen 'lesole pley-.

19 'Bhela- -yile, 'ke mεε 'la zan 'toŋ mu 'e 'yisiεla, 'ali- 'kee- □kla -o ba 'toŋ 'fientronne 'gbu 'e 'bhεε- 'le; 'bhεε- 'ke -ya -pia mεε -bhεεke' mu ni 'kaa 'mu 'toŋ 'e 'yisiε- 'bhii- 'yee- 'gbu gbεen-; -o nu a pele 'bhεε- zan 'e ma mεε 'fientronne laanima -Waanbhaa' -bhleŋgbeya -wa 'e ta. 'Duŋ- 'ke mεε 'la zan 'Toŋ 'e 'klosikun, 'bhεε- 'kee- mεε -vin mu 'e daan 'yee- 'Toŋ 'e 'le, -o nu a pele 'bhεε- zan 'e ma mεε gbilaan laanima -Waanbhaa' -bhleŋgbeya -wa 'e ta.

20 'Bhe 'yi, 'mi pe 'ka ni dɔɔ 'ke 'kaa- -ledɔleya 'e 'yi laa yale 'Toŋ daan mu 'pegee Farizi mu 'e -waa' pe -ledɔleya 'e ni, 'ka 'laa nu 'sɔle- gele- laanima -Waanbhaa' -bhleŋgbeya -wa 'e ta.»

Mεε daanle yran ba zayi'

(Maki 11.25; Luki 12.57-59)

21 «'Kaa □maa dɔɔ -a pele -o Moizi a 'toŋ mu 'ε 'yi -kɔɔ' -gbɔɔ mu ni dɔɔ: <Yaa mεε dελε;> 'ke mεε 'la zan mεε □dia, 'kiti -o 'bhe zan ma.

22 'Mi 'duŋ- pe 'ka ni dɔɔ: 'Ke mεε 'la zan 'e zrupliila -a nεεnε- do ma, 'bhe zan -o 'ke gepε 'le -klu ta. 'Ke mεε 'la zan 'a nεεnε- do -zwanwoa dɔɔ: <-Zadɔkle,> 'bhe zan -o 'ke gepε 'le Zuufu mu a 'kitikan mεε gbilaan -lɛdo' 'ε ba. 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan 'a □pia 'bhe nεεnε- do ni 'ezin- dɔɔ: <-Kwanii'>, 'bhe zan -o 'ke blinpe 'le -jranama 'tε 'ε 'yi.

23 'Kee □nwa -Waanbhaa' gbale 'sraka gopε 'la 'le, 'bhεε- 'kee dulale -o bhla 'la ba 'srakagoyrε 'ε -din, 'bhεε- 'kee- -dwa 'e 'kpee dɔɔ -za do -o 'bhi 'pegee 'e nεεnε- do plen-,

24 'plo- 'yaa- 'sraka gopε 'ε ma 'srakagoyrε 'ε -din, 'bhεε- ge 'e nεεnε- 'ε ba 'elwale 'pe, 'kooko- 'ka kpa do ma; 'bhe blaana, nu -Waanbhaa' gba 'e □nwa -a gbale 'sraka gopε 'la 'le 'bhe 'le.

25 «'Ke mεε do a ca -o 'e ma, 'bhεε- 'ke -yoo ge 'zi 'e 'le -klu ta 'bhe ma, 'bhi 'pegee 'yee- mεε 'ε -ka 'kpa do ma zi 'ε 'lii, 'sani- 'ka 'wlale- plen- -klu 'ε ta. 'Ke 'yaa 'bhe klεε, 'kee- -ja 'e 'kpale- 'kitikan mi 'ε 'kɔɔ; 'bhe nu 'e 'lenale -kasofε gooba mu 'ε ni, 'bhεε- 'mu 'e bɔ -kaso 'yi.

26 'Ke 'bhe □kla, 'mi pe 'e ni wlan 'ε ni dɔɔ: 'Sani- 'e 'pwele- plen- 'bhe -kaso 'ε 'yi; -yaa' ca 'la -yoo 'e ma 'e nu 'bhe -goli' 'ε 'kpen gbawole 'ke 'bhe ge 'tenle- -a -vin -goli' bhe do 'kpo 'ε ma.»

-Yanbhɔɔya ba jan

(Matie 18.8-9; Maki 9.43; 9.47-48)

27 «'Kaa □maa dɔɔ -a pele -o Moizi a 'toŋ mu 'ε 'yi 'kaa: <'Yaa -yanbhɔɔya klɛɛ.>

28 'Duŋ- 'mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan le do -glinna, 'bhɛɛ- 'ke -a -yɛbhwa 'bhɛ 'zi, -e -yanbhɔɔya -la □kla gban 'bhɛ gbɛɛn- bhe -Waanbhaa' -yɛ 'yi.

29 'Kee- gbɛ -yiɛ' ta -yɛbhɛ' -le -a wla 'zi 'e zi 'bhɛɛ- 'e baa- 'zi -za 'yɔɔ- 'yi, -a -yro, 'bhɛɛ- 'ya blin 'e ma 'egbɔɔnle. 'Kee- -ja -Waanbhaa' ba 'e 'yɛbhɛ- gbɛ do 'le, 'bhɛ mabhaabhɔ 'ke -woo 'e 'gbutru 'ε 'kpen blin -jranama 'tɛ 'ε 'yi.

30 'Kee gbɛ -yiɛ' -le -a wla 'zi 'e zi 'bhɛɛ- 'e baa- 'zi -za 'yɔɔ- 'yi, -a takan' 'bhɛɛ- 'ya blin 'e ma 'egbɔɔnle. 'Kee dɔpɛ do winbwa- -a -yi 'bhɛ mabhaabhɔ, 'ke -woo 'e 'gbutru 'ε 'kpen blin -jranama 'tɛ 'ε 'yi.»

Gwlenna yaa- 'kanza-

(Matie 19.7-9; Maki 10.11-12; Luki 16.18)

31 «-A pele -o 'ezin- 'yee- Moizi a 'toŋ mu 'ε 'yi dɔɔ: <'Ke mɛɛ 'la zan -o -a zi 'bhii- -e 'plool- -a na ma, -e gwlenna yaa- 'kan 'sɛwɛdɛ, 'bhɛɛ- -e 'bhɛ na -a na 'ε ni.>

32 'Duŋ- mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ke mɛɛ 'la zan na 'laa gwlen -glinle', 'bhɛɛ- 'kee- -ploola 'bhɛ ma, -yoo 'bhɛ bɔ 'zi gwlen -glin zi -la ta bhe. 'Duŋ- 'ke -o -ploola le 'la ma, 'bhɛɛ- 'ke 'bhi 'gwlaan- 'la 'bhɛ □sia 'e 'na 'le, 'yoo- -yanbhɔɔya -la klɛ 'zi 'bhɛ gbɛɛn- bhe.»

'Siɛnwoza ba jan

33 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Kaa □maa dɔɔ -wa □pia -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ε ni dɔɔ: <'Ke 'yee 'siɛnwoa- pɛ 'la ma 'yaa 'bhɛ 'siɛnwoza 'ε 'tolɛ- ye, 'duŋ-

'yee 'sienwoa- pe 'la ma -Waanbhaa' -yre ma, 'bhe 'leso.>

³⁴ 'Dun- mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ka 'laa 'ka 'sienwole pe 'kedo- 'kpɔ ma: 'Ka 'laa 'ka 'sienwole lafle' ma, -amasɔyi -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya yaayre -le 'ke lafle' 'e 'bhɛɛ- 'le;

³⁵ 'ka 'laa 'ka 'sienwole 'tre ma, -amasɔyi -Waanbhaa' gaankpape -le 'ke 'tre 'e 'bhɛɛ- 'le; 'ka 'laa 'ka 'sienwole Zeruzalemu ma, -amasɔyi -bhleŋgbe -gbɛɛ 'e 'yela- a -wa -le 'kele-.

³⁶ 'Yaa 'e 'sienwole 'e ŋgblo 'e ma, -amasɔyi 'yaa sɔ 'e winbhe mu 'e do 'kpɔ klele- 'epu 'pegee 'etile.

³⁷ 'Kaa <-Aani'> bo 'kaa- <-Aani'> 'le, 'bhɛɛ- 'kaa- <'Yooye-> bo 'kaa- <'Yooye-> 'le. 'Ke 'ka pe 'la □kpa'a 'bhe -jan 'e ma, 'bhe da -Setran' -la ba.>

*-Za -zigole ba jan
(Luki 6.29-30)*

³⁸ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Kaa □maa dɔɔ -wa □pia dɔɔ: <'Ke mɛɛ do 'e 'yrebhe- do □pwan, -o nu 'bhe zan 'e 'yrebhe- do 'pɔnle- 'ezin-; 'bhɛɛ- 'ke mɛɛ do 'e 'sɔnbhe- do 'cienna-, -o nu 'bhe zan 'e 'sɔnbhe- do 'ciɛnle- 'ezin-.>

³⁹ 'Dun- 'mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ka 'laa -za 'yɔɔ- -zigole -za 'yɔɔ- 'le 'eke- ma. 'Ke mɛɛ do 'e □zwan 'e gbe -yiɛ' ta 'trɔn 'e ta, 'e gbe -koo ta 'trɔn 'e 'bhe dɔ -a ni 'bhɛɛ- -e 'bhe zɔn.

⁴⁰ 'Ke mɛɛ do -a zi 'bhii- -e ge 'e 'le -klu ta 'e ta dune- 'e 'si zayi', -a 'to 'bhɛɛ- -e 'yaa- dune- tralape 'e si 'ezin-.

⁴¹ 'Ke mɛɛ do 'a □pia 'e ni 'kaa -e -yaa' 'kwe do 'si kpaŋma, 'bhɛɛ- 'e 'taawo- 'kele- 'kilo do ta, -yaa' 'kwe 'e 'si, 'bhɛɛ- 'e 'kilo ple ta 'taawo- 'kele-.

⁴² 'Ke mɛɛ pɛ do -yɛwoa 'e ma, 'bhɛ pɛ 'ɛ 'na 'bhɛ zan 'ɛ ni; 'bhɛɛ- 'ke mɛɛ do -o -a zi 'bhii- -e pɛ do ca si 'e 'kɔɔ, 'yaa 'bhɛ -gbɛdɔlɛ -a ma.»

*'E 'sɔɔnnii mu -za 'sɔ 'e ni
(Luki 6.27-36)*

⁴³ Zesu pɛ -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Kaa □maa dɔɔ -wa □pia dɔɔ: <'E -vindo' mi -za 'sɔ 'e ni, 'bhɛɛ- 'e 'sɔɔnnii 'ɛ 'bhɛ vɛnsi' 'e yin 'lii.>

⁴⁴ 'Duŋ- 'mi pɛ 'ka ni dɔɔ: 'Ka 'sɔɔnnii mu 'ɛ -za 'sɔ 'ka ni; 'bhɛɛ- -ka 'ka 'seriwo mɛɛ 'la zan mu -yɛnkpɛ 'ka ta 'mu a -za ma.

⁴⁵ 'Ke 'bhɛ □kla, 'ka nu klɛlɛ 'ka Dɛ 'la -yoo laflɛ' 'yi laanima 'bhɛ 'nɛ mu 'lɛ. -Amasɔyi -e -yaa' -yɛtɛbhɛ 'ɛ bhi mɛɛ -yɔɔ' mu 'pegee mɛɛ wlan mu ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-; -e la ban mɛɛ -lɛdɔɔlɛ mu 'pegee mɛɛ -lɛbiilɛ mu ta 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'ezin-.

⁴⁶ 'Ke 'ka -za 'sɔ mɛɛ 'la zan mu ni, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ zan mu 'te -la -za 'sɔ 'ka mu ni. 'Ka nu -trɔn 'ɛ -dela 'srɔɔwɔlɛ -Waanbhaa' 'kɔɔ 'bhɛ ma ɛɛ? 'Ali- 'nisrakun mu 'ɛ 'mu 'a klɛ 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

⁴⁷ 'Ke 'ka 'ka nɛɛnɛ- mu 'te -la 'pubɔ-, 'ka gole -o mɛɛ -vin mu 'ɛ -o ma 'nale- ɛɛ? 'Ali- mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ, 'mu 'a klɛ 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

⁴⁸ 'Ka 'lɛsɔlɛ klɛ -za 'kɛn 'yi, 'bhii- 'ka Dɛ 'la -yoo laanima 'bhɛ 'lɛsɔlɛ -o gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.»

6

Pɛ 'nale- 'kɔɔflɛnzan mu ni

¹ «-Ka 'ka 'yɛɛkpɛ 'ka 'gbu ba 'elɛɛlɛ, 'ke 'ka 'laa 'kaa- -Waanbhaa' -lɛɛgblaanya 'ɛ 'yi 'taawoza 'ɛ klɛ bhaaplɛn mu -yɛ ta, 'kooko- mɔkpɛn' 'yɛɛbhɔ 'ka zi, 'bhɛɛ- -o 'ka 'tɔbhɔ. 'Ke 'kaa □kla 'bhɛ

gbɛɛn- bhe, 'ka 'laa nu 'bhe ma 'trɔn- -srɔwɔle
'ka Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo laanima 'bhe 'kɔɔ.»

² «'Ke 'yoo- pɛ do 'nale- 'kɔɔflɛnzɔn mu ni, 'yaa wɔɲwɔɲzɛnɛ 'bhii- mɛɛ -yrɛkɔɔza klɛ mu a klɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- Zuufu mu daanfɛ' mu 'ɛ 'pegee 'pɛɛlii- -gbleba mu 'ɛ ta. -O 'bhe klɛ 'bhe gbɛɛn- bhe, 'kooko- mɛɛ mu -o 'tɔbhɔ mɔkɔpɛn' 'yrɛ ma. 'Mi pɛ 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ -woo klɛza mu 'ɛ ma -trɔn 'srɔwɔa- gban.

³ 'Duɲ- 'bhi, 'ke 'yoo- pɛ do 'nale- 'kɔɔflɛnzɔn mu ni, 'e gbɛ -yiɛ' -o -za 'la klɛ 'zi 'e gbɛ -koo' -za 'laa dɔɛ 'bhe 'yi.

⁴ 'Bhe klɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'e pɛ 'la 'bhe 'naa- bhe, 'bhe tagaanle bo. 'Bhɛɛ- 'e Dɛ -Waanbhaa' 'la 'yrɛ -o 'e -za 'la klɛ 'zi gaanyi' 'bhe ma, 'bhe nu 'bhe -za 'ɛ ma -trɔn 'nale- 'e ni.»

*'Seriwɔgbɛya -Waanbhaa' ni
(Luki 11.2-4)*

⁵ Zesu pɛ -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'ka -o 'ka 'seriwo zii', 'ka 'laa klɛɛ 'bhii- mɛɛ -yrɛkɔɔza klɛ mu 'ɛ gbɛɛn-: 'Seriwole sɔ -o ni -o dulalele Zuufu mu daanfɛ' mu 'ɛ □la, 'bhe 'pegee -gbleba mu 'ɛ 'lɛzi-, 'kooko- mɔkɔpɛn' 'yrɛkpa- -o ma, 'bhɛɛ- -woo 'tɔbhɔ-. 'Mi pɛ 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ -woo klɛza mu 'ɛ ma -trɔn 'srɔwɔa- gban.

⁶ 'Duɲ- 'bhi, 'ke 'yoo- 'e 'seriwole, wla 'e yi 'fɛkpee 'ɛ □la, 'bhɛɛ- 'fɛ 'ɛ 'liitan 'e ta. 'Bhɛɛ- 'e 'seriwo 'e Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo gaanyi' 'bhe ni; 'bhɛɛ- 'yee- 'la 'e -za 'la klɛ 'zi gaanyi' 'bhe ye bhe, -e nu 'bhe ma -trɔn 'nale- 'e ni.»

⁷ «'Ke 'ka -o 'ka 'seriwo zii', 'ka 'laa bɔɛ -jan do 'kpɔ ta 'ebebele 'bhii- mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu 'a klɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn-: -O

'kpee ma 'ke -o □bwa -jan do ta 'ebebele, 'bhεε-
-Waanbhaa' nu -waa' 'seri 'ε 'lεkunle.

8 'Ka 'laa klele 'bhii- 'woo- mu gbεεn-
-Amasroyi 'ka maza -o pε 'la ma, 'ka Dε
-Waanbhaa' 'bhε dɔ gban 'elwale 'sani- -a
-yɛwole -lεε.

9 'Ke 'ka -o 'ka 'seriwo zii', -kaa pe gɔnε- 'lεε-
gbεεn- dɔɔ:

<-O Dε -Waanbhaa' 'la -yoo laanima, bhaa
mɔkpen' 'e 'tɔ 'wεŋ 'ε 'bhɔ.

10 Bhaa 'yaa- -bhleŋgbeya 'yaa- yi 'ε 'bhɔ;
bhaa 'trε ta mu 'ε -woo 'e zru maza kle 'bhii- -wa
kle gɔnε- 'la gbεεn- laanima.

11 'O gba -zɔn 'o 'le pεle ba.

12 'O -za 'yɔɔ- mu 'la □kla, -o -sroma 'yan 'bhii-
mεε 'la zan mu -za 'yɔɔ- kle 'o ni, 'o 'mu a
-sroma yan gɔnε- 'la gbεεn-.

13 'Yaa 'tolε- 'ke -Setran' 'o 'yidan-, 'bhεε- -yoo 'o
bɔ -za 'yɔɔ- 'yi.

'Duŋ- 'o go -Setran' 'kɔɔ.

-Amasroyi 'bhi -le a pε -le 'ke -bhleŋgbeya 'pegee
-glɔɔya', 'bhεε- 'tɔbhɔleya 'le -yikpensee ta.
Amiina!>

14 «Wlan 'ε ni, 'ke mεε -bhεεke' mu -za 'yɔɔ-
□kla 'ka ni, 'bhεε- 'ke 'ka -waa' -sroma 'ε -yaan,
'ka Dε -Waanbhaa' 'la -yoo laanima 'bhε nu 'ka
mu a -sroma 'yanlε- 'ezin-.

15 'Duŋ- 'ke 'ka 'laa mεε -bhεεke' mu a -sroma
'yanlε-, 'ka Dε 'la -yoo laanima 'bhε laa nu 'ka mu
a pε -sroma 'ε 'yanlε- 'ezin-.»

'Sunwlaza

16 «'Ke 'ka -o 'sun 'yi, 'ka 'laa 'ka wleyisriwole
'bhii- mεε -yɛkɔɔza kle mu 'ε gbεεn-: -Woo

wleyisriwo 'eyoole, 'kooko- məkpen' 'a 'yaango-
'bhii- -woo 'sunwla zii'. 'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni
doo -woo kleza mu 'ε ma -trɔn -srɔɔwoa gban.

¹⁷ 'Bhi 'duŋ-, 'ke 'yoo- 'sun 'yi, 'e 'fε 'gbu 'elrele,
'bhεε- -lasiklɔɔ -gblɛn 'nrɔle- 'kla 'e 'gbu ta,

¹⁸ 'kooko- mεε mu laa nu -a 'yaangolε 'bhii-
'yoo- 'sun 'yi. 'Duŋ- 'e Dε -Waanbhaa' do -kplɛn
'la -ya □nɔɔ gaanyi' ye bhe, 'bhεε- 'yee- Dε
-Waanbhaa' 'la 'kee- gaanyiza ye bhe, 'yele- nu
-a ma -trɔn 'nalε- 'e ni.»

*'Trε ta -naflo mu 'pegee lafle' 'yi -naflo mu
(Luki 12.33-34; 12.15-34; 1 Timote 6.9-10)*

¹⁹ «'Ka 'laa -naflo mu zrɛdɔle 'ka 'gbu ni 'trε
ta -gε. -Amasrɔyi -can 'pegee -wlɛnnε' mu sɔ -o
'siεle, 'bhεε- -faannii' mu sɔ nule- 'kaa 'fε 'ε 'liikonj
mu 'ε 'siεle- 'bhεε- -o 'kaa- -naflo mu 'ε faan.

²⁰ -Ka -naflo mu 'ε zrɛdɔ 'ka 'gbu ni lafle' 'yi;
-wlɛnnε' mu 'pegee -can mu laa -o 'bhe □nɔɔ ye
bhe 'ke -o 'mu siε, 'bhεε- -faannii' mu laa sɔ 'kaa-
'fε 'liikonj mu 'ε 'siεle, 'bhεε- -o 'kaa- -naflo mu 'ε
faan.

²¹ -Amasrɔyi 'yaa- -naflo 'ε -yoo yrε 'la □nɔɔ, 'e
zru bole -o 'bhεε- yrε □nɔɔ 'ε ta.»

*'Kɔɔ' 'yɛbhε- mu -le -kɔɔ' 'fle 'ε ta 'tɛbhile 'le
(Luki 11.34-36)*

²² «-Kɔɔ' 'yɛbhε- mu 'ε -woo -kɔɔ' 'fle ta 'tɛbhile
-la -le. 'Kee- 'yɛbhε- mu 'ε -woo kplankplan, 'e
'fle 'ε 'kpen takanle -o 'weŋ.

²³ 'Duŋ- 'kee 'yɛbhε- mu 'ε waa -o kplankplan,
'e 'fle 'kpen -o -gblo 'yi. 'Kee 'yi 'tɛbhile 'ε 'bhe -o
'ke -gblo 'le, 'yoo- -gblo ti -gbɛnε -la -yi.»

*-Goli' 'flen 'pegee -Waanbhaa' a -za
(Luki 16.13)*

²⁴ «Mεε do laa sɔ yewole -kunlii ple ni 'eke- zi. 'Kee- 'bhe ɔkla, -a do ven nu 'sile- -a yin 'lii, 'bheε- -a -bheεke' do 'ε -za sɔ a ni. 'Ke -a lii biile -o -a do 'yi, -e nu -a -bheεke' do 'ε mavεεε. 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ka 'laa sɔ klele- -Waanbhaa' a lu 'le, 'bheε- 'ka kle -goli' a lu 'le 'ezin-.»

*'Ka 'kpale- kle -Waanbhaa' 'yi
(Luki 12.22-31)*

²⁵ «'Bhela- -zayile, 'mi pe 'ka ni doɔ 'ka 'laa 'ka 'si 'ε yienkanle: 'kee- ɔkla 'ka 'le pele 'le oo, 'kee- -kla 'ka 'mi yi 'le oo, 'bhe 'pegee 'ka nu pe mu 'la 'klale- 'ka ta, 'ka 'laa 'mu do 'kpɔ -za yienkanle. 'Bhe 'yi, -kɔɔ' -si 'ε 'bhe mabhaa laa bhɔ pebhle ta εε? 'Bheε- -kɔɔ' 'fle 'ε mabhaa laa bhɔ -kɔɔ' tapε mu ta εε?

²⁶ -Ka laanima maanne- mu 'ε -glin doo. Waa pebhhe bɔ, 'bheε- waa pe bhaa kan; 'bhe 'pegee waa pele zredɔ, 'duŋ- 'ka Dε 'la -yoo laanima 'bhe -o -lebo'. 'Ka mu mabhaa 'laa bhɔ maanne- mu ta εε?

²⁷ 'Ka -de 'gbu -le sɔ -a -si 'ε baan' sa 'klale 'a ba, -a 'kpee yienkanle 'ε ma εε?»

²⁸ «-Mela ma, 'bheε- 'ka -o dunε- mu yienkan' zii' εε? -Ka 'ka 'yrekpa -bɔn -bi mu 'ε 'pwegbeyε 'ε ta doo: Waa sɔ yewole, 'bheε- waa sɔ dunε- mu 'tanle.

²⁹ 'Bheε- 'duŋ-, 'mi pe 'ka ni doɔ: 'Ali- -bhleŋgbe Salomɔ -yaa yaa 'tɔbhɔleya 'ε 'kpen 'yi, -a -baale' -lreleya laa 'kanle- 'woo- -bɔn -bi mu 'ε -o ta.

³⁰ -Bɔn mu 'la -woo -zɔn gba la, 'bheε- -o nu -o -yrole' too, 'bheε- -woo blin 'te 'yi, 'ke -Waanbhaa'

-o baa 'elrele; yaa nu 'ka mu -baale' 'elrele 'ke 'bhe kan -waa' pe -baagbeyaya 'e ta ee? 'Kaa-'kpaleya 'e -a -yi 'bhe -o 'fientrɔnnɛ 'de!

³¹ 'Bhe ya 'e 'yi, 'ka 'laa -za 'kedo- 'kpɔ yienkanɛ, 'bheɛ- 'ka 'laa 'pele- dɔɔ: <'O nu -mɛla bhleɛ, 'bheɛ- 'o nu -mɛla mile ee? 'Bhe 'pegee 'o nu -mɛ pe -la 'klale- 'o ta ee?>

³² Mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ, 'mu -le 'woo- -za mu 'la bhe 'mu zigin. 'Ka Dɛ 'la -yoo laanima -a 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ka maza -o 'woo- pe mu 'e ma.

³³ -Ka -Waanbhaa' a -bhleɔgbeyaya 'e 'pegee 'ka 'ledɔɔleya -a -yɛ 'yi 'mu -la yienkan' 'elwale 'pe. 'Ke 'ka 'bhe ɔkla, 'bheɛ- -e nu 'ka gbale 'bhe pe mu 'e 'kpen ba.

³⁴ 'Ka 'laa too -za yienkanɛ -zɔn. -Amasɔyi 'ka nu 'ɔgami 'bheɛke 'srɔɔwole too. 'Bhe 'yi, yi 'e 'kpen 'pegee 'bhe 'yi za -le.»

7

'Eke- 'tɔ 'yɔɔ- 'pele- laa lele (Luki 6.37-42)

¹ «'Ka 'laa mɛɛ -bhɛɛke' mu 'tɔ 'yɔɔ- pele, 'kooko- waa nu 'ka mu 'tɔ 'yɔɔ- pele 'ezin-

² 'Ka mɛɛ -bhɛɛke' 'tɔ 'yɔɔ- pe gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -o nu 'ka mu 'tɔ 'yɔɔ- pele 'bheɛ- gbɛɛn-. 'Ka mɛɛ mu kun gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -o nu 'ka mu 'kunle- 'bheɛ- gbɛɛn-.

³ -Yrikpu' 'la 'bhe -o 'e 'gbu 'yɛ 'e ba 'yaa 'bhe ye, 'fɔ -gaa 'klenɛ 'la 'bhe -o 'e nɛɛnɛ- 'e 'yɛ 'e ba 'e 'bheɛ- ye ee?

4 'E sɔ a pele- 'nale- -a ma 'e nɛɛɛɛ- 'ɛ ni dɔɔ: <-A 'to 'mi 'e 'yɛ ba -gaa 'klenɛ 'ɛ go>. 'Duŋ- 'ke -yrikpu' do -o 'bhi 'gbu 'yɛ 'ɛ ba ɛɛ?

5 Mɛɛ -yɛkɔɔza kle mi, 'e 'gbu 'yɛ ba -yrikpu' 'ɛ go 'elwale 'pe, 'bhɛɛ- 'kee yɛ ma □ya, 'e sɔ 'e nɛɛɛɛ- 'ɛ 'yɛ ba -gaa 'klenɛ 'ɛ gole- 'tɛ.»

6 «'Ka 'laa -Waanbhaa' a pɛ 'wɛŋ mu 'ɛ gbɛkpale mɛɛ zru -yɔɔ' mu 'kɔɔ, 'kebhlaale, -e kle 'bhii- 'ke 'ka wi -lrele' -naa -gbaan' mu ni, 'bhɛɛ- boolazi -o yran 'ka 'gbu ma. 'Bhɛ 'yi, pɛ mu 'la 'gbu -za mu -o 'ka 'kɔɔ 'egloole 'ka 'laa 'mu blinɛ □swa mu ni, 'kooko- waa nu 'taawole -o ta 'trɛ ma.»

Pɛ -yɛwole -Waanbhaa' ma
(Luki 11.9-13)

7 «-Ka pɛ -yɛwo' -Waanbhaa' ma, 'bhɛɛ- e nu 'bhɛ 'nale- 'ka ni; 'ke 'ka pɛ 'la ziglinna -a ba, 'ka nu 'bhɛ 'srɔɔwole. -Ka kɔkɔde -a ta, 'bhɛɛ- -e nu -yaa' 'fɛ 'ɛ 'liigole 'ka ni.

8 -Amasɔyi 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan pɛ -yɛwoa -a ma, 'bhɛ zan nu 'bhɛ pɛ 'ɛ 'srɔɔwole -a 'kɔɔ. 'Ke mɛɛ 'la zan pɛ 'la ziglinna -a ba, 'bhɛ zan nu 'bhɛ 'srɔɔwole; 'bhɛɛ- 'ke 'bhi 'la kɔkɔdia -yaa' 'fɛ 'liikonɔ 'ɛ ta, -e nu 'bhɛ -liigole 'e ni.

9 'Ka ba mɛɛ 'gbu 'ɛ -de 'gbu -le sɔ kpoti 'nale- -a 'gbu 'nɛ 'ɛ ni 'ke 'bhɛ 'bluu 'yɛwoa- -a ma ɛɛ?

10 'Bhɛɛ- 'ezin-, -de 'gbu -le sɔ mlɛ do 'kpale 'bhɛ 'gbu 'nɛ 'ɛ 'kɔɔ 'ke 'bhɛ kaa do -yɛwoa -a ma ɛɛ?

11 'Ka mɛɛ -yɔɔ mu, 'ke 'ka mu sɔ pɛ wlan mu 'nale- 'ka 'nɛ mu 'ɛ ni, -mɛla ma 'bhɛɛ- 'ka Dɛ 'la -yoo laanima 'bhɛ 'laa nu 'solɛ- 'ke 'ka pɛ -lrele' mu 'la -yɛwoa -a ma 'mu 'nale- 'ka ni ɛɛ?

12 'Kaa- zi 'bhii- mɛɛ -bhɛɛke' mu -za 'oo -za 'la kle 'ka ni, 'ka mu 'ezin- -ka 'bhɛ 'yansi za kle -o ni.

Moizi a 'tonj mu 'ε 'bhεε- -jan mu 'ε □woa, 'bhεε- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ε 'mu 'bhεε- do 'kpɔ 'ε □woa 'ezin-.»

*'Fɛlii kprɛnɛ- 'pegee 'fɛlii -gbɛnɛ mu a -jan
(Luki 13.24)*

¹³ «-Ka wla -Waanbhaa' ba wlayrɛ kprɛnɛ- 'ε 'bhεε- □nɔɔ. -Amasrɔyi -Jranama ['wlayrɛ-] -lii 'ε -yoo 'egbɛnɛle; 'bhεε- zibhɛ 'la ge -a □nɔɔ, 'bhɛ -laata' -o 'egbɛnɛle. -Ayile mɛɛ -bebe ge 'bhεε- zi 'ε zi.

¹⁴ 'Dun- bole -yrɛ ma -si 'ε 'bhɛ 'wlayrɛ- -lii 'ε -yoo kprɛnɛ-, 'bhɛ □nɔɔ zibhɛ 'ε -yoo kprɛ; 'bhɛla- -yile mɛɛ -bebe 'laa 'bhɛ zi 'ε si.»

*Bhla ma -Waanbhaa' -lɛla janwo mu
(Luki 6.43-44)*

¹⁵ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrɛkpa 'ka 'gbu ba bhla ma -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ε -zayi! -O nu 'ka ba -o -yi -dɔɔ 'le 'bhii- -bhlaa mu gbɛɛn-, 'dun- -o 'gbu 'kpee, -woo 'ke srɔpɛ mu -la -le.

¹⁶ 'Ka sɔ -o dɔle- -o klɛza mu -la ma; 'bhii- 'ka sɔ -yri diinj 'ε dɔle- -a bhaa ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Ka sɔ -lomlin' bhaa 'kanle daanlɛrɛ diinj mu 'yi ɛɛ, taa- 'ka sɔ 'manɔloo bhaa 'kanle -zulɛrɛ diinj mu 'yi ɛɛ?

¹⁷ -Yri diinj wlan bhaa -lrele' mu -la klɛ, 'bhεε- -yri diinj -yɔɔ' bhaa -yɔɔ' mu -la klɛ.

¹⁸ -Yri diinj wlan laa sɔ bhaa -yɔɔ' mu klɛle-, 'bhɛ klɛgbɛya do 'ε 'yi, -yri diinj 'yɔɔ- laa sɔ bhaa -lrele' mu klɛle-.

¹⁹ 'Ke -yri diinj 'oo -yri diinj 'la 'bhɛ 'laa 'bhɛ bhaa -lrele' klɛ, -o nu 'bhɛ takanlɛ, 'bhεε- -wa blin 'tɛ 'ε 'yi.

²⁰ 'Bhe 'yi, 'ka -yri diinj 'e do -a bhaa ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka nu bhla ma -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'e dole -o kleza mu 'e ma 'bheɛ- gbɛɛn-.»

-Waanbhaa' a -jan 'e 'yizaklele

(Luki 13.25-27)

²¹ Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «Mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'mi sii 'kaa: <Mɛɛzan, Mɛɛzan>, -o 'kpen 'laa nu gele laanima -bhlenjgbeya -wa 'e ta; 'ke yaa 'e go mɛɛ 'la zan mu 'ŋ Dɛ 'la -yoo laanima 'bhe zru maza kle 'bhe zan mu do -kplen ba.

²² 'Kitikan yi -gbɛɛ 'e 'le, mɛɛ -bebe mu nu a pele 'ŋ ni doo: <Mɛɛzan, Mɛɛzan, 'o moo -Waanbhaa' -lɛlajanwoa 'e 'to 'yi, 'o 'zina mu -gbian mɛɛ mu zi 'e 'to 'e 'yi, 'bheɛ- 'o 'sole- maza -bebe □kla 'e 'to 'e 'yi.>

²³ 'Ke -o 'bhe □pia, 'ŋ nu a zikpale -o ni doo: <'Naa 'ka dole -lido'; -ka 'ka 'plenjo- 'ŋ ma 'egboonle, -za 'yoo- kle mu.>»

'Fe -gloɔn plɛ ma -gɔɔn

(Luki 6.47-49)

²⁴ Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «'Bhe ya 'e 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan 'ŋ 'wojan- mu 'lɛɛ- □maa, 'bheɛ- 'ke -yoo -yizakla, 'bhe zan 'e -yoo 'bhii- mɛɛ yikanle do 'la -yaa' 'fe 'e -dwa vle -saa -gloɔ do ta.

²⁵ La -gbɛɛ do -baan, 'bheɛ- to mu 'e □kaan, 'bhe 'pegee la 'yi 'e paa 'fe 'e ma 'kee- bɛɛnle-; 'duŋ- 'fe 'e yaa 'klale-; -amasroyi 'fe 'e gaan bole -yaa vle -saa -gloɔ 'e ta.

²⁶ 'Bhe klejgbeya do 'e gbɛɛn-, 'ke mɛɛ 'la zan 'ŋ 'wojan- mu 'la bhe -o □maa, 'bheɛ- 'ke yaa -o -yizaklele, -yoo 'bhii- zadokle mɛɛ 'la 'bhe 'bhe a 'fe do -dwa -yrentre' 'yi.

²⁷ La -gbene do -baan, 'bheε- to mu 'ε □kaan, 'bhe 'pegee -ploo -gbene do -kaan, 'bheε- la 'yi 'ε □paa 'fε 'ε ma, 'kee- beenle-, 'kee- 'klaale, 'bheε- -e □wia 'fenfen.»

Zesu a mεε daangbeya
(Maki 1.22; Luki 4.32)

²⁸ Zesu 'yanle- -zamaa' 'ε daanlele, 'ke -o 'kpen 'liibhaale -o ma -yaa' mεε daangbeya 'ε ma.

²⁹ -Amasroyi yaa mεε mu 'ε daanle 'bhii- -waa' 'Ton daan mu 'ε -waa' daangbeya 'ε gbεen-. -Yoo -daanna 'bhii- 'senzan-.

ZESU 'SOLE- MAZA -BEBE □KLA

8

Zesu -kpaandε' mi do -bheela
(Maki 1.40-45; Luki 5.12-16)

¹ Zesu gole vle goon 'ε 'wiin-, 'ke -zamaa' 'saa do dole- -a zi.

² -Woo -yrekpa', 'ke -kpaandε' mi do 'e 'mabεenle -a -din, 'bheε- 'ke 'bhe 'e 'kpo zenle- -a 'lεε, 'bheε- 'ke 'bhe 'a 'pele 'a ni doo: «'N Zan, 'kee- swa 'e ni, 'e so 'η 'bheele.»

³ 'Bhe 'yi 'tε, 'ke Zesu 'e gbε 'trole -a ba -yε ta; 'bheε- 'ke 'bhe 'e gbε 'kpale -a ma, 'bheε- 'ke 'bhe 'a pele- 'a ni doo: «'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'e 'bhee, bhaa 'e 'fle bakan' wen!» 'Bhe yre do 'ε □noo bhe, 'ke -yaa' -kpaan 'ε gole- -a ma, 'bheε- 'ke -a 'fle bakanle 'wen.

⁴ 'Bhe blaas, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni doo: «'E 'tronkpa 'elrele 'η ni: 'Yaa 'e 'bheza- 'ε 'pele- mεε -bheεke' do 'kpo ni. Ge 'sraka 'lena mi 'ε ba, 'bheε- -yee' maglin- doo, 'bheε- Moizi 'sraka

'la goza □pia -kpaandε' mu -bheeza' 'ε 'yi, 'bhε go, 'kooko- mɔkpen' nu 'a 'yaango- 'bhii- 'e 'bheela-»

Zesu Romε mu a -srwase' mu -kunlii do a yewonε 'ε 'bheela-

(Luki 7.1-10; Zaan 4.43-54)

⁵ Zesu 'bhɔle- Kapεnɔmu, 'ke Romε mu a -srwase' mu -kunlii do 'e 'mabεεnle -a -din, 'bhεε-

⁶ 'ke 'bhε 'a 'pele- -a ni dɔɔ: «'N Zan, ga -o 'an yewonε 'ε do ma, 'bhεε- -a yilale -o 'fε 'lε ma; -a dɔpε mu 'ε 'kpen -gaa -a ma, 'bhεε- yaa sɔ 'taawole, -ayile -yoo -yrenbhle' zii' 'ebebele.»

⁷ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Mi 'gbu nu gele -a -bheele' 'e ba -lε ma.»

⁸ 'Bhε □nɔɔ bhe, 'ke 'yee- -srwase' mu -kunlii 'ε -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «'N Zan, 'mi Romε mi, -a -gaale' laa -o 'η ba 'kee- nu 'mi ba. 'Duη- -jango' do 'kpɔ 'wo, 'bhεε- 'an yewonε 'ε nu -bheele'.

⁹ 'Duη- 'woo- -a □nɔɔ bhe oo, 'mi 'gbu ta -kunlii mu -o 'ke mεε 'ke mu 'le, 'bhεε- 'η 'yoo- -srwase' 'ke mu ta -kunlii 'le. 'An pe -a do ni: <Ge!> 'Bhεε- 'bhε ge; 'an pe -a -bhεεke' do ni: <Nu -ge!> 'Bhεε- 'bhε nu; 'an pe 'an yewonε 'ε do ni: <-Za 'lεε- kle!> 'Bhεε- 'bhε 'bhε kle.»

¹⁰ Zesu 'a 'liijan- 'ε 'male-, 'bhεε- 'bhε 'liibhaa- 'bhε ma, 'ke 'bhε 'a 'pele 'bhε a -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «'Naa 'bhε mεε -glɔɔn 'yele- -lido' 'ke 'bhε 'e kpa -Waanbhaa' 'yi 'egbenεle 'bhii- mεε 'lεε- gbεεn-, 'ali- 'kee- kpa Izraēli 'kleεn 'kpen ta.

¹¹ 'Mi pe 'ka ni 'ezin- dɔɔ: Mεε -bebe nu dale -yretεbhε -wlenyrε' 'pegee -yretεbhε baayrε □nɔɔ, 'bhεε- -o nu gele pεbhlele 'eke- zi -tabali do

ta -o 'pegee Abraamu oo, Izaki oo, 'bhεε- Zakobu mu 'le laanima -bhlengbeya -wa 'ε ta.

¹² 'Duη- 'yee- -bhlengbeya 'to 'ε -yoo mεε 'la zan mu ma, -o nu 'mu blinε 'pεεlii- -gblo -gbεεε 'ε 'yi. 'Bhε □noo bhe, -o nu wisilε, 'bhεε- -zadowεε 'ε 'koo, -o nu -o gbenebhe mu 'ε 'sonkpale.»

¹³ 'Bhε blaana, 'ke Zesu 'a 'pele -srwase' mu -kunlii 'ε ni doo: «Ge 'e ba -lε ma. 'Yee □kpa -Waanbhaa' 'yi gone- 'la gbεεn-, -e nu 'bhεε- 'wlata- za klεε 'e ni.» 'Bhε klεε 'tε, 'ke -srwase' mu -kunlii 'ε -yaa' yewone 'ε 'bheele 'bhε 'waati do 'kpo 'ε ba.

Zesu gadε mu -bebe -bheela

(Maki 1.29-34; Luki 4.38-41)

¹⁴ Zesu -ja Pieri ba -lε ma, 'bhεε- -e Pieri boole yilale □ya: 'Bhε 'flε 'yi 'yaa- -la 'zi.

¹⁵ Zesu 'e gbε yanle -a ma, 'ke -a 'flε 'yi 'la ga 'ε gole-; 'ke -ya -wlenle', 'bhεε- 'kee- Zesu -lεwεε' kpo klεle-.

¹⁶ Yromazi bhole, 'ke -o nule- 'zina mu -yaa mεε 'la zan mu zi 'mu 'le -a ni. -E 'woo- 'zina mu 'ε □gbian 'woo- mεε mu 'ε zi, 'bhε 'pegee -e gadε mu -vin mu 'ε 'kpen 'bheela- -a -liijan' do 'kpo 'ε 'le.

¹⁷ -Yaa' mεε -bheeza' 'ε 'bhε -Waanbhaa' -lεla' janwo mi Ezai jan 'la □woa 'elwale gban -so 'bhε 'lεswa□: 'Bhε 'a -pia doo: «-Yoo' ta -yren mu 'ε 'kpen -gwa, 'bhε 'pegee -yoo ma ga mu 'ε -gwa.»

-O klε Zesu Krisi a -klanlanε 'le 'nale- -a ma εε?

(Luki 9.57-62)

18 Zesu -zamaa' do yele- -a zi, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ -o 'kan -draa 'yɾε gbε do 'ε ta.

19 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke 'Tonɔ daan mi do 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'η nu geλε 'e zi yɾεkpɛn- □nɔɔ.»

20 'Bhε klεle 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni 'kaa: «-Gbɛηgbɛni mu yila- -gluu mu -o, 'bhε 'pegee maanne- mu yi 'fε mu -o, 'duη- yilayɾε 'pegee -yitɾε' yɾε do 'kpɔ 'laa -o Bhaaplɛη Gbe 'ε 'kɔɔ.»

21 -Yaa' -klanlanε mu 'ε do pe -a ni dɔɔ: «'N Zan, -a 'to 'ke 'η ge 'η dε bin 'pe, 'bhεε- 'η nu klεle 'yaa- -klanlanε mu 'ε do 'le.»

22 Zesu pe -a ni dɔɔ: «'Bhi nu dɔ 'η zi, 'bhεε- mεε gbaa mu 'to 'ke -o -waa' gbaa mu 'ε bin.»

Zesu -ploo -gbɛnε do makpalaa

(Maki 4.35-41; Luki 8.22-25)

23 Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε -o -saan -yitakonɔ 'ε 'yi -yi 'ε ba.

24 -O -yaa -draa 'ε takan' zii' -yitakonɔ 'ε 'yi 'waati 'la ba, -woo -yɾεkpa', 'ke -ploo -gbɛnε do 'kanle-'sanle. 'Bhεε- -yi 'pɔɔ mu 'ε 'yaa- zan 'kpale- -yitakonɔ 'ε ta. 'Duη- Zesu 'yaa- yidε 'zi 'bhε bhla 'ε ba.

25 'Bhε klεle 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -woo mabεenle 'a -din, 'bhεε- 'ke -wa bwele- 'kaa: «'O Zan, 'woo- zan gaλε, 'o go -za 'yi!»

26 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Mεle □kla 'ka -o -gblaan 'zi εε? -Mεle □kla 'bhεε- 'kaa- 'kpaleya 'ε -Waanbhaa' 'yi 'bhε 'lεbole -o εε?» 'Bhε 'yi, 'ke Zesu 'e 'wlɛnle- 'tε, 'bhεε- 'kee- 'pɛenle- -ploo 'ε 'pegee -draa 'yi 'ε ta. 'Bhε klεle 'tε, 'ke -ploo 'ε makpaale, 'bhεε- 'ke -yi 'ε 'yɾε ta dɔle- siinɔ 'egbɛnεle.

27 -Ayile, -yaa' -klanlanε mu 'ε kpen 'kpeelεnia -o ma, 'bhεε- 'ke -wa pele- dɔɔ: «Mεε -gloɔn 'ε -de 'gbu -le mεε 'lεε- 'le εε? 'Ali- -ploo mu 'pegee -draa 'yi 'ε 'mu 'a 'weli- ma, 'bhεε- 'mu 'a -liijan' -lεdɔ' -a ma.»

*Zesu 'zina ɔgbian mεε plε zi
(Maki 5.1-20; Luki 8.26-39)*

28 -O bhɔle -draa 'yε gbε do 'ε ta, Gadara mu a 'kleen 'yi, 'ke mεε plε dale- mεε bu mu 'ε ta, 'ke 'mu 'nule Zesu 'lεpale. 'Zina -yaa -o zi, -asiikɔɔ mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -yaa dɔ 'kanle- -la mεε binyrε 'ε ɔnɔɔ zi 'ε 'lii.

29 -O 'pεenle- -saan 'egloole dɔɔ: «-Waanbhaa' Gbe, 'yoo- -mεla zi 'o 'kɔɔ εε? 'O mɔɔ ta -yrenkpa' 'waati 'ε 'bhε 'laa bhɔle -li, 'bhεε- 'ε ɔnwa -yrenkpale 'o ta εε?»

30 'Bhε 'waati do 'kpɔ 'ε ba, ɔswa 'lε -gbεnε do -yaa pεbhle 'zi -o ma 'egboonle sa.

31 'Bhε klele 'tε, 'zina mu 'la 'yaa- 'woo- mεε plε 'ε zi, -o -sromabwa Zesu ni dɔɔ: «'Ke 'yoo ɔgbian mεε plε 'lεε- zi, -a 'to 'o ge wla ɔswa 'lεdo- 'la laale bhe 'mu 'yi!»

32 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: «-Ka ge 'bhε kle!» -Ayile, 'woo- 'zina mu 'ε gole 'yee- mεε plε 'ε zi, 'ke -o gele- wlale 'swanε 'lεdo- 'ε 'yi. 'Bhε klele 'tε, 'ke 'swanε 'lεdo- 'ε dale- blasanlele vlε goɔn 'ε 'wiinj-, 'bhεε- -o 'kpen ɔnwa baale -yi 'ε ba, 'bhεε- -o -gaa.

33 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke 'woo- 'swanε mu 'ε gooba mu 'ε -o blasanle, 'bhεε- 'ke -o gele- blaale- -wa la. -O bhɔle 'bhε ɔnɔɔ bhe, 'ke -o 'zina zan plε

'ε -waa' -za 'pegee 'swanε mu 'ε dεza 'ε 'kpen 'yigooṅle -waa' -wa 'ε ta mu 'ε ni.

³⁴ -Ayile, 'ke -wa 'ε ta mu 'ε 'kpen 'pwεle, 'ke -o 'nule Zesu ba -yrε ta. -O bhōle -a -din, 'ke -o -sromabole -a ni dōo -e go -waa' 'klεεn 'ε 'yi.

9

Zesu -flugba do -bheela

(Maki 2.1-12; Luki 5.17-26)

¹ 'Bhε blaṅ, 'ke Zesu 'sanle -yitakonj 'ε 'yi, 'bhεε- 'kee- niinale -a ba -wa la.

² 'Bhε klεle 'tε, 'ke -o nule- -flugba do 'le -a ni yrō do 'yi. Zesu 'a 'yaangole 'bhii- gadε mi 'ε mado mu 'ε -woo -kpaṅ -a -yi, 'ke -ya pele- gadε mi 'ε ni dōo: «'Nj 'nε, 'e zru dō 'egloole, 'η 'yaa-za 'yoo- mu 'ε 'kpen -sroma -yaan.»

³ 'Bhε 'yi bhe 'tε, 'ke 'Toṅ daan mu 'ε 'ke mu 'a 'pele 'mu 'gbu 'kpee dōo: «Mεε 'lεε- -yoo -Waanbhaa' 'tosiε zii'!»

⁴ Zesu -o 'kpeejan- mu 'ε dōle 'ke -ya pele- -o ni dōo: «-Mεle □kla 'bhεε- 'ka 'kpeejan- mu 'ε -woo 'eyōole εε?

⁵ 'Woo- -za plε 'gbu 'lεε- -o -de 'gbu -le 'egloole εε? 'Ke 'an pe gadε mi 'ε ni dōo: <'Nj 'yaa- -za 'yoo- mu 'ε ma -sroma -yaan> Taa- 'ke 'an pe -a ni dōo: <'E 'wlen-, 'bhεε- 'taawo εε?>

⁶ 'Dun- 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'kaa 'yaango- dōo 'bhε 'senj -o Bhaaplεṅ Gbe 'ε ni 'trε ta -gε 'kee- bhaaplεṅ mu a -za 'yoo- mu ma -sroma yan.» -Ayile 'ke -ya pele- 'bhε ni dōo: «'E 'wlen-, 'e 'yila- yrō 'ε 'si, 'bhεε- ge 'e ba -lε ma!»

⁷ 'Bhε klεle 'tε, 'ke -flugba 'ε -ya -wlenle', 'bhεε- 'kee- gele- -a ba -lε ma.

⁸ -Zamaa' 'ε 'yɾɛkpale -flugba 'ε 'bheele- ma, 'ke -gblaan 'klale -o -yi, 'bhela- -yile, 'ke -o -Waanbhaa' 'tɔbhɔle 'bhε 'senj -gloɔn 'ε 'naza- 'ε 'yi bhaaplenj mu ni 'bhε ma.

Zesu -o Matie 'sii zii'
(Maki 2.13-22; Luki 5.27-39)

⁹ 'Bhε blaان, Zesu 'yaa- ge 'zi bhla 'la ba, 'ke -a -yɾɛkpale mεε do yaale ma 'nisra gbawo 'fε 'ε □la: -O -yaa 'bhε sii Matie. 'Bhε 'nɔɔ- bhe, 'ke -ya pele 'bhε ni dɔɔ: «Nu dɔ 'η zi!» Matie 'e 'wlenle- 'kee- gele- dɔle Zesu zi.

¹⁰ 'Bhε blaان, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε 'yaa- pεbhle 'zi Matie ba 'fε 'ε □la. 'Bhε □nɔɔ bhe, Zesu 'pegee 'nisrakun mu -bebe 'pegee mεε 'joo 'yɔɔ- -bhεeke' mu -yaa pεbhle 'zi 'eke- ta.

¹¹ Farizi mu 'ε -o -yɾɛkpale 'bhε ma 'tε, 'ke -wa pele- Zesu a -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «-Mele □kla 'bhεε- 'ka daan mi 'ε 'pegee 'nisrakun mu 'ε, 'bhεε- mεε 'joo 'yɔɔ- mu 'ε -woo pεbhle 'zi 'eke- ta εε?»

¹² Zesu 'trɔnbɔle -o wojan 'ε 'yi, 'ke -ya pele- dɔɔ: «Mεε 'klenyawole mu maza laa -o -laanekpa mi ma; 'ke yaa 'e go gade mu ba.

¹³ -Waanbhaa' -yaa' -jangɔ' do 'kpo 'la □woa dɔɔ: <'Ŋ maza laa -o 'sraka do 'kpo ma 'ke ya 'e go mεε -yɾɛnklale 'η ma 'bhε ba;> -ka ge 'bhε -jan 'ε 'yima, 'bhεε- -kaa daan. -Amasɾɔyi 'naa 'nule- mεε 'la zan mu 'mu 'gbu ye 'bhii- mεε -ledɔɔle mu 'mu 'siiyre- nɔɔ-, 'duŋ- 'η □nwa -za 'yɔɔ- kle mu -la 'siile-.»

Zesu 'pegee 'sunjwaza
(Maki 2.18-22; Luki 5.33-39)

14 -Yrekpaa' do, 'ke Mεε Wiinjfe' Mi Zaan a -klanlanε mu 'ε 'nule Zesu ba, 'bhεε- 'ke -wa -lrokpale dɔɔ: «-Mele □kla 'o mɔɔ 'pegee Farizi mu 'ε 'o 'sunwla 'ebebele, 'bhεε- 'yaa- pε -klanlanε mu 'ε waa 'sunwla- εε?»

15 'Bhεε-, Zesu 'bhε -jan 'ε zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ka mu 'gbu 'kpee ma, le dɔyre nɔɔ- mu 'ε -o sɔ -o wleyisriwole 'ke le -nɔɔ 'ε 'yoo -o -din 'waati 'la ba εε? 'Yooye- 'bhε 'la sɔ klele! 'Dun- 'ke le -nɔɔ 'ε -gwa -o -din bhla 'la ba, 'bhεε- -o nu 'sunwlaε 'tε.»

16 «Waa sɔ dunε- gwe -yisrale 'ke sɔpee' drεε 'le; 'kebhlaale, sɔpee' drεε 'ε 'wlayre- nɔɔ- 'eke- ta, -e dunε- gwe 'ε 'bhε sɔ 'ε glaan; 'bhεε- -e 'peede- 'egbenεle 'ke 'bhε kan -a 'peedeyre □lwa 'ε ta.

17 'Bhεε- waa -wεen drεε kla wi 'fle 'foko gwe mu 'yi; 'ke 'bhε □kla wi 'fle 'foko gwe mu 'ε -o 'peede-, 'bhεε- -o -yi -wεen 'ε klalaa', 'bhεε- -e kle 'ke 'sie pε 'le. 'Dun- -o -wεen drεε kla wi 'fle 'foko drεε mu -la -yi, 'bhεε- waa sɔ 'eke- 'siele.»

-Nε -gblanε do bweza gale ba, 'bhε 'pegee le do -bheeza'

(Maki 5.21-43; Luki 8.40-56)

18 Zesu 'yaa- 'bhε -jan mu 'ε 'wo zii' -o ni bhla 'la ba, 'ke Zuufu mu 'ε -waa' -kunlii do nule- Zesu ba, 'bhεε- 'ke -ya 'kpɔ zenle- Zesu 'lεε. 'Bhεε- -e pε dɔɔ: «'N' 'lu 'nε 'ε □kla 'ke 'siele, 'bhε □nɔɔ 'laa -mɔle' -li, nu ge 'e gbεkpa' -a ma, 'bhεε- -e bwe gale ba.»

19 Zesu 'e 'wlenle-, 'ke -o 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε dɔle- mεε 'ε zi.

²⁰ 'Dun-, le do -yaa -zamaa' 'e 'plen-, 'bhe lee vu ta ple -le yaa bhe, 'ke yaa -yito' 'e 'le 'laa kan. 'Bhe le 'e □nwa Zesu -zanta' yretete, 'ke -ya gbε yanle-'bhe ta dune- gbōōn 'e ma.

²¹ -E -yaa pe 'zi -a 'gbu 'kpee dōō: «'Ali- 'ke 'η 'yaa- sō 'η gbε yanle sa -a ta dune- 'e ma, 'η 'yaa- nu -bheele'.»

²² Zesu 'e 'yrekpale -a -zanta', 'kee- 'yee- le 'e 'yele, 'bheε- -e pe 'bhe ni dōō: «'E zru dō 'egloole, 'η lu! 'Yee 'kpalawoa mi 'yi bhe 'e 'bheela-.» 'Bhe yre do 'kpo 'e □nōō bhe, 'ke 'yee- le 'e 'bheele.

²³ Zesu 'bhōle- Zuufu mu 'e -waa' -kunlii 'e ba, 'kee- bheela -gofen' 'pen mu 'pegee -zamaa' 'sre do yele-. -O -yaa wisi' zii' 'egloole -asiikōō mee laa -yaa sō jan 'male.

²⁴ 'Bhe 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dōō: «-Ka 'pwe, -ne -gblane 'e yaa gale, 'dun- -yoo yide 'zi.» -Ayile, 'ke mee mu 'e -o 'sōnsile Zesu ma.

²⁵ -Zamaa' 'e 'pwele- blaam 'pēlii-, 'ke Zesu 'wlae 'fe 'e □la, 'bheε- 'kee- -ne -gblane 'e 'kunle 'bhe gbε ma, 'ke 'bhe bwele- gale ba, 'bheε- 'ke 'bhe 'e 'wlenle.

²⁶ 'Bhe -ne -gblane 'e bweza 'e gale ba, 'bhe □zian 'yee- 'kleen 'e 'yi yrekpen- □nōō.

Zesu -yre 'wi mi ple -yre 'liiploola

²⁷ 'Bhe blaam, 'ke Zesu gele- yre -bheεke' do □nōō. -E -yaa 'bhe yre 'e □nōō bhe, 'ke -yre 'wile- mi ple 'taawole 'sanle -a zi, 'bheε- 'ke 'mu 'a pe 'egloole dōō: «Davidi 'nranε-, 'o 'yrenkla 'e ma!»

²⁸ Zesu 'bhōle- -a ba -le ma, 'ke 'woo- -yre 'wi mi ple -woo mabεenle 'a -din, 'bheε- 'ke -yoo -lrōkpale dōō: «'Ka 'gbu 'kpee ma 'mi sō 'ka 'bheele εε?» 'Bheε- -o pe -a ni: «-Aani' 'o Zan.»

29 'Bhε klεle 'tε, 'ke Zesu 'e gbε 'kpale -o -yrεbhε' mu 'ε ta, 'bhεε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «Bhaa 'ka 'bhee- 'bhii- 'ka 'ka □kpaα 'mi 'yi gɔnε- 'la gbεεn- bhe.»

30 'Bhεε- -o -yrεbhε' mu 'ε 'liiploola. -Ayile, Zesu -o -lεmazwan 'eglɔɔle 'ke -ya pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa 'ka 'bheεza- 'ε 'yipelε mεε 'kedo- 'kpɔ ni.»

31 'Duŋ- -o 'pwele- blaαn 'pεlii-, 'ke -wa 'tɔbhɔleya 'ε zenle- 'klεen 'ε 'yi yrεkpen- □nɔɔ.

Zesu 'bhobho do -bheela

32 -O -yaa ge 'zi 'waati 'la ba, 'ke -o nule- mεε do 'le Zesu ba. 'Bhε mεε 'ε 'bhε 'laa -yaa sɔ -wele', -amasrɔyi 'bhobho 'yaa- 'bhε 'lε ta.

33 'Bhε yrε do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke Zesu 'yee- 'bhobho lii 'ε -gbinle' -a zi, 'bhεε- 'kee- -janwole 'sanle. -Ayile, -zamaa' 'ε 'kpeelεnia -o ma, 'bhεε- -o -yaa 'pe 'zi 'kaa: «'Waa 'bhε 'yansi -za yele -lido' Izraeli 'klεen 'ε 'yi -ge!»

34 'Duŋ- Farizi mu 'ε 'yaa- pe 'zi dɔɔ: «-Setran' mu -kunlii 'gbu 'ε 'bhε -le 'zina mu -gbin 'senj 'na zii' -a ni!»

-Zamaa' ε 'yrεnkla- zii' Zesu ma (Maki 6.34; Luki 10.2)

35 Zesu 'yaa- ge -wa -gbεnε 'pegee -wa 'nε mu 'ε 'kpen ta. -E -yaa mεε mu daan -Waanbhaa' a -jan 'ε 'le Zuufu mu daanfε' mu 'ε □la; 'bhεε- -e -yaa -bhleŋgbeya -wa 'ε ma jan -nrαle' 'ε 'wo zii', 'bhε 'pegee -e -yaa gadε mu 'ε 'kpen -glɔɔn 'pegee -sɔŋzan' mu 'ε 'bhee zii'.

36 Zesu -zamaa' 'ε 'yele, 'ke mεε mu 'ε 'yrεnklae -a ma, -amasrɔyi -o 'trεbhɔle -yaa, 'bhε 'pegee -o

-gblɔzi' gale -yaa 'bhii- -bhlaa mu 'la -o gooba mi laa -o ta.

³⁷ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Waanbhaa' a ye 'ɛ -yoo 'bhii- -mlɔ gba -gbɛɛ do 'la 'tranle- -o, 'bhɛɛ- 'duŋ- yewonɛ mu laa -o 'ebebele 'ke -wa kan, 'bhɛɛ- -wa wla zrɛ 'yi.

³⁸ 'Bhɛla- -yile, -ka -sromabɔ gbazan 'ɛ ni, 'kooko- -e sɔ yewonɛ -bebe 'winbɔle -mlɔ 'ɛ 'kan yrɛ □nɔɔ, 'bhɛɛ- -wa wla zrɛ 'yi.»

10

Zesu -klanlanɛ vu ta plɛ □kla -yaa' winbɔwo mu 'ɛ 'le

(Maki 3.13-19; Luki 6.12-16)

¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ 'siile, 'kee- 'zina mu -gbin 'seŋ 'nale- -o ni, 'bhɛ 'pegee -e mɛɛ mu ma ga mu 'ɛ 'kpen -glɔɔn, 'bhɛɛ- -sɔŋzan' mu 'ɛ 'kpen 'bhee 'seŋ □naa -o ni.

² -E -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'la □kla -yaa -*winbɔwo mu 'le, 'mu 'tɔ -le -gɛ: Simɔ 'la -o 'bhɛ 'tɔkpaɛ- Pieri, 'bhɛ 'pegee 'bhɛ nɛɛɛ- Andre; 'bhɛɛ- Zebede gbe plɛ 'ɛ Zaki 'pegee 'bhɛ nɛɛɛ- Zaan;

³ Filipu 'pegee Batremi; Toma 'pegee 'nisrakun mi Matie; Alife gbe Zaki 'pegee Tade;

⁴ Simɔ 'la 'yaa- 'bhɛ a 'klɛɛn -vavade 'ke 'bhɛ kan pɛ 'kpen ta, 'bhɛ 'pegee Zudasi Isikarioti 'la -dawli' □kpaɛ Zesu gbɛ ta, 'bhɛɛ- -e 'bhɛ □naa 'bhɛ 'sɔɔnnii mu ni boolazi.

Zesu -o yaa -klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ 'winbɔ- 'zi -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'woyrɛ- nɔɔ-

(Maki 6.7-13; Luki 9.1-6)

5 Zesu -yaa' -klanlanε vu ta plε 'ε 'winbwa-, 'bhεε- -yoo -liala dɔɔ: «'Ka 'laa geλε Zuufu kle mu ba, 'bhεε- 'ka 'laa geλε Samari 'kleen 'yi -wa mu 'ε ta.

6 'Dun- -ka ge Izraēli 'si mu -la ba 'elwale 'pe: 'Wole- 'bhii- -bhlaa mu 'la □nia 'mu 'le.

7 'Ke 'ka -o ge 'zi 'kaa- 'taa 'ε ta, -ka ge -a pelele mεε mu 'ε ni dɔɔ: <Laanima -Bhlenḡbeya 'yaa- bhla 'ε □bhwa -wa -din.>

8 -Ka gadε mu -bhee', 'bhεε- -ka gbaa mu bwe gale ba; -ka -kpaandε' mu ma -kpaan 'ε go, 'bhεε- -o 'flε mu 'ε bakan 'weḡ, 'bhε 'pegee -ka 'zina -gbin mεε mu zi. 'Ka pe 'la 'srɔɔwoa- bhaama, -kaa na 'ezin- mεε -bhεεke' mu ni bhaama.

9 'Ka 'laa -goli' do 'kpɔ bɔle 'ka 'wiin-.

10 'Ka 'laa gbɛn ta ge 'pepe dɔ 'kpɔ 'silε-, 'bhε 'pegee 'ka 'laa dunε- tabɔɔ dunε- 'silε-; 'bhεε- 'ka 'laa -sawla mu 'pegee 'ka 'taawo 'beni do 'kpɔ 'silε-. 'Dun- yewo mi 'ε -e -yaa pe pele -srɔɔwo' -e yewo 'zi mεε 'la zan mu ni 'mu -la 'kɔɔ.»

11 «'Ke 'ka □bhwa -wa 'oo -wa 'la ta: 'kee- □kla -wa -gbɛnε do 'le oo, 'kee- □kla -wa 'nε do 'le oo, -ka 'ka zeti- mi kplankplan do -glin 'elwale 'pe, 'bhεε- 'ke 'ka 'bhε □ya, -ka bo -a ba 'ke 'bhε ge 'tɛnlε- 'ka gele ma.

12 'Ke 'ka -o 'wlale- 'fε do -la, -ka 'ka 'dumawo 'bhε 'fa □la mu 'ε ni dɔɔ: <Bhaa 'ka bo 'edɔɔle.>

13 'Ke 'bhε 'fε 'ε □la mu 'ε -dwa -a -la 'ka bo -o ba, 'kaa- yilabla 'duma 'ε bo 'bhε 'fa mu 'ε ta; 'dun- 'ke waa dɔle a -la 'ke 'ka bo -o ba, -ka 'kaa- 'duma 'ε go -o ta.

14 'Ke 'fε do -la mu 'ε 'pegee -wa do ta mu 'ε, waa dɔle -a -la 'ke -o 'ka 'cieya- si, 'bhεε- 'ke waa

dole -a -la 'ke -woo 'trɔnkpa- 'ka 'wojan- mu 'ε □la, 'ka 'pwε bhla zi 'bhe 'fε 'ε □la, 'bhe 'pegee 'ka go bhla zi 'bhe -wa 'ε ta, -ka 'ka gaan mazɔn 'ke 'ka 'ka gaan ma bwegblen- 'ε go; 'bhe nu klele 'bhe yre 'ε □nɔɔ mu 'ε -waa' -za 'yɔɔ- 'ε ma -tɔɔmasie 'le.

¹⁵ 'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ: -Waanbhaa' a 'kitikan yi -gbene 'ε 'le, 'yee- -wa 'ε ta mu 'ε, -o ta -yren 'ε 'yɔɔ- nu -yiyale Sodɔmu mu 'pegee Gomɔɔ mu ta -yren 'ε ni.»

-Kɔɔ' 'leε -yren mu

(Maki 13.9-13; Luki 21.12-19)

¹⁶ Zesu pe 'ezin- -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnbado doo! 'N 'yoo- 'ka 'winlabɔ 'zi 'taa ta -ge bhe, 'ka nu klele 'bhii- -bhlaa mu kle srɔpe mu pler- gɔne- 'la gbɛen- 'bhɛε- -gbɛen. 'Bhe ya 'ε 'yi, -ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele 'bhii- mle mu gbɛen-, 'bhɛε- 'ka 'yi kle 'edɔɔle 'bhii- -bhoolado maanne- mu gbɛen-.

¹⁷ -Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba mɛε mu 'ε ma, -amasrɔyi mɛε mu nu gele 'ka 'le -klu ta, 'bhɛε- -o nu 'ka tafɛle 'ke gbanbhle mu 'le -waa' daanfɛ' mu 'ε □la.

¹⁸ -O nu gele 'ka 'le -janmatii mu 'pegee -bhlergbe mu ba 'mi 'tɔ 'ε -zayi', 'duŋ- 'ka nu klele 'η 'srɛ mu 'le 'bhe -bhlergbe mu 'ε 'pegee 'drunyan 'yi mu 'ε 'yre □la.

¹⁹ 'Ke -o -ja 'ka 'le -klu ta, 'ka nu -jan yɛke- 'la 'wole-, 'bhe 'pegee 'ka nu -a wole gɔne- 'la gbɛen-, 'ka 'laa 'bhe do 'kpɔ yienkanle. 'Ka nu -jan mu 'la 'wole- -o -yre ma, -Waanbhaa' nu 'bhe 'kpale- 'ka 'lii 'bhe yre do 'kpɔ 'ε □nɔɔ bhe.

20 'Bhε -jan mu 'ε 'mu 'laa nu dale 'ka mu 'gbu 'kpee, 'duŋ- 'ka Dε -Waanbhaa' Lii 'ε 'bhε nu 'ka 'wojan- 'ε 'kpale- 'ka 'lii.»

21 Nεεε- ma do mu nu -dawli' 'kpale- 'eke- gbε ta, 'bhεε- -woo 'eke- na mεε mu ni 'bhεε- -woo dε. 'Bhεε- -nε dε mu nu -a kleε -o 'gbu 'kpee yi mu ni 'bhεε- gbεεn- 'ezin-. -Nε mu nu -wleεε' -o yape mu 'ε ma 'bhεε- -o 'mu dε.

22 'Ka ven nu 'sile- mōkpen' yin -lii 'mi 'tō 'ε -zayi'; 'duŋ- 'ke mεε 'la zan 'bhε -yren mu 'ε 'yikwan□ 'ke 'bhε ge 'tenε- -a -leyanle ma, 'bhε zan nu gole -za 'yi.

23 'Ke mεε mu -yrenkpaa 'ka ta -wa do ta, -ka blasan-, 'bhεε- -ka ge -wa 'bhεεke do ta. 'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dōō: 'Sani 'ka nu yanle 'kaanlele Izraēli -wa mu 'ε 'kpen ta, 'ke Bhaapleŋ Gbe 'ε □nwa gban.

24 «-Laklu 'nε do gbilaan 'yi 'laa ya -a daan mi 'ε ni, 'bhεε- yewone do gbilaan -yi 'laa ya -a -kunlii 'ε ni.

25 'Ke -za 'la □tian -laklunε daan mi 'ε ma, 'bhεε- 'yansi za -le nu 'tenε- -laklunε 'ε ma 'ezin-. 'Bhε klegbeya do 'ε 'yi, -za 'la □tian 'yee- -kunlii 'ε ma, 'bhεε- 'yansi za -le nu 'tenε- -yaa' yewone 'ε ma 'ezin-. 'Ke -o 'fezan- 'ε 'gbu 'tōkpaa- dōō Bεεzebuli ('bhε 'yi -le -Setran'), waa nu 'solε- 'tō 'yōō- -glōōn 'ε -dela 'kpale 'fε 'ε □la mu 'ε ma 'ezin-εε?»

-Kōō' -gbilaan' ma mi -le -dela -le εε?

(Luki 12.2-9)

26 Zesu pe -o ni 'ezin- dōō: «'Ka 'laa -gbilaanle' bhaapleŋ mu -lεε. -Amasroyi 'ke 'bhε 'waati 'ε □bhwa, pε 'oo pε 'la magaanle -o, 'bhε 'kpen ta

nu 'pwɛɛ-, 'bhɛɛ- mɔkpen' nu -zadɔɛ gaanyiza 'tole- gaanyiza 'bhe 'yi.

²⁷ 'N 'yoo- -jan 'la 'wo zii' 'ka ni -ge -gblo 'yi, -ka ge 'bhe 'wo -yrekpa' kpataakpa; 'bhɛɛ- 'η 'yoo-swɛɛswɛɛ 'yi -jan 'la 'wo zii' 'ka 'trɔn 'yi -ge, -ka ge 'bhe -toorodɔ 'egloɔɛ 'pɛɛlii- mɔkpen' 'yre ma.

²⁸ Mɛɛ 'la zan mu sɔ mɛɛ dɛɛ-, 'ke waa sɔ mɛɛ lii 'ɛ dɛɛ-, 'ka 'laa -gblaanɛ' 'mu 'lɛɛ. 'Dun- -Waanbhaa' 'la sɔ mɛɛ niigole -a -yi, 'bhɛɛ- 'bhe 'seɛ -o -a ni 'kee- 'ka lii 'ɛ bɔ -jranama 'tɛ 'ɛ 'yi, -ka -gblaan' 'bhɛɛ- 'lɛɛ-.

²⁹ Waa -o 'vone ple gon zi -goli' 'tanbha do ma ɛɛ? 'Dun- -o do 'kpɔ 'laa sɔ -baale' 'trɛ ma, 'ke 'bhe 'laa klɛɛ 'ka Dɛ -Waanbhaa' zru maza 'le.

³⁰ 'Ali- 'ka mu, -Waanbhaa' 'ka 'winbhe- mu 'ɛ 'kpen 'liidɔ-.

³¹ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ka 'laa -gblaanɛ'. 'Ka mu mabhaabho 'vone 'saa mu ta.»

Zesu dɔɛ 'pegee 'e -bangole -a -yi

(Luki 12.8-9)

³² Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan 'a ɲpia 'kaa 'bhe -o 'an pɛ mɛɛ 'le mɔkpen' 'yre ma kpataakpa, 'mi nu 'ezin- 'bhe zan 'ɛ dɔɛ 'an pɛ mɛɛ 'le 'η Dɛ 'la -yoo laanima 'bhe 'yre ɲla.

³³ 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan 'e -bangwa 'mi 'yi mɔkpen' 'yre ma kpataakpa, 'mi nu 'ezin- 'η -bangole 'bhe zan 'ɛ 'yi 'η Dɛ 'la -yoo laanima 'bhe -yre ɲla.»

Zesu pe dɔɔ mɛɛ mu -yicienle nu klɛɛ -a 'tɔ 'ɛ -zayi'

(Luki 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «Yaa klɛɛ 'ka ni 'bhii- 'ŋ ɲnwa boleya -dɔɔ 'nalɛ- 'ka ni 'trɛ 'lɛɛ- ta -gɛ. 'Naa 'nule- boleya -dɔɔ 'nule- 'ka ni, 'duŋ- 'ŋ ɲnwa 'ka 'plɛŋ- 'siɛyɾɛ- -la nɔɔ-.

³⁵ ɲ ɲnwa mɛɛ do 'pegee -a dɛ plɛŋ- 'siɛyɾɛ- -la nɔɔ-, 'bhɛ 'pegee 'ŋ ɲnwa -nɛ -gblanɛ do 'pegee -a nɛɛ plɛŋ- 'siɛɛ-; 'bhɛɛ- 'ezin- 'ŋ ɲnwa 'bhɛɛ- 'yansi za klɛɛ le drɛɛ do 'pegee 'bhɛ 'naale- plɛŋ- 'ezin-.

³⁶ Mɛɛ do 'sɔɔnnii mu nu klɛɛ -a 'gbu ba 'fa -la mu -la -le.»

³⁷ «'Ke mɛɛ 'la zan dɛ 'pegee -a nɛɛ -za sɔ a ni 'ke 'bhɛ kan 'mi ta, 'mi a pɛ laa 'bhɛ zan 'ɛ 'le. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan gbe 'pegee 'bhɛ 'lu -za sɔ a ni 'ke 'bhɛ kan 'mi ta, 'mi a pɛ laa 'bhɛ zan 'ɛ 'le 'ezin-.

³⁸ 'Ke mɛɛ 'la zan -o -a zi 'bhii- -e klɛ 'ŋ zi mi 'le, -ya niigo -a 'gbu 'si 'ɛ 'yi 'elwale 'pe, 'bhɛɛ- -e dɔ -yɾɛnbhɛle ɲla 'mi -zayi', 'ke 'bhɛ ɲkla, 'bhɛɛ- -e nu dɔɛ 'mi zi 'tɛ.

³⁹ 'Ke mɛɛ 'la zan -o -a zi 'bhii- -ya 'gbu -si 'ɛ go -za 'yi, -e nu bloolɛ -a -yi; 'duŋ- 'ke mɛɛ 'la zan 'e 'niigwa- -a 'gbu ɲsi 'ɛ 'yi 'mi -zayi', 'bhɛ zan nu 'bhɛ 'srɔɔwo gɛ drɛɛwolɛ.»

Klɛza -lrele' mu ma -trɔn
(Maki 9.41)

⁴⁰ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan 'ka ɲkwan 'elrele, 'bhɛ zan 'ɛ, 'bhɛ 'mi -la ɲkwan 'elrele bhe; 'bhɛɛ- 'bhɛ zan 'ɛ 'bhɛ 'mi 'winbɔ mi 'ɛ 'bhɛɛ- ɲkwan 'elrele bhe 'ezin-.

⁴¹ 'Ke mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi do ɲkwan 'elrele -yaa' -Waanbhaa' -lɛla' janwoleya 'ɛ ma, -Waanbhaa' nu -trɔn 'la 'nalɛ- -a -lɛla'

janwo mu 'ε ni, -e nu 'bhεε- 'yansi -trɔn 'nale- 'bhe zan 'ε ni 'ezin-. 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan mεε -lɛdɔɔle do ɔkwan 'elrele -yaa' -lɛdɔɔleya 'ε ma -Waanbhaa' -yrε 'yi, -Waanbhaa' nu -trɔn 'la 'nale- mεε -lɛdɔɔle mu 'ε ni, -e nu 'bhεε- 'yansi -trɔn 'nale- 'bhe zan 'ε ni.

⁴² 'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ: 'Ke mεε 'la zan -yi -dɔɔ 'paayan ɔ do -naa 'an -klanlanε mu 'lεε- o ba mi 'fientrɔnne 'gbu 'ε ni, -yaa' -klanlanεya 'ε ma, 'bhe zan nu 'bhe ma -trɔn 'srɔɔwolε.»

11

¹ Zesu 'yanle- -yaa' -klanlanε vu ta ple 'ε daanlele 'bhe -jan mu 'ε 'le, 'kee- gele- -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wolε- 'bhe ɔnɔɔ -wa mu 'ε ta.

Mεε MU -O -WLEN 'ZI ZESU 'PEGEE -JAN 'NRALE- 'ε 'WOZA- 'ε MA

*Mεε Wiinjε' Mi Zaan a winbɔwo mu
(Luki 7.18-35)*

² 'Duɔ- Mεε Wiinjε' Mi Zaan -yaa -kaso 'yi, 'bhεε- -e Zesu Krisi kleza mu 'ε 'male-; 'kee- -yaa' -klanlanε mu 'ε 'ke mu 'winbɔle Zesu ba

³ dɔɔ 'mu ge -a -lrɔkpa' dɔɔ: «'Bhi -le 'ke 'o 'yri 'yaa- mεε 'la zan nule ta 'bhe 'le, taa- 'wooyrikpa mεε -bhεεke' do ta 'ezin- εε?»

⁴ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'zikpale -o ni dɔɔ: «'Ka -yrε -o -za mu 'la ma, 'bhe 'pegee 'ka 'trɔn -o -jan mu 'la 'yi, -ka ge 'mu 'yigɔɔn- Zaan ni,

⁵ -ka 'ka 'yrεkpa -gε doo: -Yrε 'wi mu -o yrε ma ye 'zi, gaan 'siele- mu -o 'taawo zii', -kpaan -o go 'zi -kpaandε' mu ma, 'trɔn 'wile- mu 'trɔn 'lii mu -o 'ploɔ zii', 'bhεε- -o -jan ma zii'. 'Bhεε- gbaa mu

-o bwe 'zi gale ba, 'bhe 'pegee -o -Jan 'Nrāle- 'e 'wo zii' -yrenbhode mu ni.

6 'Ke 'naa klele mee 'la zan baa- pe 'le -za 'yoo- 'yi, 'bhe zan a pe -yinra'.»

7 Mee Wiinfe' Mi Zaan a -klanlanε mu 'ε gele blaana, 'ke Zesu -janwole 'sanle Zaan ba zayi' -zamaa' mu 'ε ni doo: «'Ka -ja -mela -glinle' -kpe 'ε ta εε? 'Ka -ja to diinj do -la -glinle' 'ke -ploo -o 'bhe been 'zi εε? 'Yooye-, 'ka 'laa gele 'bhe -glinle' ma.

8 'Bheε- 'ka -ja -mela -glinle' εε? 'Ka -ja mee -baale' -lrele' do -la -glinle' εε? 'Nj-! -Amasroyi mee 'la zan mu 'mu baa 'elrele -o 'mu ye -bhlenjbe mu -la ba 'fa □la.

9 'Bheε- ka -ja -mela -glinle' εε? 'Ka -ja -Waanbhaa' a -lela' janwo mi do -la -glinle' εε? -Aani', wlan 'ε ni, -yoo 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo mi do 'le kpataakpa. 'Bheε- droon' -a gbilaan -yiya' -Waanbhaa' -lela' janwo mi do ni.

10 -Amasroyi -a yoondele -o 'yela- ba zayi' -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi doo: <'E 'yrekpa doo! 'Mi nu 'an -janwo' mi 'ε 'winbole 'e 'lee, 'bhe nu 'e 'lee zi 'ε 'lemagaanle.>>»

11 «'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni doo: -O bhaaplenj mu 'la □yaa -le mu ta 'mu ba, 'mu do 'kpo gbilaan 'yi 'laa ya Mee Wiinfe' Mi Zaan ni 'Dun- laanima -bhlenjbeya -wa 'ε ta mee 'fientronne 'ε 'bhe gbilaan 'yiya- 'yee- Zaan ni.

12 Mee Wiinfe' Mi Zaan -Jan 'Nrāle- 'ε 'wole- zisaan- 'kee- san 'bhe 'waati 'ε ma, 'ke 'bhe nu 'tenle- -zon ma, laanima -bhlenjbeya 'ε □kla 'ke fanjan- maza -la -le. 'Bheε- mee 'la zan mu do 'egloole 'yee- -bhlenjbeya 'ε so klele- 'mu -le a pe

'le.

¹³ 'Bhε ya 'ε 'yi, -Waanbhaa' -lεla' janwo mu 'ε 'pegee Moizi a 'toŋ mu 'ε -o -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya yaaza 'ε □woa, 'ke 'bhε nu 'tenle-'yee- Mεε Wiinfe' Mi Zaan a pe 'waati 'ε ma.

¹⁴ 'Bhεε- 'ke 'ka -o -a zi 'bhii- 'kaa 'yima, -kaa 'yaango- dɔɔ Eli 'la -Waanbhaa' -lεla' janwo mu 'ε -wa nuza 'ε □pia bi 'elwale -so 'yee- Zaan -le 'bhε 'le.

¹⁵ 'Ke -a -yima' 'trɔn -o mεε 'la zan ŋgblo ma, -ya 'yima!»

¹⁶ «'N sɔ -zɔn bhaapleŋ mu 'ε danle- -mεla ma εε? -Woo 'bhii- -nε 'ke mu 'la 'yaale- -o -zabla' -kpan mu 'ε ta; 'bhεε- -woo -nε 'bhεεke mu 'sii zii' dɔɔ:

¹⁷ <'O 'srokpa- 'ka ni -gofen' 'yi, 'bhεε- 'ka 'laa 'srotanle! 'O bheela wisi' 'sro mu □kpa, 'bhεε- 'ka 'laa wisile!»

¹⁸ «Zaan □nwa 'ka ba, 'bhεε- yaa -yaa pebhle, 'bhε 'pegee yaa -yaa -yi mi. 'Bhεε- mεε mu 'ε -wa □pia a ma dɔɔ: <'Zina do -o -a zi.>

¹⁹ 'Bhε bla, Bhaapleŋ Gbe 'ε 'bhε □nwa, 'bhεε- 'bhε 'yaa- pebhle, 'bhεε- 'bhε 'yaa- -yi mi. 'Bhεε- mεε mu 'ε pe 'bhε ma dɔɔ: <Mεε 'lεε- bole -o pebhlele 'pegee -wεen 'mile- -la ma; 'bhεε- -e bhεgwlenya -kpa 'nisrakun mu 'pegee mεε 'joo 'yɔɔ- -bhεεke' mu -la ma!> 'Duŋ- -o -Waanbhaa' a -zadɔleya 'ε dɔ bhaapleŋ kleza mu -la ma.»

-Wa 'ke ta mu laa dɔle -a -la 'ke -woo kpa Zesu 'yi

(Luki 10.12-15)

²⁰ 'Bhε bla, Zesu 'sole- maza -bebe □kla -wa mu 'la ta, -e -lale' -saan 'bhε -wa mu 'ε ta mu 'ε

ta. -Amasroyi 'bhe -wa mu 'e ta mu 'e waa -o zru mu 'e 'niinale -Waanbhaa' ba -titi 'ke -woo 'taawogbeya 'e maboo.

21 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Ka ta -yren! Ko- razen -wa -la mu 'pegee Betisaida -wa -la mu! -Amasroyi 'η 'sole- maza mu 'la □kla 'ka ba, 'kee- 'kpa bi 'η 'bhe 'yansi 'sole- maza mu 'e □kla bi Tiri 'pegee Sidon -wa mu 'e ta, 'ke -zon 'laa 'bhe 'le 'ke 'bhe -wa mu 'e ta mu 'e -o -botɔ kple mu □klaa gban -o ta, 'bhεε- 'ke -o -pεε -kaan gban -o ma, 'kooko- -wa zron 'bhii- -o -ploola waa -za 'yoo- mu 'e ma, 'bhεε- -woo zru mu 'e 'niinaa- -Waanbhaa' ba, 'bhεε- -woo 'taawogbeya 'e maboola.

22 'Bhela- -yile, 'mi pe 'ka ni dɔɔ: -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'e 'le, Tiri 'pegee Sidon -wa mu 'e ta mu 'e -o ta -yren 'e yaa nu klele 'eyoole 'bhii- 'kaa- pe 'e gbεen-.

23 'Bhεε- 'ka mu Kapenomu -wa la mu, -yoo 'ka ni 'bhii- 'ka nu 'sole- 'ka -wlenle', 'bhεε- 'ka ge 'tenle- lafle' ma εε? -Waanbhaa' nu 'ka mazine, 'bhεε- 'ka nu gele -jranama 'te 'e 'yi. -Amasroyi 'η 'sole- maza mu 'la □kla 'ka ba, 'kee- 'kpa bi 'η 'bhe 'yansi 'sole- maza kle Sodomu -wa 'e ta, 'bhe -wa 'e 'yaa- nu bole ye 'kee- nu 'tenle- -zon ma.

24 'Bhela- -yile, 'mi pe 'ka ni dɔɔ: -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'e 'le, 'ka ta -yren 'e 'yi nu yale Sodomu -wa -la mu 'e ta -yren 'e 'bhe ni.»

*Zesu -a -Jan 'Nrале- 'ε
(Luki 10.21-22)*

25 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke Zesu 'a 'seriwole 'sanle, 'bhεε- -e pe dɔɔ: «'E! 'Nj De, 'tre 'pegee lafle' Zan, 'e wlan 'e -gaanna -zadɔ' mu 'pegee mεε yikanle

mu ma, 'bhεε- 'ya zrɔnlawoa -nε 'fientronne mu ni, 'mi 'e 'pubɔ- 'bhε ma.

²⁶ Wlan -le 'bhε 'le, 'N Dε -Waanbhaa', -e -swa 'e zru ni 'ke 'ya kle 'bhεε- gbεεn-.)»

²⁷ «'N Dε -Waanbhaa -za 'kpen gbεkpaa- 'η 'kɔɔ. Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa Bhaaplɛη Gbe 'ε dɔ, 'ke yaa 'e go -a Dε do -kplɛn ba. 'Bhεε- mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -nε Dε 'ε dɔ, 'ke yaa 'e go -a Gbe 'pegee -a Gbe 'ε -a Dε -zrɔnna mεε 'la zan mu ni 'mu -la ba.»

²⁸ «-Ka nu 'mi ba, 'ka mu 'la 'kpen 'trebhwa□ 'kwe kpɛnle mu 'silele, 'bhεε- 'mi nu -yitrɛle nale 'ka ni.

²⁹ -Ka nu 'mi a pε 'kwe 'ε 'si, 'bhεε- -kaa 'to 'η 'ka daan doo, -amasrɔyi 'η 'yi -o 'edɔɔle, 'bhεε- 'mi 'η 'gbu mazinaa, 'bhε 'yi, 'ka nu -yitrɛle kplankplan -srɔɔwole 'mi ba.

³⁰ 'Wlan 'ε ni, 'an pε ye 'ε yaa la, 'bhεε- 'an pε 'kwe 'ε kpɛn laa -o.»

12

Zesu 'pegee -yitrɛ' yi ba za (Maki 2.23-28; Luki 6.1-5)

¹ 'Bhε blaان, -yitrɛ' yi do ma, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε 'yaa- 'kan zii' gba do 'yi. 'Bhεε- gbɔn -yaa -yaa' -klanlanε mu 'ε dε 'zi; -ayile 'ke -o pεbhaa 'ke mu 'ε 'kanle- 'sanle 'bhεε- 'ke -o 'mu bhle.

² 'Bhε klele 'tε, Farizi mu 'ε -woo yele 'bhε pεbhaa mu 'ε 'kan yre □nɔɔ, 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'E 'yrekpa 'yaa- -klanlanε mu 'ε ta doo, -kɔɔa' a 'tonη mu 'ε ta waa -za 'la kle -yitrɛ' yi ma, 'woo- mu -o 'bhεε- kle 'zi!»

³ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu -o -lrokpale dɔɔ: «Yi do ta, gbɔn -bhlenḡbe Davidi 'pegee -a zi mu 'e □dia, 'bheε- pele dɔ 'kpɔ 'laa -yaa -o 'kɔɔ. -E -za 'la □kla 'ka 'laa 'bhe tapele -lido' εε?

⁴ 'Ŋ bhe, -e -ja wlale -Waanbhaa' 'fe 'e □la. 'Bheε- -o 'sraka -gwa 'bluu mu 'la 'le -Waanbhaa' ni, 'yee- Davidi 'pegee -a zi mu 'e -o 'bhe 'bluu mu 'e □bhla. 'Duŋ- -kɔɔa' 'toŋ mu 'e ta, yaa dɔ mεε -bhεeke' do 'kpɔ 'kpee 'ke 'bhe 'woo- 'bluu mu 'e bhle; 'ke yaa 'e go 'sraka 'lena mu do -kplɛn ba.

⁵ 'Bheε- 'ka 'laa -jan 'leε- 'bhe tapele -lido' 'ezin- Moizi a 'toŋ 'sewe 'e 'yi εε dɔɔ: <'Ke 'sraka 'lena mu 'la -waa' yewo yi □kla -yitrε' yi ma, -wa -yisε'; 'bheε- 'duŋ, waa -kpan balaa' -o ta 'bhe -zayi'.>

⁶ 'Duŋ- 'mi pe 'ka ni dɔɔ -za 'la 'bhe -o -ge 'bhe gbtaan -yiya' -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbɛne 'e ni!

⁷ -Waanbhaa' 'a □pia -yaa' 'sewe 'e 'yi dɔɔ: <'Ŋ maza laa -o 'sraka 'kedo- 'kpɔ ma, 'ke yaa 'e go mεε -yrenklale ma 'ŋ ma 'bhe ba.> 'Ke 'ka 'bhe -jan 'la bhe 'bhe 'yimaa- 'gbu 'elrele bi, 'ka 'laa -yaa nu -lale' mεε 'la zan mu 'laa -za 'yɔɔ- klele 'mu ta.

⁸ 'Bhe ya 'e 'yi, Bhaaplenḡ Gbe 'e 'bhe -le -yitrε' 'yi 'e Zan 'e 'le.»

Mεε gbε 'kwlanle- do -bheeyrε'

(Maki 3.1-6; Luki 6.6-11)

⁹ 'Bhe blaen, 'ke Zesu gele- wlale -waa' Zuufu mu daanfε' 'e do -la.

¹⁰ Mεε gbε 'kwlanle- do -yaa' 'bhe □nɔɔ ye. 'Duŋ- 'yee- Zuufu mu daanfε' 'e □la mεε mu 'e 'yaa- -a zi 'bhii- -o -layrε' -srɔɔwo' Zesu ta, 'bhela- -yile 'ke -wa -lrokpale dɔɔ: «-Kɔɔa' 'toŋ 'e ta mεε sɔ mεε -bhεeke' 'bheele -yitrε' yi ma εε?»

11 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu -o -lrɔkpale dɔɔ: «'Ke -bhlaa do 'kpɔ -o 'ka do 'kɔɔ, 'bhɛɛ- -yitrɛ' yi do ma, 'ke 'bhe -bhlaa do 'kpɔ 'ɛ -ja bɔle -klɔŋ gbɔɔn do 'yi; 'bhe -bhlaa 'ɛ zan 'ɛ yaa nu gele -a 'pwɛle- -klɔŋ 'ɛ 'yi ɛɛ?

12 'Bhɛɛ- 'duŋ-, bhaapleŋ do mabhaabhɔ -bhlaa do ta. -Ayile, -kɔɔa' 'toŋ 'ɛ ta mɛɛ sɔ -za 'wlan klele- mɛɛ -bhɛɛke' ni -yitrɛ' yi 'ɛ ma.»

13 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele mɛɛ gbɛ 'kwlanle- 'ɛ ni dɔɔ: «'E gbɛ 'ɛ 'yisrɔn!» 'Bhɛɛ- 'ke -ya gbɛ 'ɛ 'yisrɔnle, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe dɔɔle- 'bhii- -a -vin do mi 'ɛ gbɛɛn-.

14 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke Farizi mu 'ɛ 'pwɛle, 'bhɛɛ- -o -yaa nu 'sɔle- Zesu 'kunle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhɛɛ- -wa dɛ, 'ke -woo 'eke- ye- 'bhe -za 'ɛ 'yi.

-Waanbhaa' -yaa' yewone 'la makwan-

15 'Duŋ-, Zesu -o wojan 'ɛ 'male-, 'ke -ya plɛŋgole 'bhe yrɛ 'ɛ ma. -Zamaa' 'srɛ do -ja -a zi -a geyrɛ 'ɛ □nɔɔ; 'bhɛɛ- -e gadɛ mu 'ɛ 'kpen 'bheela-.

16 'Bhɛɛ- 'duŋ-, -e -yaa -o -lɛmazɔn 'zi 'egloole 'kaadɔɔ- waa a tapwɛɛ.

17 'Bhe klegbeya do 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Ezai -jan 'la □woa 'elwale gban 'bhe 'lɛswa-; -ya □pia dɔɔ:

18 «-Waanbhaa' pe dɔɔ 'mi 'an yewone 'la makwan- 'yele- -gɛ.

-A -za sɔ 'ŋ ni 'egbenɛle, 'bhɛɛ- -yoo 'ŋ zrukpala. 'Ŋ nu 'ŋ Lii 'Wɛŋ 'ɛ zinalɛ -a ta, 'bhɛɛ- -e nu -lɛdɔɔleya maza -jan -la wole 'klɛɛn 'ɛ 'kpen 'yi 'si mu 'ɛ ni.

19 *Yaa nu zaabɔle mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'le, 'bhɛɛ- yaa nu -gbekanle 'egloole.*

Waa nu a -weli' 'ɛ male -gbleba mu ta.

20 *To diinj 'la 'bhɛ 'klule- -o, yaa nu 'bhɛ 'cienle-.*

'Bhɛɛ- -lanbha 'la 'bhɛ 'bhile- 'ɛ -yoo 'fiɛntrɔnnɛ, yaa nu 'bhɛ 'liile-.

-E nu a klɛɛ 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'sani- 'ke -Waanbhaa' a -lɛdooleya 'ɛ kpa pɛ 'kpɛn 'wiinj-.

21 *'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'klɛɛn mu 'ɛ 'kpɛn 'yri nu bole 'yela- ta.»*

Zesu pɛ doo -yaa' pɛ -glooya' 'ɛ 'bhɛ 'laa da -Setran' ba

(Maki 3.20-30; Luki 11.14-23)

22 *'Bhɛ 'yi bhe, 'ke mɛɛ 'ke mu nule- gade mi do 'le Zesu ba. 'Zina -yaa 'bhɛ zi, 'bhɛla- -yile -e -yaa 'ke 'bhobho 'le, 'bhɛɛ- -a -yrɛ 'wile- -yaa. 'Bhɛ yrɛ do 'ɛ □nɔɔ bhe, 'ke Zesu 'a 'bheele, 'bhɛɛ- 'kee- janwole, 'bhɛ 'pegee 'kee- -yrɛ ma yele-.*

23 *'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -zamaa' 'ɛ 'kpɛn 'kpeelenile -o ma, 'bhɛɛ- 'ke -woo 'eke- -lɔkpale doo: «-Bh- lengbe Davidi 'nranɛ- 'ɛ 'yele- 'laa -gɛ ɛɛ?»*

24 *'Bhɛɛ- 'duŋ-, Farizi mu 'ɛ 'trɔnbɔle -o wojan mu 'ɛ 'yi, 'ke 'mu 'a pele- doo: «Bɛɛzebuli ('bhɛ 'yi -le 'zina mu -kunlii gbalaan), 'bhɛ -le 'zina mu -gbin 'sen 'na zii' mɛɛ 'lɛɛ- ni!»*

25 *'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, Zesu -o 'kpeejan- mu 'ɛ dole 'ke -ya pele- -o ni doo: «'Ke -bhlangbe do a 'klɛɛn 'yi mu -yicienle -o, 'bhɛɛ- 'ke -o gwledan 'eke- ba, 'bhɛ 'klɛɛn 'ɛ nu 'siɛɛ-. 'Bhɛɛ- 'kee- □kla -wa do ta mu 'le 'oo, 'kee- □kla 'fɛ do -la mu 'le 'oo, 'ke -o -yicienle -o, 'bhɛɛ- 'ke -o gwledan 'eke- ba, 'bhɛ*

-wa 'ε yaa nu -mɔɛ', 'bhεε- 'bhe 'fε 'ε yaa nu -mɔɛ' 'ezin-.

²⁶ 'Ke -Setran' -o -a 'gbu -gbin 'zi, -yoo gwledan 'zi -a 'gbu -la ba bhe. 'Bhe klεgbeya 'ε 'yi, -yaa' -bhlenjgbeya 'ε nu -mɔɛ' 'nale- ma εε?

²⁷ 'Ke -Setran' 'zina mu -gbin 'sej 'na zii' 'mi ni; -dele 'zina mu -gbin 'sej 'na zii' 'kaa- pε mεε mu 'ε ni 'ε? 'Ka 'gbu a pε mεε mu 'ε 'mu -le nu -kpan 'kpaale- 'ka 'lii 'bhe ma.

²⁸ 'Duη- 'ke 'η 'yoo- 'zina mu -gbin 'zi mεε mu zi -Waanbhaa' Lii 'ε 'bhe -la 'sej ta, -kaa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' a -bhlenjgbeya -yoo 'ka 'plen-.»

²⁹ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ gele- pε 'sile- fanjan- ma mεε do ba 'fa □la, 'ke yaa 'bhe fanjan- ma mεε 'ε gbɛtabɔɛ bhle 'le 'elwale 'pe; 'kee- -yaan 'bhe gbɛtabɔɛle 'waati 'la ba, 'bhεε- -e sɔ 'bhe a 'fa -la pε mu 'ε 'sile 'tε.

³⁰ 'Ke mεε 'la zan laa -o 'mi ba, 'bhe zan -wlenle' -o 'mi ma, 'bhεε- 'ke mεε 'la zan laa nule bhɔɛ 'η ba mεε mu -lεkpalele 'eke- ta, 'bhe zan 'ε -o piilaa' mi -la -le 'eke- ma.

³¹ 'Bhela- -zayile, 'mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- ma dɔɔ: 'Ke bhaaplenj mu -za 'yɔɔ- 'oo -za 'yɔɔ- 'la □kla, 'bhe 'pegee 'ke -o -jan 'yɔɔ- 'la □woa, -Waanbhaa' nu 'bhe mu ma -sroma 'yanle-; 'duη- 'ke mεε 'la zan Lii 'Wen 'ε ma -jan 'yɔɔ- □woa, -Waanbhaa' laa nu 'bhe zan a -sroma 'yanle-.

³² 'Ke mεε 'la zan Bhaaplenj 'ε Gbe 'ε ma jan 'yɔɔ- □woa -Waanbhaa' nu 'bhe zan a -sroma 'yanle-; 'duη- 'ke mεε 'la zan Lii 'Wen 'ε ma jan -yɔɔ □woa, 'kee- □kla -zɔn oo, 'kee- □kla too oo, -Waanbhaa' laa nu 'bhe zan a -sroma 'yanle- -titi.»

*-Yri diinj 'pegee -a bhaa
(Luki 6.43-45)*

³³ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Bhɛ -ya 'ɛ 'yi bhe, -yri diinj -lrele' -le bhaa -lrele' klɛ, 'bhɛɛ- -yri diinj -yɔɔ' -le bhaa -yɔɔ' klɛ. -Amasrɔyi -o -yri diinj 'ɛ dɔ -a bhaa -la ma.

³⁴ -Bhlu 'plalu 'si mu! 'Ka -o 'eyɔɔle 'gbu 'dɛ, 'ka sɔ -jan 'wlan mu wole- 'nale- ɛɛ? -Amasrɔyi -jan yɛkɛ- 'la -yoo 'e 'kpee, 'e 'lii 'bhɛɛ- yɛkɛ- wo.

³⁵ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, mɛɛ 'kpee 'lrele- -liijan' -o 'elrele, 'bhɛɛ- mɛɛ 'kpee 'yɔɔ- -liijan' -o 'eyɔɔle.

³⁶ 'Mi 'a pe 'ka ni dɔɔ -Waanbhaa' a 'kitikan 'yi 'ɛ 'le, bhaaplɛɲ mu nu -o bhaama jan 'tɔle- bhaama jan 'la □woa, 'mu 'kpen 'yaanpele.

³⁷ -Amasrɔyi, -Waanbhaa' a -kpan 'laa nu baalɛ 'e ta 'e 'gbu 'liiwli- -la ma, 'bhɛɛ- -yaa' -kpan nu baalɛ 'e ta 'e 'gbu 'liiwli- -la ma 'ezin-»

*Zesu 'e -bangwa 'sɔle- maza do klɛle 'yi
(Maki 8.11-12; Luki 11.29-32)*

³⁸ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke 'Tonj Daan mu 'ɛ 'pegee Farizi 'ke mu 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'woo- -a zi 'bhii- 'e 'sɔle- maza do klɛ 'o 'yɛ ma -gɛ doo.»

³⁹ Zesu pe -o ni 'tɛ 'kaa: «-Zɔn mɛɛ mu 'ɛ -woo 'eyɔɔle, 'bhɛɛ- -o zru laa -o do -Waanbhaa' ni. -Wa zi 'bhii- 'ɲ 'sɔle- maza do klɛ -o ni, 'duɲ- 'naa nu 'sɔle- maza 'kedo- 'kpɔ klɛle -o -yɛ ma, 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Zonasi a pɛ 'sɔle- maza do 'kpɔ 'ɛ ba.

⁴⁰ Zonasi -yrekpa'a yaga 'pegee -bi yaga □kla kaa -gbɛnɛ 'ɛ 'kpee gɔnɛ- 'la gbɛnɛ-, Bhaaplɛɲ

Gbe 'ε nu -yrekpaa' yaga 'pegee -bi yaga klele 'tre
 □la 'bhεε- gbεεn-.

41 -Ayile, -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'ε 'le, Ninivu
 -wa la mu 'ε nu -wlenle' -zɔn mεε mu 'ε 'kaama-
 'bhεε- -o nu -kpan baale -o ta. Amasɔyi 'woo-
 Ninivu -wa la mu 'ε -o Zonasi 'wojan- mu 'ε
 'male-, 'ke -o 'ploole waa -za 'yɔɔ- mu 'ε ma,
 'bhεε- 'ke -woo zru 'niinale -Waanbhaa' ba.
 'Bhεε- 'duɲ-, mεε 'la zan -o -zɔn -ge 'bhe gbtaan
 -yiya' Zonasi ni, 'bhεε- 'ka 'laa -a zi 'ke 'ka 'ka kpa
 'bhe -yi.

42 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi bhe, 'yee- 'kitikan yi
 do 'kpɔ 'ε ma, -bhlenge le Seba nu -wlenle' -zɔn
 mεε mu 'lεε- 'kaama-, 'bhεε- -e nu -kpan baale -o
 ta. -Amasɔyi -e -daa 'tre ta 'kleen gbɔɔn do 'yi,
 'bhεε- -e □nwa -a 'trɔnkpaε Salomɔ a -zadɔ' ma
 jan mu 'ε □la. 'Bhεε- 'duɲ-, mεε 'la zan -o -ge 'bhe
 gbtaan -yiya' Salomɔ ni.»

Lii -yɔɔ' 'ε 'nu gbe dree
(Luki 11.24-26)

43 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke lii -yɔɔ' 'ε -gwa
 mεε do zi, -e ge yre -kpaa mu 'ε □nɔɔ, -a -yitrε' yre
 -glin zayi'. 'Bhεε- 'duɲ-, 'ke yaa -yitrε' yre yeε,

44 -ya pe dɔɔ: <'N' -gwa 'fε 'la □la, 'η gele- niinale
 'bhe □la.> 'Bhεε- 'kee- □nwa -a -la, -ya -la 'flen-
 ye, 'bhεε- -a -la gole -o, 'bhe 'pegee -a -la pε mu
 'ε 'kpen 'lemagaanle -o 'elrele. 'Duɲ- mεε 'kedo-
 'kpɔ 'laa -o -a -la.

45 'Bhe ya 'ε 'yi, -e ge lii -yɔɔ' 'bhεεke 'srwaple-
 'siile-; 'bhe 'mu -yɔɔ' -yiya' -a -lwa mi 'ε ni; 'bhεε-
 -o nu wlale 'eke- zi 'yee- 'fε 'ε □la, 'bhεε- -wa
 kle -o yi 'fε 'le. -Ayile 'yee- mεε 'ε 'taawogbeya

dree, 'bhe 'yoo- -yiya' -a 'taawogbeya gwe mi 'e ni. 'Bhela- 'yansi za -le nu klele -zon mee -yoo' mu 'e ni.»

-De mu 'gbu -le Zesu nEE 'pegee -a nEENE- mu 'e 'le EE?

(Maki 3.31-35; Luki 8.19-21)

⁴⁶ Zesu 'yaa- -janwo' zii' -li bhla 'la ba -zamaa' -gbene 'e ni, 'ke -a nEE 'pegee -a nEENE- mu 'e 'nule dulale -e -yaa 'fe 'la □la 'bhe 'le ma. 'BHEE- -o -yaa zi 'bhii- -o -janwo' 'a ni.

⁴⁷ 'Bhe klele 'te, 'ke mee do 'a 'pele Zesu ni doo: «Dula- doo, 'e nEE 'pegee 'e nEENE- mu 'e -woo 'peeli- 'bHEE- -wa zi 'bhii- -o -janwo' 'e ni.»

⁴⁸ 'Bhe 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele 'bhe zan 'e ni doo: «-Ka 'ka 'tronbado doo, -de mu -le 'η nEE 'pegee 'η nEENE- mu 'le EE?»

⁴⁹ 'Bhe klele 'te, 'kee- yaa -klanlance mu 'e zronle- -a gbe 'le, 'bHEE- 'ke -ya pele- doo: «'E 'yrekpa -ge doo! 'Ŋ nEE 'pegee 'η nEENE- mu 'e 'wole- -ge.

⁵⁰ -Amasroyi, 'ke mee 'oo mee 'la zan 'η De 'la -yoo laanima 'bhe zru maza -kla, 'bhe zan -le 'η nEENE- 'gwlaan- 'pegee 'η nEENE- le 'bHEE- 'η nEE 'le 'ezin-.»

13

Pebe bo mi ma -goon

(Maki 4.1-9; Luki 8.4-8)

¹ 'Bhe blaani boolazi, 'yee- -yrekpa' do 'e 'le, 'ke Zesu 'pwele 'fe 'e □la, 'bHEE- 'kee- gele- yaale weyi- 'e 'le ma.

² -Zamaa' -gbene do 'pa gbe -yoo' 'e 'koo -a ta, 'kee- gele- yaaɛ -yitakonɔ do 'yi -yi 'e ta. -Zamaa' 'kpen dulale -yaa weyi- 'e goona.

³ 'Bhe 'yi 'te, 'ke -yoo daanle -za -bebe mu 'le -goon mu 'yi. -E pe -o ni doo:

⁴ «Pebhe bo mi do -ja pebhe boyre noo- -yaa gbabhe 'e ta. -E -yaa pebhe mu 'e 'wian zii' bhla 'la ba -yaa' gbabhe 'e ta, 'ke pebhe mu 'e 'ledo- 'klaale zibhe 'e 'lezi-. 'Bhe klele 'te, 'ke maanne- mu 'e 'nule 'bhe mu bhlele.

⁵ Pebhe mu 'e 'bheke 'ledo- -klalaa' vle gloglo mu 'yi, 'bhe- 'tre kplankplan laa -yaa -o -la. -O □bhwa blaale- 'bhe 'tre sane- 'e ta.

⁶ 'Dun- vle mu 'e 'koo, waa 'sole- -o 'sene mu gbaanle- 'tre 'yi 'egboonle. -Ayile -yrete' 'bhile- -o ta, 'ke -o 'kpen gale-.

⁷ 'Ezin-, pebhe mu 'e 'bheke 'ledo- -klalaa' lere mu 'yi. Lere mu 'e □bhwa, 'bhe- -woo □dia 'ke -o lii mu 'e 'le.

⁸ 'Bhe- 'dun-, pebhe mu 'e 'ke mu -ja 'klaale- 'tre ti -lirele' -yi. -Ayile -o □bhwa, 'bhe- -woo bhaa -kla: pebhe 'e diin do 'bhe bhaa -keme do □kla, -o diin -bheke' do 'bhe bhaa mia yaga □kla, 'bhe- -o diin -bheke' do 'bhe bhaa mia do bhe vu □kla.

⁹ 'Ke 'ka 'tron mu so -jan 'yimale, -kaa -yima'!»

*Zesu -o -goon mu bo 'zi win 'e -dela ma ee?
(Maki 4.10-12; Luki 8.9-10)*

¹⁰ Zesu a -klanlane mu 'e -woo mabeenna -a -din, 'bhe- -wa -lrokpa doo: «-Mela ma 'bhe- -yoo- -janwo' zii' -o ni -goon mu 'yi ee?»

11 Zesu 'a zikpaa- -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' 'yaa-
laanima -bhlenɔgbeya gaanyiza mu 'ε tapwela 'ka
mu ni, 'duŋ- yaa -o tapwɛɛ 'woo- mu ni.

12 -Amasɔyi, 'ke mɛɛ 'la zan -jan 'yima-, 'bhe
zan -o 'bhii- pɛ -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, 'bhɛla- -yile
-o nu pɛ baan' 'nale- 'bhe zan 'ε ni, 'bhɛɛ- -a 'kɔɔ
pa. 'Duŋ- pɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ,
pɛ sanɛ- 'gbu 'la 'bhe -o -a 'kɔɔ, -o nu 'bhe 'kunlɛ-.

13 'Bhɛla- -zayile, 'ŋ 'yoo- -janwo' zii' -o ni -gɔɔn
mu 'yi. -Amasɔyi -o -yɛɛbhe' mu -o, 'bhɛɛ- waa
yɛ ma ye, -o 'trɔn mu -o, 'bhɛɛ- waa -jan ma,
'bhe 'pegee waa -jan 'yima-.

14 'Bhe klɛgbeya 'ε 'yi, -Waanbhaa' -jan 'la -kpa
-a -lɛla' janwo mi Ezai 'lii 'elwale -sɔ 'bhe 'leswa[];
'bhe -jan 'ε 'bhe -le -gɛ dɔɔ: <'Ka nu -jan 'malɛ-
'duŋ- 'ka 'laa nu -a -yimɛɛ;
'ka nu 'ka 'yɛɛkpɛɛ -a ta, 'duŋ- 'ka 'laa nu -a yɛɛ
-titi.

15 -Amasɔyi, mɛɛ mu 'lɛɛ- -woo zru -yɔɔya' []kla,
'bhɛɛ- -woo 'trɔn 'yidwa- 'eglɔɔle,
'bhe 'pegee -woo -yɛɛ 'liitaan-, -o 'bhe []kla 'bhe
gbɛɛn- bhe,

'kooko- waa yɛɛ ma ye -o -yɛɛbhe' mu 'ε 'le, 'bhe
'pegee waa -jan ma -o 'trɔn mu 'ε 'le, 'bhɛɛ-
waa -jan 'yima- -o zru mu 'ε 'le,

'bhɛɛ- 'kooko- waa nu -o zru mu 'ε 'niinalɛ 'mi
-Waanbhaa' ba, 'bhɛɛ- 'mi -o go -za 'yi.

16 «'Duŋ- 'kaa- pɛ -yinra', -amasɔyi 'ka 'yɛɛbhe-
mu 'ε yɛɛ ma ye, 'bhɛɛ- 'ka 'trɔn mu -jan ma.

17 'Mi pɛ 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ: -Waanbhaa'
-lɛla' janwo mu -bebe 'pegee -yaa' mɛɛ -lɛdɔɔle
mu -bebe 'yaa- zi 'bhii- -o -yɛɛkpɛɛ' 'ka 'yɛɛ -o pɛ
'la ma 'bhe ma, 'bhɛɛ- waa 'bhe 'yɛɛɛ-. 'Bhɛɛ- -o

-yaa -a zi 'bhii- 'ka mu -o -jan 'la 'bhe 'ma zii' -o
'bhe 'ma, 'duŋ- waa 'bhe 'malɛ-»

*Zesu -o pɛbhe bɔ mi 'ɛ ma -gɔɔn 'ɛ 'yipe zii'
(Maki 4.13-20; Luki 8.11-15)*

¹⁸ «-Ka 'ka 'trɔnbado doo, pɛbhe bɔ mi 'ɛ ma
-gɔɔn 'ɛ 'yi -le -gɛ:

¹⁹ 'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' a
-bhleŋgbeya -wa 'ɛ ma jan 'ɛ ɲmaa, 'bhɛɛ- 'ke yaa
-yimale, 'bhe 'yi -le doo -Waanbhaa' -jan 'la 'bhe
'yaa- -a zru 'ɛ 'yi, -Setran' ɲnwa 'bhe 'kpen gole.
'Bhe kleŋgbeya do 'kpɔ 'ɛ 'yi, -yoo 'bhii- pɛbhe mu
'la 'klalaa zibhe 'ɛ 'lezi- 'mu gbɛɛn-.

²⁰⁻²¹ Pɛbhe mu 'la 'klalaa- vle gloglo mu 'ɛ 'yi,
'bhɛɛ- 'ke waa 'solɛ- -o 'sɛnɛ gbaanle- 'tre 'yi
'egboonle, 'bhe 'yi -le doo 'ke mɛɛ 'la zan 'kee-
-Waanbhaa' a -jan 'ɛ ɲmaa, -e do -a -la 'bhe
yɛ do 'ɛ ɲnoo bhe -a zrukpaale 'le. 'Duŋ- yaa
mo 'bhe zi. -Amasɔyi, 'ke mɛɛ mu -yɛnkpale
-saan -a ta, 'bhe 'pegee 'ke -wa -yɛbatɛdole -saan
-Waanbhaa' a -jan 'ɛ -zayi' bhla 'la ba, -e ploo 'bhe
yɛ do 'ɛ ɲnoo bhe -a 'kpale ma -Waanbhaa' 'yi.

²² Pɛbhe mu 'la 'klalaa- daanlere mu 'ɛ 'yi, 'bhe
'yi -le doo 'ke mɛɛ 'la zan 'kee- -Waanbhaa' a -jan
'ɛ ɲmaa, 'duŋ- 'drunyan ta pɛ mu 'ŋgami 'la -yoo
-a ma, 'bhɛɛ- -naflo pɛ mu 'flen 'la mɛɛ -yini' 'mu
'laa to 'kee- -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'yizakɛ, 'bhɛɛ-
-wa -dewo' -a 'gbu 'kpee.

²³ Pɛbhe mu 'la 'klalaa- 'tre ti 'yi, 'bhe 'yi -le
doo mɛɛ 'la zan 'kee- -Waanbhaa' -jan 'ɛ ɲmaa,
-ya -yima', 'bhɛɛ- -ya -yizakɛ. -Yoo 'bhii- pɛbhe
diinj 'la -ya bhaa -kɛmɛ do klɛ, 'bhɛɛ- -a -bhɛɛke'

diinj 'bhe bhaa mia yaga kle, 'bheε- -a -bheεke'
diinj 'ε 'bhe bhaa mia do bhe vu kle.»

-Bɔn 'yɔɔ- ma -gɔɔn

24 'Bhe blaان, 'ke Zesu -gɔɔn do bole- -o ni
'ezin-, 'bheε- -e pe dɔɔ: «Laanima -Bhɛngbeya
-wa 'ε -yoo 'bhii- mεε do 'la -e pεbhe -lrele' □bwa
-yaa' gba 'ε 'yi.

25 'Duŋ- -bi do zi mɔkpɛn' 'yaa- yi pla 'waati
'la ba, 'ke -a -sɔɔnnii' 'ε 'nule -bɔn 'yɔɔ- bhe bole
-yaa' gba 'ε 'yi pεbhe -lrele' mu 'ε 'plɛŋ-, 'bheε-
'kee- jilale.

26 'Bheε- pεbhe -lrele' mu 'ε 'pegee -bɔn 'yɔɔ-
mu 'ε -o □bhwa 'eke- zi, 'bheε- -o gbaandia-. 'Duŋ-
pεbhe -lrele' diinj mu 'ε -woo bhaa □kla.

27 Gbazan 'ε -yaa' yewone mu 'ε □nwa -a
-lrɔkpale dɔɔ: <-O Zan, 'e pεbhe -lrele' mu -la
□bwa 'yaa- gba 'ε 'yi, -bɔn 'yɔɔ- mu 'la -woo -a
-yi -o -daa 'naa εε?>

28 Gbazan 'ε pe -o ni dɔɔ: <'N' sɔɔnnii do -le 'bhe
□kla.> -Yaa' yewone mu 'ε -wa -lrɔkpa'a 'ezin- dɔɔ:
<□Ya zi 'bhii- 'o ge -bɔn 'yɔɔ- mu 'ε 'yro εε?>

29 -E pe -o ni dɔɔ: <'Yooye-, -amasɔyi 'ke 'kaa
□pia 'ka -o -bɔn 'yɔɔ- mu 'ε 'yrole, 'ka nu pεbhe
-lrele' diinj mu 'ε 'yrole- 'ezin-.

30 -Ka -o 'to 'eke- 'yi 'ke 'bhe ge 'tɛnle- pεbhe
-lrele' diinj mu 'ε bhaa 'tranle- ma. 'Bheε- -o 'kan
bhla 'ε zi, 'ŋ nu a pele -o bhaa 'kan mu 'ε ni dɔɔ:
-Ka -bɔn 'yɔɔ- mu 'ε yro 'pe, 'bheε- -ka -o yre 'bhii-
-gaa dri mu gbεen-, 'bheε- -ka -o kpacie 'te 'yi.
'Bhe blaان, 'bheε- 'ka pεbhe -lrele' mu 'ε bhaa
mu 'ε kan 'bheε- 'ka -o zɛdɔ.>»

Mutaadi bhe ma -gɔɔn
(Maki 4.30-32; Luki 13.18-19)

³¹ Zesu -gɔɔn 'bhεεke do □bwa -o ni 'ezin-dɔɔ: «*Laanima -Bhlenḡbeya -wa 'ε -yoo 'bhii-mutaadi 'bhe 'fientrɔnnε do 'la 'ke mεε do 'a □sia, 'bhεε- -ya □bwa -yaa' gba 'ε 'yi.

³² 'Yela- 'fientrɔnnε 'yiya- pεbhe mu 'ε 'kpen ni; 'duŋ- 'kee- □bhwa, -a diiŋ 'ε 'trole- kan -zienbhe' gba 'ε 'yi -yri diiŋ mu 'ε 'kpen ta, -e kle -yri diiŋ -gbεnε do 'le. 'Bhεε- maanne- mu 'ε nu -o yife' mu 'kpale- -a gbε mu 'ε 'yi.»

'Bluu -pεε 'wlen 'sεke
(Luki 13.20-21)

³³ Zesu -gɔɔn 'bhεεke do □bwa -o ni 'ezin- dɔɔ: «*Laanima -Bhlenḡbeya -wa 'ε 'pwele- -o 'ke 'bluu -pεε wlen 'sεke 'la 'ke le do 'a □sia, 'bhεε- -yoo 'pegee 'bluu pii kilo mia do bhe 'soo 'yizaala 'eke- ba. -Yoo -yizaala 'ke 'bhe ge 'tenle- 'bluu -pεε 'ε 'kpen 'wlenle- ma.»

Zesu -gɔɔn mu 'te la bɔ 'zi mεε mu 'ε ni
(Maki 4.33-34)

³⁴ Zesu -jan mu 'ε 'kpen □woa -zamaa' 'ε ni -gɔɔn mu -la -yi. Yaa -yaa -jan sanε- wo -o ni 'ke yaa -gɔɔn bɔ 'bhe zi.

³⁵ -E -yaa kle 'bhe gbεεn- bhe, 'kooko- -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'ε 'wojan- 'ε 'lesɔ; 'bhe -jan 'ε 'bhe -le -ge: «'Ŋ nu -jan mu wole -o ni -gɔɔn mu -la -yi,

'η pε mu 'la tagaanle □twa bhaaplɛŋ mu ma 'kee- 'san 'drunyan kle yi 'ε ma, 'η nu 'mu 'pεle- -o ni kpataakpa.»

Zesu -o -bɔn 'yɔɔ- ma -gɔɔn 'ε 'yipe zii'

³⁶ 'Bhε 'yi bhe, 'ke Zesu a 'pele -zamaa' 'ε ni 'kaa -o ge -o ba -le ma. 'Bhε blaani, 'ke 'yee- 'gbu gele- -a ba 'fε 'le ma. 'Bhε klεle 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -woo mabεenle 'a -din, 'bhεε- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «Gba 'ε 'yi -bɔn 'yɔɔ- ma -gɔɔn 'ε 'yipe 'o ni.»

³⁷ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «Mεε 'la zan pεbhε -lrele' 'ε bɔ, 'bhε -le 'ke Bhaaplenj Gbe 'ε 'le;

³⁸ Gba 'ε 'bhε -le 'ke 'drunyan 'ε 'le; pεbhε -lrele' mu 'ε 'mu -le 'ke mεε 'la zan □kla 'ke -Waanbhaa' a -bhlenjgbeya -wa 'ε ta mu 'ε 'le; 'bhεε- -bɔn 'yɔɔ- mu 'ε 'mu -le 'ke mεε 'la zan mu -o 'ke -Setran' -a mεε mu 'le;

³⁹ -a -sɔɔnnii' 'la 'bhε -bɔn 'yɔɔ- 'ε bɔ bhe, 'bhε -le 'ke -Setran' 'le; pεbhaa -lrele' 'kan bhla 'ε, 'bhε -le 'ke 'drunyan 'leyan yi 'ε 'le; pεbhaa 'kan mu 'ε 'mu -le 'ke -Waanbhaa' a -mlεkε' mu 'ε 'le.

⁴⁰ -O -bɔn 'yɔɔ- 'ε yro, 'bhεε- -wa blin 'tε 'ε 'yi; 'bhεε- 'yansi za nu klεle 'bhεε- gbεen- 'drunyan 'leyan yi 'ε 'le.

⁴¹ Bhaaplenj Gbe 'ε nu -yaa' -mlεkε' mu 'ε 'winbɔle, 'bhεε- mεε 'la zan mu 'kpen mεε -bhεεke' mu balaa' -za 'yɔɔ- 'yi, 'bhεε- -o 'gbu -za 'yɔɔ- klε 'ezin-, -o nu 'bhε zan mu 'ε 'kpen gole -Waanbhaa' -bhlenjgbeya -wa 'ε ta.

⁴² 'Bhεε- -o nu -o 'kpen blinle 'tε -gluu -gbenε 'ε 'yi. 'Bhε □nɔɔ ye, -o nu wisile, 'bhε 'pegee -o nu -o gbεnεbhε mu 'ε 'sɔnkpale - -zadɔwεε 'ε 'kɔɔ.»

⁴³ 'Bhεε- 'duj-, mεε 'la zan mu -ledɔɔle -o -Waanbhaa' -yre 'yi, -o nu -bhile' 'penpenj 'bhii- yreɛbhε gbεen- -o Dε a -bhlenjgbeya -wa 'ε ta.

'Ke 'ka 'trɔn mu sɔ -jan 'yi 'male -kaa -yima'.

-Naflo 'la gaanle -o 'bhe ma -gɔɔn

44 «Laanima -Bhɛngbeya 'ε -wa -yoo 'ezin- 'bhii- -o -naflo do 'la -gaanna gba do 'yi. Mεε 'la zan 'yee- -naflo 'ε □ya, 'bhe 'a gaan gbε drεεwoa- 'yee- gba 'ε 'yi 'ezin-. -A zrukpaā' gbε -yɔɔ 'ε 'kɔɔ, -e -ja -a 'kɔɔpε- mu 'ε 'kpɛn gɔnlε, 'bheε- -e -nwa 'yee- gba 'ε 'lɔlε-.»

-Gbεεfiŋ do ma -gɔɔn

45 «Laanima -Bhɛngbeya -wa 'ε 'yoo- 'ezin- 'bhii- pεgɔn mi do 'la -yoo -gbεεfiŋ 'lrele- mu ziglin- 'zi.

46 'Kee- -gbεεfiŋ 'plεεle- do -ya, -e ge -a 'kɔɔpε- mu 'ε 'kpɛn gɔnlε, 'bheε- -e nu 'yee- -gbεεfiŋ 'ε 'lɔlε-.»

Kaade yɔɔ ma -gɔɔn

47 «Laanima -Bhɛngbeya -wa 'ε -yoo 'bhii- kaade yɔɔ 'la -wa □bwa -yi 'ε ba; 'bheε- 'bhe kaa -glɔɔn mu 'ε 'kpɛn □kwan-.

48 'Ke kaade yɔɔ 'ε 'paa- bhla 'la ba kaa 'le, 'bheε- -wa glaan -yi 'ε bhɔŋla. 'Bhe blaān, -o yalaa' 'bheε- -o kaa mu 'ε bago: -O kaa -lrele' mu 'ε 'mu kla ciε -nε mu 'yi, 'bheε- 'kε mu 'la -woo 'eyɔɔle, -o 'mu blin -yi 'ε ba.

49 'Bheε- 'yansi -za nu klεε 'drunyan 'lɛyan yi 'ε 'le. -Waanbhaa' a -mlεkε' mu 'ε nu mεε -yɔɔ' mu 'ε 'plɛngolε mεε wlan mu 'ε ma.

50 -Ayile, -o nu 'woo- mεε -yɔɔ' mu 'ε blinlε 'tε -gluu -gbenε 'ε 'yi. 'Bhe □nɔɔ ye, -o nu wisilε, 'bhe 'pegee -o nu -o gbenεbhε mu 'ε 'sɔnkpale -zadɔwεε 'ε 'kɔɔ.»

-Naflo drɛɛ mu 'pegee -naflo gwe mu

⁵¹ Zesu -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ɔlrɔkpaɔ' dɔɔ: «'Ka 'woo- -gɔɔn mu 'ɛ 'kpen 'yimaa- ɛɛ?» 'Bhɛɛ- -wa -lɛkwan -a ni dɔɔ: «-Aani'!»

⁵² 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ke 'Tonɔ daan mi 'tole- 'Tonɔ daan mi 'la ɔkla 'ke -Waanbhaa' a -bhlenɔgbeya -klanlanɛ 'le, -yoo 'bhii- 'fɛzan- 'la -e -naflo drɛɛ mu 'ɛ 'pegee -naflo gwe mu 'ɛ si -yaa' -naflo bɔ -koonɛ 'ɛ 'yi.»

**BHAAPLɛŋ MU -O -BANɔWA -O
'KPALE MA ZESU 'YI**

Nazarɛti mu 'ɛ waa -o 'kpale- Zesu 'yi

(Maki 6.1-6; Luki 4.16-30)

⁵³ Zesu 'yanle- 'woo- -gɔɔn mu 'ɛ bɔlele, 'kee-gele- yrɛ -bhɛɛke' do nɔɔ-.

⁵⁴ 'Bhɛ 'nɔɔ- bhe, 'kee- gele- Nazarɛti, Galile 'kleɛn 'yi -wa 'nɛ do ta, -wa -trola 'bhɛɛ- -wa 'ɛ ta. -E -yaa mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'le Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ ɔla. 'Bhɛɛ- -e -yaa mɛɛ 'la zan mu daan 'zi 'mu 'kpen 'kpeɛlenia 'mu ma. 'Bhɛla- -yile, -o -yaa 'eke- -lrɔkpa' zii' dɔɔ: «-E 'bhɛ -zadɔleya 'lɛɛ- 'ɛ 'srɔɔwoa- -dela 'kɔɔ, 'bhɛɛ- -dele 'bhɛ 'sɔle- maza mu 'ɛ kle 'sen 'na zii' -a ni ɛɛ?»

⁵⁵ 'Fɛ 'wiɔnkpa mi 'ɛ gbe 'ɛ 'yele- 'laa 'kele- ɛɛ? Mari gbe 'ɛ yaa 'kele- ɛɛ? 'Bhɛɛ- Zaki 'pegee Zozɛfu, 'bhɛɛ- Simɔ 'pegee Zudi 'laa -o 'ke -a nɛɛnɛ- 'gwlaan- mu 'ɛ 'le ɛɛ?»

⁵⁶ 'Bhɛɛ- -a nɛɛnɛ- le mu 'ɛ 'kpen 'laa -o -kɔɔ' ba -gɛ ɛɛ? -E 'bhɛ -za mu 'lɛɛ- 'kpen kle 'sen 'ɛ 'srɔɔwoa- 'naa ɛɛ?»

⁵⁷ 'Bhe ya 'e 'yi, waa 'sɔle- -o 'kpale Zesu 'yi. -Ayile Zesu pe -o ni dɔɔ: «Mɔkpen' -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'e 'ledɔ- -a ma yrekpen- □nɔɔ, 'ke yaa 'e go -a 'gbu ba -wa la mu 'pegee -a ba 'fa □la -la mu ba.»

⁵⁸ Waa -o 'kpalawole -a -yi Nazareti -wa 'e ta, yaa 'sole- maza mu -bebe klele- 'bhe □nɔɔ.

14

Zesu 'pegee Erɔdi a -za (Maki 6.14-29; Luki 9.7-9)

¹ 'Bhe 'waati 'e ba, -Bhlengbe Erɔdi gbe do 'la -o -yaa 'bhe sii Erɔdi Antipasi, 'bhe 'yaale- -yaa Galile 'kleen 'e 'wiinj-; 'bhe- 'bhe Zesu 'tɔbhɔleya 'e □maa 'te.

² 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke -ya pele- -yaa' yewone mu 'e ni dɔɔ: «Mee Wiinjfe' Mi Zaan -le 'kele-! -E -bwela gale ba. 'Bhela- -zayile 'sole- maza mu kle 'senj -o -a 'kɔɔ.»

Mee Wiinjfe' Mi Zaan Degbeyaya

³ Mee Wiinjfe' Mi Zaan -gaa gɔne- 'lee- 'bhe- gbɛen-. 'Yee- Erɔdi Antipasi 'gbu 'a □pia mee mu ni 'kaa -o Zaan 'kun, 'bhe- -wa yre, 'bhe- -wa bɔ -kaso 'yi. 'Bhe 'saan- 'yee- Erɔdi neene- Filipu 'na Erodiadi -la ta.

⁴ 'Yee- Erɔdi -yaa -a zi 'bhii- -ya neene- 'na kle -a na 'le, 'bhe- Zaan 'a □pia -a ni dɔɔ: «'Yaa Erodiadi klele 'kee 'na 'le, -amasroyi 'e neene- Filipu 'na -le 'kele.»

⁵ 'Bhe ya 'e 'yi, Erɔdi -yaa Zaan deyre -la -glin 'zi. 'Duŋ- -e -yaa -gblaan 'zi -zamaa' 'e 'lee-, -amasroyi -o 'kpen 'kpee ma, Mee Wiinjfe' Mi

Zaan -yaa 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo mi do -la -le.

⁶ 'Dun- 'yee- Erɔdi 'ya yi ma 'feti 'ε 'bhɔle-, 'ke Erodiadi 'lunε 'ε 'srotanle 'feti 'ε ta mu 'ε 'kpen 'yɾε ma. 'Bhεε- 'ke -a -za 'sɔle- Erɔdi ni.

⁷ -Ayile, 'ke 'yee- Erɔdi 'a 'gbu 'liiwli- 'nale- -gblanε 'ε ni dɔɔ 'ke 'bhε pε 'oo pε 'la 'yɾεwoa- -a ma, -e nu 'bhε 'nale- 'bhε ni.

⁸ 'Bhε klεle 'tε, 'ke -gblanε 'ε nεε 'ε -ya 'kpale -a -lii dɔɔ -ya pε Erɔdi ni dɔɔ: «Mεε Wiinjε' Mi Zaan nɔgblo 'ε 'na 'η ni pele -koo do ta -gε.»

⁹ 'Bhε -za 'ε 'bhε 'yee- -bhlenɔbe Erɔdi 'wleyisriwoa, 'dun- -ya 'gbu 'liiwli- 'la □naa -gblanε 'ε ni -yaa' 'feti 'ε ta mu 'ε 'kpen 'yɾε ma, yaa -yaa sɔ -a -banɔgole 'bhε -za 'ε klεle ma. -Ayile, 'ke -ya pele- mεε mu ni dɔɔ 'mu ge Zaan nɔgblo 'ε 'kan, 'bhεε- -o nu 'bhε 'le -a ni.

¹⁰ 'Bhε klεle 'tε, 'kee- mεε mu winbɔle 'yee- Mεε Wiinjε' Mi Zaan nɔgblo 'ε 'kanyɾε- nɔɔ- -kaso 'ε 'yi 'bhεε- -o nu 'bhε 'le.

¹¹ -O Zaan nɔgblo 'ε □kpaɔ pε -koo do ta, 'bhεε- -o □nwa 'ke 'bhε 'le, 'ke -wa 'nale- -gblanε 'ε ni; 'bhεε- -gblanε 'ε 'bhε □sia, 'bhεε- -e 'bhε 'naa- -a nεε ni.

¹² 'Bhε blaɔn, 'ke Zaan a -klanlanε mu 'ε 'nule -a gbaa 'ε 'silε-, 'bhεε- -o -ja -a binle. 'Bhε blaɔn 'ezin-, 'ke -o gele- 'bhε -za 'ε 'kpen 'yigɔɔnle Zesu ni.

*Zesu pεle □naa mεε 'waa 'soo (5.000) ni
(Maki 6.32-44; Luki 9.10-17; Zaan 6.1-15)*

¹³ Zesu 'bhε -za 'ε 'male-, 'kee- gole- 'bhε yɾε 'ε □nɔɔ, 'bhεε- 'kee- -a do -kplennε' gele- -yitakon do 'yi -bɔn 'yi yɾε do nɔɔ-. 'Dun- -zamaa' mu 'ε

-wa geyre 'e 'male-, 'ke -o gele- -a zi 'bhe yre 'e
 □nɔɔ ye. -O -daa -o -din -wa mu 'e ta, 'bheε- -o
 □nwa -a zi -o gaan ma weyi- 'e 'lezi-.

14 Zesu 'pwele- -yitakon 'e 'yi, 'ke -a -yrekpale
 -zamaa' -gbene do ma. -O -yrenklaa -a ma, 'bheε-
 -e -waa' gade mu 'e 'bheele- -saan.

15 Yromazi bhɔle, 'ke Zesu a -klanlane mu
 'e 'nule 'a -din, 'bheε- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ:
 «-Kɔɔ' -o -bɔn dreyi' -ge, 'bheε- 'waati □bhwa gba
 'egbɔɔnle. -A pe mee mu 'e 'kpen ni 'kaa -o ge -o
 le pele mu -lo -wa mu 'e ta.»

16 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ:
 «-O maza laa -o 'ke -o ge -o 'gbu 'bhle pele -lɔle',
 'ka mu 'gbu pele na -o ni.»

17 'Bheε- 'duɔ-, -o pe Zesu ni dɔɔ: «'bluu 'yri
 'soo 'pegee kaa ple 'kpɔ -le 'o mɔɔ 'kɔɔ -ge.»

18 'Bhe 'yi 'te, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka nu
 'ke -o -le 'ɲ ni -ge.»

19 'Bhe blaana, 'ke Zesu 'a 'pele -zamaa' 'e ni 'kaa
 -o yala- -bɔn 'e ta 'tre ma; 'kee- 'bluu 'soo 'e 'pegee
 kaa ple 'e 'sile, 'bheε- -ya -yrekpale laanima, 'kee-
 -Waanbhaa' 'pubɔ- 'seriwole 'bhe ma. 'Bhe blaana,
 'kee- 'bluu mu 'e takanle kplokplo. -E yanle 'bhe
 'le, 'ke -yoo 'kpale -yaa' -klanlane mu 'e 'kɔɔ, 'ke
 -ya pele- -o ni dɔɔ -woo -yicien' mee mu 'e ma.

20 Mee mu 'e 'kpen pebhla-, 'bheε- -o kpedwa-
 'Bhe blaana, 'ke Zesu a -klanlane mu 'e -o cie -ne
 vu ta ple 'pale -o blaana 'bluu kpu mu 'e 'le.

21 Mee 'la zan mu pe 'e □bhla -o -yaa mee 'waa
 'soo, le mu 'pegee -ne mu laa -yaa 'bhe mee -lii 'e
 ba.

*Zesu -o 'taawo zii' -yi 'ε ta
(Maki 6.45-52; Zaan 6.16-21)*

²² 'Bhe blaam yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanε mu 'ε ni 'kaa -o 'kan -a -lεε -sɔ -yitakon 'ε 'yi, -yi 'yre gbε do 'ε ta. 'Bhεε- 'yee- 'gbu □bwa -o -zanta', 'kooko- -e yan 'ploolele mεε mu 'ε 'kpen ma.

²³ -E yanle 'ploolele -zamaa' 'ε ma, 'kee- gele- -a 'seriwole vlε gɔɔn do 'wiin-. -Bi 'ε □pwa -a do -kplennε' ma 'bhe yre 'ε □nɔɔ ye.

²⁴ 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ke -yitakon 'ε -ya plengwa- gban 'egbɔɔnle sa -yaa' -klanlanε mu 'ε 'le -yi 'ε ta. 'Dun- -ploo -gbenε do -yaa 'kan zii' -yi 'ε ta 'kee- nu -yitakon 'ε ba -yre ta, -ayile -yi 'pɔɔ mu 'ε 'yaa- 'pa zii' -yitakon 'ε ma.

²⁵ Maagwlen -we bhla □lwa 'ε ba bhole, 'ke Zesu 'taawole 'sanle -yi 'ε ta 'bhii- -e -yaa 'tre 'kpa- ta, 'kee- nu -o ba -yre ta.

²⁶ -Yaa' -klanlanε mu 'ε -yrekpale -a ma 'taawoyre nɔɔ- -yi 'ε ta, 'ke -gblaan -gbenε do 'klale -o -yi, 'bhεε- 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «Mεε jielii do -le 'kele-!»

-Ayile, 'ke -o -gblaan ma gbe mu 'kanle- 'sanle.

²⁷ 'Dun- Zesu pe -o ni 'bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe blaale- dɔɔ: «-Ka 'ka zrudɔ 'egloole, 'mi -le 'kele-, 'ka 'laa -gblaanε'!»

²⁸ 'Bhe klele 'tε, 'ke Pieri 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Mεεzan, 'ke 'bhi -le 'kele-, -a pe 'η ni 'η ge 'e ba -yre ta ye 'ke 'η 'taawo- -yi 'ε ta.»

²⁹ Zesu 'a zikpa- -a ni dɔɔ: «Nu!» 'Bhe klele 'tε, 'ke Pieri zinale -yitakon 'ε 'yi, 'kee- 'taawole 'sanle -yi 'ε ta 'kee- ge Zesu ba -yre ta.

³⁰ 'Duŋ- -ya yelawoa 'bhii- -ploo 'ε 'yaa- 'kan zii' 'egloole, 'ke -gblaan 'klale 'a -yi, 'bhεε- 'kee- wlale 'sanle- -yi 'ε □la. -Ayile, 'kee- -gbekanle dɔɔ: «Mεεzan, 'η go -za 'yi -ge!»

³¹ 'Bhε klεle 'tε, 'ke Zesu 'e gbε 'trole -a ba -yrε ta, 'bhεε- 'ke 'bhε 'a 'kunle 'bhε yrε do 'ε □nɔɔ bhe, 'bhεε- 'ke 'bhε 'a 'pele- 'a ni dɔɔ: «-Mele -kla 'yaa 'e kpa 'egbenεle 'mi 'yi εε? 'Bhεε- -mεle □kla 'yee 'kpee □kla plε 'mi ma εε?»

³² Zesu 'pegee Pierei -saan -yitakon 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke -ploo 'kanle- 'ε dulale.

³³ 'Bhε 'yi 'tε, Zesu a -klanlanε mu 'la 'yaa- -yitakon 'ε 'yi, -wa □gbaa -o 'kpɔ zenlele -a -lεε, 'bhεε- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «Wlan 'ε ni, 'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le kpataakpa!»

Zesu Zenezareti 'klεn 'yi gade mu 'ε 'bheela- (Maki 6.53-56)

³⁴ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε 'yanle- draa 'yi 'ε takanlele, 'ke -o zinale Zenezareti 'klεn 'ε 'yi.

³⁵ 'Bhε □nɔɔ mεε mu 'ε -o Zesu madole, 'ke -wa nuza 'ε zenle- yrεkpen- □nɔɔ, 'bhεε- 'ke -o nule- gade mu 'ε 'kpen 'le -a ni.

³⁶ 'Bhε gade mu 'ε 'yaa- -sromabo 'zi Zesu ni dɔɔ -ya 'to 'ke -o sɔ -o gbε yanle- -a ta dunε- gbɔɔn 'ε ma. Gade mu 'la 'kpen 'bhε □kla 'mu 'bheela-.

15

Farizi mu 'pegee 'Toŋ daan mu 'ε -waa' Zuufu mu a 'si ta za mu -klosikunza (Maki 7.1-13)

1 Farizi mu 'ke mu 'pegee 'Tonj daan mu 'ke mu -daa Zeruzalemu, 'bhεε- -o □nwa Zesu 'lrokpale dɔɔ:

2 «-Mele □kla 'bhεε- 'yaa- -klanlane mu 'ε -woo -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'si ta za mu 'la □twa -kɔɔ' ni 'mu 'yisie zii' εε? -Amasɔyi -kɔɔa' 'si ta za mu 'ε ma, -woo gbε mafe gɔne- 'la gbεen-, 'woo- mu laa -o gbε mafe 'bhe gbεen-, 'bhεε- -o pebhle.»

3 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'lekunle -o ni dɔɔ: «'Bhεε- 'ka mu, -mele □kla 'bhεε- 'ka mu -Waanbhaa' a 'tonj 'ε 'yisie- 'kaa bhaaplenj mu -si ta za mu -klosikun zayi' εε?

4 -Amasɔyi, -Waanbhaa' 'a □pia dɔɔ: <'E de 'pegee 'e neε -ledɔ' -a ma, 'bhεε- 'ke mεε 'la zan 'bhe de 'pegee 'bhe neε 'danganwoa 'bhe zan 'ε 'bhe -o 'ke depe 'le.>

5 'Bhεε- 'duj-, 'ka mu pe dɔɔ 'ke mεε do 'a □pia 'bhe de 'pegee 'bhe neε ni dɔɔ: <'N 'yaa- nu bhɔle 'ka ba 'η 'kɔɔpe- mu 'la 'le, 'η 'mu □naa -Waanbhaa' ni>, 'ke 'bhe □kla, 'bhe zan 'ε maza laa -o -li 'ke 'bhe bhɔ 'bhe de 'pegee 'bhe neε ba.

6 'Bhe klegbeya 'ε 'yi bhe, 'ka -Waanbhaa' a -jan 'ε 'legaa- 'kaa- bhaaplenj mu 'si ta za mu -klosikun zayi'.

7 Mεε -yrekɔɔza kle mu! 'Zoo 'yaa- -Waanbhaa' -lela' janwo mi Ezai zi -e -jan 'la □woa 'ka ba zayi' dɔɔ:

8 -Waanbhaa' pe 'kaa: <'An mεε mu 'leε- -woo 'η 'ledɔ- a ma -o -liiwli' -la -le.

'Duj- -o zru plengole -o 'η ma 'egbɔɔnle.

9 -Woo 'η gba 'zi bhaama, -amasɔyi -o mεε mu daan 'ke bhaaplenj mu a 'tonj 'te -la -le.>»

*Pe mu 'la bhaaplɛŋ mu 'kpee 'trɪŋdɔ-
(Maki 7.14-23)*

¹⁰ Zesu -zamaa' 'ε 'siile -a ba -yɾɛ ta, 'ke -ya pele-
-o ni dɔɔ: «'N̄ -jan 'la 'wo zii' -gɛ, -ka 'ka 'trɔŋkpa
'a -la 'elrele, 'bhɛɛ- -kaa -yima':

¹¹ -O peɛ 'la 'wla zii' mɛɛ -lii, 'bhɛ 'laa 'a 'kpee
'ε 'trɪŋdɔ-, 'duŋ- -jan 'la da 'zi -a 'gbu 'lii 'bhɛ -le
-a 'kpee 'trɪŋdɔ-.»

¹² 'Bhɛ ɲɔɔ bhe, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ε -woo
mabɛɛnle -a -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ:
«'Ya 'yaango- 'bhii- 'e ɲwlaa Farizi mu 'ε 'yi 'e
'wojan- mu 'ε 'le ɛɛ?»

¹³ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -ya pele- -o ni 'kaa: «-Yri
diinj 'oo -yri diinj 'la 'ŋ Dɛ 'la -yoo laanima yaa
'bhɛ 'solɛ-, -e nu 'bhɛ 'yrolɛ-.

¹⁴ -Ka -o 'to 'srɔ: -Woo 'bhii- mɛɛ -yɾɛ 'wi mu
'la 'ke -woo 'eke- -lɛdɔɔ' 'zi. 'Duŋ- 'ke mɛɛ -yɾɛ 'wi
mi do -o -yɾɛ 'wi mi -bhɛɛke' do -lɛdɔɔ' 'zi, -o mɛɛ
plɛ nu bɔɛ -gluu do 'yi.»

¹⁵ 'Bhɛ 'yi bhe, 'ke Pɪɛri 'a 'pele dɔɔ: «'Bhɛ -gɔɔn
'la bhe, 'bhɛ 'yipe 'o ni doo.»

¹⁶ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Ka
mu 'ezin-, 'ka mu 'laa sɔ 'bhɛ -jan 'ε 'yimale ɛɛ?

¹⁷ 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- pɛ 'oo pɛ 'la wla
bhaaplɛŋ -lii -e 'kan -a vi 'ε 'yi, 'bhɛɛ- -e kle 'ke
blinpe 'le boolazi.

¹⁸ 'Duŋ-, -jan 'la 'bhɛ pwe bhaaplɛŋ -lii, 'bhɛ
-daa 'pe -a 'gbu 'kpee, 'bhɛɛ- 'bhɛ -le bhaaplɛŋ
'kpee 'trɪŋdɔ-.

¹⁹ -Amasɔyi, -za 'yɔɔ- mu 'lɛɛ- 'wole- da
bhaaplɛŋ 'kpee: Mɛɛ dɛ zru oo, -yanbhɔɔya zru
oo, -faan zru oo, bhla pe zru oo, mɛɛ -bhɛɛke'
'tɔsiɛle zru, 'bhɛ 'pegee -Waanbhaa 'tɔsiɛle.

20 'Woo pɛ mu 'la bhe 'wole- bhaaplɛŋ 'kpee 'trɪŋɔ-; 'duŋ- 'ke mɛɛ 'la zan laa 'bhe gbɛ mafɛɛ 'bhii- -wa klɛ ɔŋɛ- 'la gbɛɛn- -kɔɔa' 'si ta za 'ɛ ma, 'bhɛɛ- -e pɛbhla-; 'bhe -za 'ɛ 'bhe 'laa 'bhe zan 'kpee 'trɪŋɔ-.»

*'Cie le do 'e □kpa Zesu 'yi
(Maki 7.24-30)*

21 'Bhe blaɛn, Zesu -gwa 'bhe yrɛ 'ɛ □nɔɔ, 'bhɛɛ- -e -ja Tiri -wa 'ɛ 'pegee Sidɔn -wa 'ɛ -woo 'klɛɛn 'la 'yi 'bhe 'yi.

22 -Woo -yɛkpaɛ 'tɛ, 'ke Kanaa 'klɛɛn 'yi le do 'la 'bhe 'yaa- 'bhe yrɛ 'ɛ □nɔɔ ye, 'bhe 'nule 'tɛnɛ- Zesu ma, 'bhɛɛ- 'bhe -gbekaan dɔɔ: «Mɛɛzan, Davidi 'nranɛ-, 'ŋ 'yɛnkla 'e ma. 'Zina -o -yɛnkpa' zii' 'eyɔɔle 'ŋ 'lunɛ 'ɛ ta.»

23 'Duŋ- Zesu 'laa -za 'kedo- 'kpɔ 'lɛkunɛ a ni. 'Bhɛla- -yile, -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o nule- -a -din, 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «Le 'lɛɛ- -gbɪn -kɔɔ' 'zi doo, -amasɔyi -yoo -gbekan' zii' -kɔɔ' zi.»

24 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpaɛ -o ni dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan mu -o 'bhii- -bhlaa mu 'la □nia Izraɛli mu 'ɛ ba -Waanbhaa' 'ŋ 'winbwa- 'mu -la 'tɛ ba.»

25 'Bhe 'yi bhe, 'ke 'yee- Kanaa le 'ɛ 'nule -a 'kpɔ zɛnɛ Zesu 'lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'kaa: «Mɛɛzan, nu bhɔ 'ŋ ba!»

26 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Kee pele □kwan -nɛ mu 'ɛ 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke -ya -blinna -gbaan' mu ni, 'bhe 'laa lele.»

27 'Yee- le 'ɛ pe 'ezin- Zesu ni dɔɔ: «Wlan -le 'bhe 'le Mɛɛzan, 'duŋ- -gbaannɛ mu 'ɛ -woo zan

mu blaan pele piine- mu 'la -balaa' 'tre ma 'mu -la bhle!»

²⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni doo: «'E le! 'Yee □kpa 'egbenle 'le mi 'yi! Bhaa 'yoo- pe 'la zi, -Waanbhaa' 'bhe- 'na 'e ni.» 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'lune 'e bheele' 'bhe 'waati do 'kpo 'e ba.

Zesu gadε mu -bebe -bheela

(Maki 7.31-37)

²⁹ 'Bhe blaand, Zesu -gwa 'bhe yre 'e □noo, 'ke-gele- Galile -draa 'e 'le ma. -E -ja yaale vle goon do 'wiinj-.

³⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke -zamaa' -bebe 'nule- 'pale- -a ta. -O □nwa 'ke mee gaan 'siele- mu oo, mee -yre 'wile- mu oo, -flugba mu oo, 'bhobho mu 'pegee gadε mu -gloon -bebe 'le -a ni. -O 'mu 'kpen 'yilaa- -a gaan ma, 'bhe- -yoo -bheela.

³¹ Mee mu 'e -o 'bhobho mu -bheeyre' yelawoa 'ke 'mu -janwo', 'bhe 'pegee -o -flugba mu 'taawole □ya, 'bhe- -o mee gaan 'siele- mu -bheele' □ya, 'bhe 'pegee -o mee -yre 'wile- mu -yre 'liiplooyre 'la □ya 'ke 'mu yre ma ye, 'bhe -o 'kpen 'kpeenia -o ma. 'Bhela- -yile, -o -yaa Izraeli mu a -Waanbhaa' 'e 'tobho zii'.

Zesu mee 'waa yizie -lebwa (4.000)

(Maki 8.1-10)

³² Zesu -yaa' -klanlane mu 'e 'siila-, 'bhe- -e pe -o ni doo: «Mee mu 'le- -o -yrenkla' zii' 'η ma, -amasroyi -o -yrekpa' yaga -le -ge 'ke -woo 'η zi, 'bhe- pele 'kedo- 'kpo 'laa -o 'koo. 'Naa -o -a zi 'ke -o ge -o 'kpee 'fleη- 'le -o ba -le ma. -Amasroyi -o so baale' -o ge bhla 'e zi zi 'e 'lii gbōn 'e 'koo.»

³³ 'Bhε klele 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -wa -lrɔkpale dɔɔ: «'O nu 'sɔle- mεε mu 'lεε- 'kpen 'lεbɔ- pele -srɔwɔle 'bhε -bɔn dreyi' yrε 'lεε- ɲnɔɔ 'naa- ma εε?»

³⁴ Zesu -o -lrɔkpaɔ dɔɔ: «'bluu 'wεε- -le 'ka 'kɔɔ εε?» 'Bhεε- -o pe -a ni dɔɔ: «'Srwaple-, 'bhεε- kaa 'fiɛntrɔnnε 'ke mu.»

³⁵ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -zamaa' 'ε ni dɔɔ -o yala- 'trε ma.

³⁶ 'Bhεε- 'kee- 'bluu 'yri 'srwaple- 'ε 'pegee kaa mu 'ε 'sile, 'bhεε- 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle 'mu ma. 'Bhε blaɔn, 'ke -yoo takanle kplokplo, 'bhεε- 'ke -yoo 'kpale -yaa' -klanlanε mu 'ε 'kɔɔ-, 'bhεε- 'ke 'mu -o -yiciɛnle mεε mu 'ε ma.

³⁷ -O 'kpen pεbhla-, 'bhεε- -o kpɛdwa-. 'Bhεε- -o ciε -nε ɲyan 'srwaple- -la -paɔ 'ke 'bluu kpu -vin mu 'la ɲbwa -o blaɔn 'mu 'le.

³⁸ Mεε 'waa yiziε -le pε 'ε ɲbhla, 'ke 'bhε 'laa kpa le mu 'ε 'pegee -nε mu 'ε ta.

³⁹ -O yanle pε 'ε 'bhlelele, 'ke Zesu 'ploole -zamaa' mu 'ε ma 'kaa -o ge -o ba. 'Bhε blaɔn, 'ke 'yee- 'gbu bɔle- -yitakonɔ do 'yi, 'bhεε- 'kee- gele- Magadan ba 'klεɛn 'ε 'yi.

16

Farizi mu 'pegee Saduse mu 'ε -woo 'sɔle- maza do -yrεwo' zii' Zesu ma

(Maki 8.11-13; Luki 12.54-56)

¹ -Yrekpaɔ' do, Farizi mu 'ε 'pegee Saduse mu 'ε -o ɲnwa -jan bhee bɔle Zesu 'lεε. -O pe a ni dɔɔ: «'Kee- da Laanima -Waanbhaa' 'gbu 'ε ba, 'bhε 'wlata- 'tɔɔmasie do zrɔn 'o ni 'sɔle- maza do klelele 'o 'yrε ma -gε doo.»

² 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: [«'Ke yromazi -yretεbhε baa- bhla □bhwa, 'bhεε- 'ke 'ka lafle' 'tranle □ya, 'kaa pe dɔɔ: <Yrε ma 'kanle nu klεε 'elrele too>.

³ 'Bhεε- zrwan 'tutu 'ε zi, 'ke 'ka lafle' 'ε tilale □ya, 'kaa pe dɔɔ: <La nu banle -zɔn>. 'Bhε klegbεya 'ε gbεen- bhe, 'ka sɔ lafle' ma -tɔɔmasie mu 'ε 'yidɔle, 'bhεε- 'ka 'laa sɔ -Waanbhaa' a pe 'waati mu 'ε -tɔɔmasie 'yidɔle εε?]

⁴ 'Saanige mu 'ε -woo 'eyɔɔle, 'bhεε- -o zru laa -o do -Waanbhaa' ni. -Wa zi 'bhii- -o 'sole-maza do klε -o -yrε ma, 'duŋ- waa nu 'sole-maza -bhεεke' do 'kpɔ klεε -o -yrε ma, 'ke yaa 'e go Zonasi a pe 'ε ba.»

'Bhε blaani, 'kee- jilale, 'bhεε- 'ke -yoo dulale 'tole -o dulayrε 'ε □nɔɔ.

Farizi mu 'ε 'pegee Saduse mu 'ε -waa' mεε daangbεya -yɔɔ' 'ε

(Maki 8.14-21)

⁵ -O -yaa 'kan zii' bhla 'la ba -draa 'yrε gbε do 'ε ta, 'bluu 'sile- □nia Zesu a -klanlanε mu 'ε 'kpee.

⁶ Zesu pe -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrεkpa 'ka 'gbu ba 'elrele. 'Ka 'laa 'tolε- 'ke Farizi mu 'ε 'pegee Saduse mu 'ε -waa' 'bluu -pεε 'wlεn 'sεke 'ε -e 'ka 'yini-.»

⁷ 'Bhε 'yi bhe, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -wa pele 'sanle -o 'gbu 'kpee dɔɔ: «'Bluu 'sile- 'la □nia -kɔɔ' 'kpee -e 'bhεε- ma -janwo' zii' bhe.»

⁸ Zesu -o 'kpeejan- 'ε dɔle, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'E! Mεε mu, -mεle □kla 'ka -o 'ka 'kpeeledan 'zi 'bhε gbεen- εε 'ke 'kaa pe dɔɔ 'ka 'laa 'bluu 'la 'sile- 'bhela- -zayi' 'ŋ -janwo' zii' 'bhε gbεen- bhe εε? 'Kaa- 'kpaleya 'ε -yoo 'fientrɔnne 'dε!

9 'Ka 'laa 'bhε 'yimale -li εε? 'Nj 'bluu 'soo 'la takaan- kplokplo mεε 'waa 'soo 'ε ma, 'bhεε- 'ka ciε -nε □yan yεke- 'la □paa -o blaam 'bluu kpu mu 'ε 'le, 'bhε -za 'ε -gwa gban -gun 'ka 'kpee εε?

10 'Bhεε- 'η 'bluu 'srwaple- 'la takaan- mεε 'waa yiziε 'ε ma, 'bhε 'pegee 'ka ciε -nε □yan yεke- 'la □paa -o blaam 'bluu kpu mu 'ε 'le, 'bhε -za 'ε -gwa gban -gun 'ka 'kpee 'ezin- εε?

11 'Ka 'laa 'yimale dɔɔ 'naa -yaa -we 'zi 'bluu -zeze 'gbu 'le. -Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele! 'Ka 'laa 'tolε- 'ke Farizi mu 'ε 'pegee Saduse mu 'ε -waa' 'bluu -pεε 'wlen 'sεke 'ε -e 'ka 'yini.»

12 'Bhε klele 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -wa -yimale dɔɔ yaa pele -o ni 'kaa -woo -yɛkpa' -o 'gbu ba 'elrele 'bluu -pεε 'wlen 'sεke -zeze 'gbu ma, 'duŋ- -e -yaa pe 'zi -o ni dɔɔ -woo 'gbu 'kun 'elrele Farizi mu 'ε 'pegeeSaduse mu 'ε -waa' mεε daangbeyaa -yɔɔ' 'ε 'bhεε- ma.

Pieri pe kpataakpa 'kaa Zesu -o 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpɔɔɔ 'ε 'le

(Maki 8.27-30; Luki 9.18-21)

13 'Bhε blaam, 'ke Zesu gele- 'kleen 'la -yoo Sezare Filipu -wa 'ε -din 'bhε 'yi. -O bhole 'bhε □nɔɔ, 'kee- -yaa' -klanlanε mu 'ε 'lɔkpale dɔɔ: «Mεε mu 'ε -woo Bhaapleŋ Gbe 'ε 'kun zii' mεε -glɔɔn 'ε -dela -le εε?»

14 'Bhε klele 'tε, 'ke -wa -lekunle -a ni dɔɔ: «Mεε 'ke mu pe dɔɔ 'yoo- 'ke Mεε Wiinfe' Mi Zaan 'le, 'bhεε- -a 'ke mu pe dɔɔ Eli -le 'e 'le, 'bhεε- -a -bhεeke' mu pe 'ezin- dɔɔ 'ke 'yaa klele Zeremi 'le, 'yoo- 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'ε do 'le.»

15 'Bhε 'yi, 'ke Zesu -o -lrɔkpale dɔɔ: «'Bhεε- 'ka mu 'gbu 'lεε-, 'ka mu pe 'η ma 'nale- εε?»

16 'Bhε klεle 'tε, 'ke Simɔ Pierei 'a 'lεkunle 'a ni dɔɔ: «'Yoo- 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'gbu 'ε 'bhεε- 'le, -Waanbhaa' 'la -ya -yρε ma, 'bhi -le 'ke -a Gbe 'ε 'le.»

17 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni 'tε dɔɔ: «Zonasi gbe Pierei, 'yaa- pε -yinra! -Amasrɔyi 'e wlan ma jan 'la □woa bhe, bhaaplεη 'kedo- 'kpɔ laa 'bhε 'kpale- 'e 'lii, 'ke yaa 'e go 'η Dε 'la -yoo laanima 'bhε do -kplεn ba.

18 'Bhεε- 'mi pe 'e ni dɔɔ: -Woo 'e sii Pierei, 'bhε 'yi -le dɔɔ vlε, 'bhεε- 'duη-, 'mi nu 'ke mεε 'la zan mu 'mu □kpa 'mi 'yi 'mu -lɛdo' 'ε gaan bole vlε 'la ta, 'bhi -le 'bhε 'le. 'Ali- ga 'fuu 'laa nu 'solε- 'bhε ta.

19 'N nu laanima -bhleηgbeya -wa 'ε 'gborobhε mu 'ε gbεkpale 'e 'kɔɔ-: 'Kee pε 'la 'yrela- 'trε ta -gε, -o nu 'bhεε- 'yrelε- lafle' 'yi; 'duη- 'kee- pε 'la 'ploola- 'trε ta -gε, -o nu 'bhεε- 'ploole- lafle' 'yi 'ezin-.»

20 'Bhε blaان, 'ke Zesu -yaa' -klanlanε mu 'ε 'lεmazɔnle dɔɔ waa pele mεε -bhεεke' do 'kpɔ ni 'kaa 'yoo- 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'ε 'bhεε- 'le.

Zesu -o -a dεza 'pegee -a bweza gale ba 'ε 'mu 'lεεjanwo 'zi

(Maki 8.31-9.1; Luki 9.22-27)

21 -A 'san 'bhε yi 'ε ma, Zesu 'a 'lεε za mu 'ε ma janwole -saan kpataakpa -yaa' -klanlanε mu 'ε ni, 'ke -ya pe -o ni dɔɔ: «-A -lεdulale -o -Waanbhaa 'kɔɔ 'ke 'η ge Zeruzalemu, 'bhεε- 'gwlaan- gbalaan mu 'ε 'pegee *'Sraka 'lεna -kunlii mu 'ε, 'bhεε- *'Tonη daan mu 'ε, -o -yρεnkpa' 'mi ta 'ebebele 'bhε

□□□□. 'Bhεε- -o nu 'η dεε 'τε, 'duη- 'η nu bweε gale ba 'η gale blaان -yrekpaā' yaga mi ma.»

22 'Bhε klele 'τε, 'ke Pieri Zesu 'siile mεε mu 'ε 'yrε -gōma', 'bhεε- 'kee- -lale' 'sanle Zesu ta dō: «Bhaa 'bhε 'kan 'e ma 'egbōonle, Mεεzan! 'Yooye- 'bhε -za 'lεε-, yaa nu 'tenle- 'e ma -titi!»

23 'Duη- Zesu 'e 'lεklale Pieri ta, 'ke -ya pele- -a ni dō: «'E 'plengo- 'η ma 'egbōonle, -Setran! 'Yoo- 'η baayrε -la -glin 'zi -za 'yōō- 'yi, -amasrōyi 'e 'kpееjan- mu 'ε waa da -Waanbhaa' ba, 'duη- -woo bhaaplεη 'kpееjan- mu -la -le.»

24 'Bhε ya 'ε 'yi, Zesu pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dō: «'Ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- -e kle 'η zi mi 'le, -ya niigo -a 'gbu 'si -ε 'yi 'elwale 'pe, 'bhεε- -e dō -yrεnbhlele □la, 'ke 'bhε □kla, 'bhεε- 'bhε zan nu dō 'η zi.

25 -Ayile, 'ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- -ya 'gbu 'si 'ε go -za 'yi, 'bhε zan nu bloole 'bhε □si 'ε 'yi. 'Duη- 'ke mεε la zan 'e zru -gwa -a 'gbu 'si 'ε ni 'mi -zayi', 'bhε zan nu 'bhε □si 'ε 'srōowo gbε drεεwole.

26 'Ke mεε do 'trε ta pε mu 'ε 'kpen 'srōowoa-, 'bhεε- 'ke yaa -Waanbhaa ba bole -yrε -si 'ε -srōowole, 'bhε 'trōn- □kla -a ma -mela -le εε? 'Bhεε- 'ke bhaaplεη do -bloola -a 'gbu 'si 'ε 'yi, -e sō -a tagbawole -mela -le 'bhεε- -ya -srōowo' gbε drεεwo εε?

27 'Bhε ya 'ε 'yi, Bhaaplεη Gbe 'ε 'pegee -mlεkε' mu nu nule yi do ta -a Dε a 'tōbhōleya 'ε 'yi, 'bhεε- mōkpen' do do -za yεkε- 'la □kla, -e nu 'bhεε- wlata za nale -o 'kpen do do ni.

28 'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni kpataakpa 'kaa mεε 'la zan mu 'kpen -o -gε -zōn, -o 'ke mu laa nu

gale 'sani- Bhaaplɛŋ Gbe 'ε 'nule- plɛŋ- 'bhii-
-bhleŋgbe do.»

17

Zesu 'a dɔgbeya 'ε mabɔɔla
(Maki 9.2-13; Luki 9.28-36)

¹ 'Bhɛ blaŋ -yɛkpaa' 'srwado- mi ma, 'ke Zesu
Pieri 'bhɛɛ- Zaki 'pegee 'bhɛ nɛɛɛɛ- Zaan 'siile,
'bhɛɛ- 'ke -o mɛɛ yizie 'kpɔ gele- mɛɛ mu 'ε 'yɛ
-goma' vlɛ gɔɔn 'trole- do 'wiŋ-.

² 'Bhɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke Zesu 'a dɔgbeya 'ε mabɔɔle
-o -yɛ ma: -A wɛyi' 'yaa- -bhi 'zi 'bhii- -yɛɛ'
'bhigbeya, 'bhɛɛ- -a ta dɛɛ- mu 'ε 'fleela- 'epu
-yɛɛɛɛɛ 'bhii- 'tɛbhile gbɛɛɛ-.

³ 'Bhɛɛ- 'woo- Zesu a -kɛɛɛɛɛ yaga 'ε -woo
-yɛkpale 'tɛ, 'ke -o Moizi 'pegee Eli 'yele Zesu
-din, 'ke 'mu -o -balɔ klɛ 'zi Zesu 'le.

⁴ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Pieri 'a 'pele Zesu ni dɔɔ:
«Mɛɛzan, 'o klɛlawoa -gɛ bhe 'bhɛ 'lɛɛɛɛ- 'Kee-
-swa 'e ni, 'ɛ 'yoo- -a zi 'bhii- 'ɛ 'kpaɛɛɛ yaga dɔ
-gɛ: 'Bhi a pɛ do, Moizi a pɛ do 'bhɛɛ- Eli a pɛ
do.»

⁵ -E -yaa 'bhɛ -jan 'ε 'wo zii' 'waati 'la ba, 'ke
lafɛ' -gblɛn 'fleele- 'pu do nule- 'kpale- -o ta,
'bhɛɛ- 'ke -o -weli' do male- 'bhɛ lafɛ' -gblɛn 'ε
'yi dɔɔ: «'Ŋ Gbe 'la 'ke -a -za sɔ 'ɛ ni 'egbɛɛɛ
'yele- -gɛ, 'yele- 'ɛ zrukpalaa 'egbɛɛɛɛ 'ezin-, -ka
'ka 'trɔnkpa -a wojan mu 'ε ɔla 'elɛɛɛ.»

⁶ -Yaa' -kɛɛɛɛɛ mu 'ε -o 'bhɛ -weli' 'ε 'male-
'ke -o baale' -o zru ta 'trɛ ma -gbɛɛɛɛ 'ε 'kɔɔ.

⁷ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'e 'mabɛɛɛɛ -o -din,
'bhɛɛ- 'ke -ya gbɛ yanle- -o ma 'ke -ya pɛ -o ni
dɔɔ: «'Ka 'laa -gbɛɛɛɛɛ, -ka 'ka 'wɛɛɛɛ.»

⁸ 'Bhεε- -woo ηgblo -lawlεnle 'tε, waa -bhεεke' 'yεle- 'ke yaa 'e go Zesu do -kplennε' ba.

⁹ -O zina bhla 'ε zi vlε goon 'ε 'wiin-, 'ke Zesu -o -lemazonle- dɔɔ: «'Ka pe 'la □ya bhe, 'ka 'laa 'bhe 'pele- mεε 'kedo- 'kpɔ ni 'sani- Bhaaplenj Gbe 'ε bwele plenj- gale ba.»

Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε -woo -baloklε 'zi Eli ta

¹⁰ Zesu a -klanlanε mu 'ε -wa -lrɔkpaa dɔɔ: «-Mεle -kla 'bhεε- 'Tonj daan mu 'ε pe 'kaa -Waanbhaa' 'lεla janwo mi Eli -le nu nule Mεε -Bhee Mi -kpɔsɔɔ 'ε 'lεε 'elwale 'pe εε?»

¹¹ Zesu pe -o ni dɔɔ: «Wlan -le 'bhe 'le, Eli nu nule pe mu 'kpen 'lemagaanle 'elwale 'pe.

¹² 'Duη- 'mi pe 'ka ni dɔɔ Eli □nwa gban, 'bhεε- mεε mu 'ε waa -a madɔle, 'bhεε- -za yeke- 'la klεle □swa -o ni -o 'bhεε- □kla -a ni. -O -yren 'ε 'kpen -glɔon -kpaa -a ta. 'Bhe klegbeyaa do 'ε 'yi, mεε mu 'ε -o nu -yrenkpale Bhaaplenj Gbe 'ε 'gbu ta 'bhεε- gbεen-.»

¹³ 'Bhe klεle 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -wa -yimale dɔɔ -e -yaa -we 'zi 'ke Mεε Wiinfe' Mi Zaan -la -le.

*Zesu -sɔonsɔnde -nε do -bheela
(Maki 9.14-29; Luki 9.37-43)*

¹⁴ -O bhɔle -zamaa' 'ε -din bhla 'la ba, 'ke mεε do nule- baale 'bhe 'kpɔ ta Zesu 'lεε, 'bhεε- 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ:

¹⁵ «Mεεzan, 'η 'nε 'ε 'yrenkla 'e ma. -Sɔonsɔon -o -a -yi, 'bhεε- 'ke 'bhe -sɔonsɔon 'ε balaa' 'a ta, -ya bɔ 'waati 'ke ba 'tε 'yi, 'bhεε- 'waati 'ke ba 'ezin- -ya balaa' -yi ba.

16 'N ɲnwa 'kele- 'yaa- -klanlanɛ mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- waa 'solɛ- -a -bheele'.»

17 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'E! Mɛɛ mu, 'ka mu 'la 'ka 'laa 'ka kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'ka mɛɛ 'kpee 'yɔɔ- mu. -A -vinbwa 'waati 'wɛɛ- 'bhɛɛ- 'ɲ bo 'ka 'plen- ɛɛ? 'Waati 'wɛɛ- -le ɲbwa, 'bhɛɛ- 'ɲ nu yanlɛ 'ka 'kwe 'sile- 'ɛ 'le ɛɛ? -Ka nu -nɛ 'ɛ 'le 'ɲ ni -gɛ doo!»

18 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'yranle 'yee- 'zina 'ɛ zi, 'kee- gole- -nɛ -zwannɛ 'ɛ zi. 'Bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'bheele 'bhɛ yrɛ do 'ɛ ɲnɔɔ bhe.

19 'Bhɛ 'ɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ -o nule- -a -din mɛɛ mu 'ɛ 'yrɛ -gɔma', 'bhɛɛ- 'ke -wa -lrɔkpale dɔɔ: «-Mɛle ɲkla 'bhɛɛ- 'o mɔɔ laa 'solɛ- 'yee- 'zina 'ɛ -gbinle' -nɛ 'ɛ zi ɛɛ?»

20 Zesu 'a 'lɛkwan- -o ni dɔɔ: «'Ka gbɛ laa 'solɛ- -a -gbinle' ta, -amasɔyi 'ka 'laa 'ka 'kpale- -Waanbhaa' 'yi 'egbenɛle. 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ 'ke 'kaa- 'kpaleyɔ 'ɛ -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛ -o bi 'bhii- mutaadi bhɛ do gbɛɛn-, 'ali- 'ka nu a pele vle gɔɔn 'lɛɛ- ni dɔɔ -e -yro -a gbaanyrɛ 'ɛ 'lɛɛ- ɲnɔɔ, 'bhɛɛ- -e ge gbaan laale, -e nu 'bhɛ 'kpen klɛlɛ 'ka 'weli- ta. 'Bhɛɛ- 'ka -bali 'laa nu wolɛ -za 'kedo- 'kpɔ klɛlɛ ma.»

21 ['Dun- 'zina -glɔɔn 'lɛɛ- 'bhɛ 'laa sɔ gole- mɛɛ zi, 'foke 'ka 'ka 'seriwoa -Waanbhaa' ni 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'sunwlaa-.]

Zesu -o -a dɛza 'pegee a bweza gale ba 'lɛɛjanwo gbɛ drɛɛwo 'zi 'ezin- (Maki 9.30-32; Luki 9.43-45)

22 -Yrekpaa' do, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'kpen 'klale- -yaa 'eke- ba Galile 'klɛɛn 'ɛ 'yi.

'Bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-O nu Bhaaplenj Gbe 'e 'lenale mɛɛ mu ni,

²³ 'bhɛɛ- 'mu nu -a dɛɛ, 'bhɛɛ- 'dun-, -a gale bla- -yrekpa- yaga mi ma, -e nu bweɛ gale ba.» 'Bhɛ yɛ do 'e ɲɔɔ bhe, 'ke wisi' -gbɔɔ dɔle- -o -yɛ ta.

-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'e ma 'nisra gba-woza

²⁴ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'e -o bhɔle Kapɛnɔmu -wa 'e ta, 'ke *-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'e ɲla 'nisrakun mu 'e -woo mabɛɛnle Piere -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa 'lɔkpale dɔɔ: «'Kaa- pɛ Daan mi 'e 'bhe -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'e ma 'nisra 'e gbawo taa- yaa -a gbawo ɛɛ?»

²⁵ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Piere 'a 'pele dɔɔ: «-Aani', -ya gbawo.» Piere -yaa zan wlalɛ 'fɛ 'e ɲla, 'ke Zesu 'a 'lɔkpale dɔɔ: «'Bhi 'kpee ma -de mu 'gbu -le 'nisra gbawo 'drunyan 'lɛɛ- 'yi -bhlenjgbe mu 'e ni ɛɛ? -Wa 'nɛ mu taa- 'cie mu ɛɛ?»

²⁶ Piere 'a zikpa- -a ni dɔɔ: «'Cie mu -le -a gbawo.» -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «-Wa 'nɛ mu laa -o 'yee- 'nisra 'e gbawo mu 'le bi.

²⁷ 'Dun- 'waa -a zi 'bhii- 'o klɛ -o baapɛ mu 'le -za 'yɔɔ- 'yi. 'Bhɛla- -zayile, ge wɛyi- 'e 'lɛ ma, 'bhɛɛ- 'yaa- 'dunlenj 'e blin -yi 'e ba, 'kee- kaa ɲlwa mi 'la ɲkwan 'bhe -glaan', 'bhɛɛ- 'ya kun. 'Bhɛ bla- -a -lii 'plo- -a nu -goli' 'tanbha do yɛɛ -a -lii; 'bhe -goli' 'tanbha do 'e 'bhe -le nu 'solɛ- 'o mɛɛ plɛ a pɛ 'nisra 'e gbawole. -A 'si 'bhɛɛ- 'e ge 'mi 'pegee 'bhi a 'nisra 'e gbawole 'klɛ-.»

18

*Mεε 'la zan gblaana -yiya' məkpen' ni
-Waanbhaa' a -Bhlenḡbeya -wa 'ε ta
(Maki 9.33-37; Luki 9.46-48)*

¹ 'Bhε 'waati 'ε ba, 'ke Zesu a -klanlanε mu
'ε 'nule -a -din, 'bhεε- 'ke -wa -lrəkpaale dɔɔ:
«-De 'gbu -la gblaana 'yiya- məkpen' ni laanima
-bhlenḡbeya -wa 'ε ta εε?»

² 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu -nε 'fientronne do 'siile,
'bhεε- 'kee- 'bhε dulale -o plen-,

³ 'bhεε- 'ke -ya pele dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni wlan
'ε ni dɔɔ 'ke 'ka 'laa 'ka 'taawogbeya 'ε niinale,
'bhεε- 'ka kle 'bhii- -nε 'fientronne mu gbεen-, 'ka
'laa nu gele -titi laanima -bhlenḡbeya -wa 'ε ta.

⁴ 'Bhela- -zayile, 'ke mεε 'la zan 'bhε 'gbu
mavεela, 'bhεε- -e -kla 'bhii- -nε 'fientronne 'lεε-
gbεen-, 'bhε zan 'ε 'bhε -la gblaana nu -yiyale
məkpen' ni laanima -bhlenḡbeya -wa 'ε ta.

⁵ 'Bhεε- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan -nε do 'kpɔ
'cieya- □kla 'mi 'tɔ 'ε -zayi' 'bhii- -nε 'lεε- gbεen-,
'bhε zan 'ε 'bhε 'mi 'gbu -la 'cieya- □kla 'bhε
gbεen- bhe.»

*'Ploole- -za mu 'la -o mεε bɔ -za 'yɔɔ- 'yi 'mu
ma.*

(Maki 9.42-48; Luki 17.1-2)

⁶ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «-Nε mu 'la -woo
□kpa'a 'mi 'yi, 'ke mεε 'la zan -o do 'kpɔ -balaa'
-za 'yɔɔ- 'yi, 'ke -o vlε -kpuḡ -gbenε do -yrela bi
'bhε zan 'ε bhlo ma, 'bhεε- 'ke -o -ja -a blinle weyi-
ba, 'bhε mabhaa -yaa nu bhole 'bhε zan 'ε ma.

⁷ -Klɔlɔɔ- -o 'drunyan 'yi mu 'ε ma -waa' mεε
mu baaza -za -yɔɔ- mu 'yi 'bhε -zayi'. Mεε mu

baaza 'ε -za -yoo' 'ε 'yi, -saawole laa -o 'bhe ma. 'Duŋ- mεε 'la zan kle mεε -bhεeke' mu baape 'le -za 'yoo- 'yi, -klolo' -o 'bhe zan ta.»

8 «'Kee- □kla 'e gbε do -la -zayi' oo, 'kee- □kla 'e gaan do -la -zayi' oo, 'bhεε- 'e baa- 'zi -za 'yoo- 'yi, -o takan', 'bhεε- -o blin 'e ma 'egboonle. 'Kee -ja 'e gbε do 'pegee 'e gaan do 'le -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si yre 'ε □noo, 'bhe mabhaabhɔ 'e ma, 'ke -woo 'e -blinna 'e gbε ple 'pegee 'e gaan ple 'le 'te 'la yaa lii -titi 'bhe 'yi.

9 'Bhεε- 'kee- 'yrebhe- do -le 'a 'wla zii' 'e zi 'bhεε- 'e baa- 'zi -za 'yoo- 'yi, -a -yro 'bhεε- -a blin 'e ma 'egboonle. 'Kee -ja 'e 'yre gbε do 'le -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si yre 'ε □noo 'bhe mabhaabhɔ 'e ma, 'ke -woo 'e -blinna -jranama 'te 'ε 'yi 'e 'yrebhe- ple 'ε 'le.»

*-Bhlaa do 'la □nia 'bhe ma -gɔɔn
(Luki 15.1-7)*

10 Zesu pe 'ezin- doo: «-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'kooko- 'ka 'laa 'woo- -ne 'fientronne mu 'la bhe -o do 'kpo mavεε; -amasroyi -waa' -mleke' mu 'la -woo laanima -o dulale -o yikpen- ta 'η De -yre □la.

11 -Amasroyi Bhaaplenj Gbe 'ε □nwa mεε 'la zan mu nile -yaa, 'mu 'la go zayi' -za 'yi.»

12 «'Bhεε- 'ka mu pe 'nale- εε? 'Ke -bhlaa -keme (100) do -o mεε do 'koo, 'bhεε- 'ke -a do 'kpo □nia -o ba, yaa nu -a -vin mia yizie bhe vu ta 'srwayizie 'ε 'tole- vle gɔɔn 'ε 'wiinj-, 'bhεε- -e ge -a do 'kpo 'la □nia 'bhe ziglinle εε?

13 'Kee- 'yee- -bhlaa do 'la □nia 'bhe □ya, 'mi pe 'ka ni wlan 'ε ni doo 'bhe nu -a zrukpaale

'egbenele 'ke 'bhe kan -a -vin mia yizie bhe vu ta 'srwayizie 'la 'mu 'laa 'nile- 'mu ta.

14 'Bhe ya 'e 'yi, 'ka De -Waanbhaa' 'la -yoo laanima yaa- zi 'bhii- 'woo- -ne mu 'la bhe -o do 'kpo ni -o ba.»

Nεενε- ma do mu 'eke- a -sroma yan gone- 'la gbεεn-

15 «'Kee nεενε- do -za 'yoo- do □kla 'e ni, ge -a ba, 'bheε- 'ka mεε ple 'plen-, 'e -yaa' -za 'yoo- 'ε zron -a ni. 'Ke -ya 'tronkpaa- 'e 'wojan- 'ε □la, 'bheε- 'kee- -yaa' -za 'yoo- 'ε -dwa, 'e nu 'e nεενε- 'ε bo gbε dρεεwole -Waanbhaa' a zi 'e ta.

16 'Dun- 'ke yaa dole a -la 'ke -ya 'tronkpa- 'e 'wojan- 'ε □la, 'bheε- 'ke yaa -yaa -za 'yoo- 'ε dole, 'kee- □kla mεε do 'le oo, 'kee- □kla mεε ple 'le oo, 'mu 'sii-, 'kooko- 'ka 'ka 'plenza- 'ε yan mεε ple 'pegee mεε yaga -yre ma 'bhii- 'ka 'sre mu 'le.

17 'Dun- 'ke yaa dole a -la 'ke -ya 'tronkpa- 'mu 'wojan- 'ε □la, -a pe 'kaa- Zesu 'yi mu -ledo' 'ε 'yre ma 'ezin-; 'bheε- 'dun- 'ke yaa dole -a -la 'ke -ya 'tronkpa- 'mu 'wojan- 'ε □la, 'bheε- 'ke zan 'ε kle 'e 'yre 'yi 'bhii- mεε 'la zan laa -Waanbhaa' do, 'bheε- -a 'kun 'bhii- 'nisrakun mi do gbεεn-.

18 «'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni doo: 'Ke 'ka pe 'oo pe 'la 'yrela- 'tre ta -ge, -o nu 'bheε pe 'ε 'yrela- laanima lafle' 'yi 'ezin-. 'Bheε- 'ke 'ka pe 'oo pe 'la 'ploola- 'tre ta -ge, -o nu 'bheε pe 'ε 'ploole- laanima lafle' 'yi 'ezin-.»

19 «'Mi pe 'ka ni 'ezin- wlan 'ε ni doo 'ke 'ka ba mεε ple □kpaa do ma 'tre ta -ge pe do 'la -yrewo' zayi' -waa' 'seri 'yi, 'η De -Waanbhaa' 'la -yoo laanima 'bheε nu 'bheε pe 'ε 'nale- -o ni.

²⁰ -Amasroyi, 'kee- □kla mεε ple oo, 'kee- □kla mεε yaga oo, 'ke -o □klaa 'eke- ba 'mi 'to 'ε 'yi 'η nu klele -o plen-.»

'Eke- a -sroma 'yanle-

²¹ 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri 'nule Zesu -din, 'bheε- 'kee- 'bhe □lrōkpale dōo: «Mεεzan, yi 'oo yi 'ke 'η nεεnε- do bole -o -za 'yoo- klele ma 'η ni, 'η so -yaa' -za 'yoo- 'ε -sroma 'yanle gaan -wεε' -a ma εε? 'Ŋ -yaa' -sroma 'yan gaan 'srwaple- -a ma εε?»

²² 'Bhe 'yi bhe, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dōo: «'Yooye-, 'naa 'pεle- 'e ni dōo 'e -yaa' -za 'yoo- 'ε -sroma 'yan gaan 'srwaple- 'kpō, 'duŋ- 'mi pe 'e ni dōo -yaa' -za 'yoo- 'ε -sroma 'yan gaan mia yaga 'bhe vu -ledulayre 'srwaple-.

²³ 'Bhela- -zayile, 'mi pe 'ka ni 'ezin- dōo laan-ima -bhleŋgbeya -wa 'ε 'pwele- -o 'ke -bhleŋgbe do a -za -le: 'Yee- -bhleŋgbe 'ε 'yaa- -a zi 'bhii- -yaa' ca mu -yaa -yaa' yewone mu 'la ma, -e 'bhe ca mu 'ε 'liido-, 'bheε- 'mu 'bhe ca mu 'ε gbawo -a ni.

²⁴ -E 'bhe ca za mu 'ε zisanle, 'ke -o nule- -yaa' 'fa □la yewone 'ε do 'le -a ni. -Yaa' 'mliyon -bebe ca -yaa 'bhe ma.

²⁵ 'Duŋ- 'bhe ca 'ε gbawo -goli' 'laa -yaa 'bhe yewone 'ε 'kōo. 'Bhela- -yile, a zan pe dōo 'bhe -o 'yee- gōnle- 'bhii lu do, 'bhe 'pegee -a na oo, -a -nε mu oo, 'bheε- -a 'kōope- mu 'ε 'kpen, -yaa' ca 'ε gbawope 'le.

²⁶ 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- yewone 'ε baale' -a 'kpō ta -a zan 'ε 'lεε, 'bheε- 'kee- -sromabole 'bhe ni dōo: <'Ŋ Zan, 'e zrubakpala 'η zi, 'η nu 'yaa- ca 'ε 'kpen gbawole 'e ni!>

27 -Ayile, -a -yrenklale -a zan ma, 'ke 'bhe -yaa' ca gbawoza 'e 'saawole, 'bheε- 'ke 'bhe 'ploole -a ma.»

28 «'Dun-, 'yee- yewone 'e 'e 'pwele- -a zan ba 'fe 'e □la, 'ke -a -lepale -yaa' yewoyoon 'e do 'le. Yaa denie -goli' 'tanbha -keme do ca 'la 'yaa- 'bhe ma bhe, -e 'bhe □kwan 'bhe blina-, 'bheε- -e -yaa zan 'bhe -dewole, 'bheε- -e pe 'bhe ni doo: <'An ca 'la -yoo 'e ma -a gbawo 'η ni!»

29 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke -yaa' yewoyoon 'e 'bhe baale' 'bhe 'kpo ta -a -lee, 'bheε- 'ke 'bhe -sromabole -a ni doo: <'E zrubakpala 'η zi, 'η nu 'yaa- 'e gbawole 'e ni!»

30 'Dun-, 'yee- laa dole 'bhe □la; -ayile 'ke -ya yewoyoon 'e bole- -kaso 'yi 'sani- 'ke 'bhe yan -yaa' ca 'e gbawolele.

31 -Yaa' yewoyoon -vin mu 'e 'mu 'a klegbeya 'e 'yele-, 'ke 'mu 'mu 'wleyisriwole -a -la gbε -yoo 'e 'koo 'mu ma. 'Bheε- 'ke 'mu gele- 'bhe -za 'e 'kpen 'yigoonle -o -kunlii 'e ni.

32 'Bhe klele 'te, 'ke -o -kunlii 'e 'bhe 'yee- yewone 'e 'siile, 'bheε- 'ke 'bhe 'a 'pele -a ni doo: <Mεε 'kpee 'yoo-! 'Mi 'yaa- ca mu 'e 'kpen mazatwa 'e -sroma 'la □bwa 'η ni 'bhe -zayi'.

33 'Bhi 'yrenklaa- 'mi ma gone- 'la gbεen-, 'e yewoyoon 'e 'yren 'yaa- so 'klale 'bhi ma 'bheε- gbεen- 'ezin-»

34 'Bhe ya 'e 'yi bhe, -a -kunlii 'e zruplii- gbε -yoo' 'e 'koo 'kee- 'yee- yewone 'e 'kpale mεε 'la zan mu -yaa nu -yrenkpale -a ta -kaso 'yi 'mu 'koo, 'sani- -e yan -yaa pe ca 'e 'kpen gbawole 'le.

35 «'N De -Waanbhaa' 'la -yoo laanima, -e nu 'ka 'kunle- 'eyoole 'bheε- gbεen-, 'ke 'ka 'kpen do do

laa 'eke- a -sroma 'yanle- 'ka zru 'ε 'kpen 'le.»

ZESU -O GE 'ZI ZERUZALEMU

19

*Gwlenna yaa- 'kanza-
(Maki 10.1-12)*

¹ Zesu 'yanle- 'bhe jan mu 'ε 'wolele, 'kee- gole- Galile 'kleen 'ε 'yi, 'bheε- 'kee- gele- Zude 'kleen gbe do 'la -yoo Zrudεn yue 'ε 'yre gbe do 'ε ta 'bhe 'yi.

² 'Bhe □noo bhe 'ezin-, 'ke -zamaa' 'srε mu dōle- -a zi; 'bheε- 'kee- 'mu a gadε mu 'ε bheele'.

³ 'Bhe yre 'ε □noo bhe, 'ke Farizi mu 'ke mu nule- -a -din, 'bheε- 'ke -wa -lrokpale -jan bhee bō zayi' -a -lεε dōo: «-Kōo' a 'toŋ 'ε ta, mεε do sō 'ploole -a na ma 'ke 'bhe -za 'tōle- -za □kla εε?»

⁴ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu -o -lrokpale dōo: «'Ka 'laa -jan 'lεε- 'bhe tapele -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi εε? -E pe 'kaa: <'Drunyan zisan' bhla 'ε zi, -Waanbhaa' 'gwlaan- 'pegee le □kla;>

⁵ 'bheε- -e pe dōo: <'Bhela- -zayile 'gwlaan- nu gole -a de 'pegee -a nεε -din, 'bheε- -o 'pegee -a na nu 'kpale- do ma, 'bheε- -o mεε plε nu klele mεε do 'kpō 'le.>

⁶ 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, waa nu kle -li mεε plε, 'duŋ- -o nu klele mεε do 'kpō -la -le. -Waanbhaa' pε plε 'la □kpa'a 'eke- ma do, -yoo 'ke -za 'le 'ke bhaaplεŋ 'laa -o go 'eke- ma.»

⁷ 'Bhe 'yi 'tε, 'ke *Farizi mu 'ε -o Zesu □lrokpale 'kaadōo: «-Mεle □kla 'bheε- *Moizi 'a □pia dōo 'ke mεε do -o -a zi 'bhii- -e gwlenna yaa- 'kan 'yee-

'pegee -a na plen-, -e 'bhe 'sewe 'kpa -a na 'koo, 'bhe- -e ploo 'bhe ma ee?»

⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ka zru -yooya' -la ma, 'bhe- Moizi 'a pia 'ka ni 'ka 'ploo- 'ka 'na mu 'e ma; 'kebhlaale, 'drunyan zisan' bhla 'e zi yaa -yaa 'bhe gbɛɛn- -gee'.

⁹ 'Duŋ- 'mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ke mɛɛ 'la zan na laa gwɛn -glinɛ', 'ke 'bhe zan 'e 'plooda- 'bhe 'na 'e ma, 'bhe- 'kee- le -bheke' 'yalaa-, 'bhe zan 'e -e -yanbhooya -la kla 'bhe gbɛɛn- bhe.»

¹⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'e -wa pele- -a ni dɔɔ: «'Ke 'gwlaan- do 'pegee -a na plenza -o 'bhe- gbɛɛn- bhe, -trɔn 'laa -o gwɛnna yaale 'e ma.»

¹¹ -Ayile, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni 'kaa: «'Mokpen' 'laa sɔ dɔle- 'bhe -jan -gɔɔn 'lɛɛ- la, 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' 'bhe 'senj naa mɛɛ mu 'la zan mu ni, 'mu -la ba.

¹² 'Bhe ya 'e 'yi, mɛɛ 'ke mu laa sɔ le 'sile, 'bhe -za 'e -daa -a 'san -o ya yi ma. -A 'ke mu laa sɔ le 'sile, -amasroyi -woo 'gwlaan- -trɔ mu 'le. 'Bhe- mɛɛ 'ke mu 'ezin-, waa dɔ -a la 'ke -o -le si laanima -bhɛngbeya -wa 'e 'bhe -za 'yi. 'Ke mɛɛ 'la zan sɔ -jan 'lɛɛ- 'yimale -ya -yima!」

*Zesu -o -nɛ 'fiɛntrɔnɛ mu 'e 'dumawo zii'
(Maki 10.13-16; Luki 18.15-17)*

¹³ Mɛɛ 'ke mu -nwa -nɛ 'ke mu 'le Zesu ni, 'kooko- -ya gbekpa' 'mu ma, 'bhe- -ya 'seriwo 'mu ma. 'Duŋ- -yaa' -klanlanɛ mu 'e 'yranna- 'bhe zan mu 'e zi.

¹⁴ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni dɔɔ: «-Kaa 'to 'ke -nɛ 'fiɛntrɔnɛ mu 'e nu 'ɛ ba, 'ka 'laa 'bhe 'saawole -o 'koo dɔɔ waa

nule 'mi ba. -Amasrɔyi mɛɛ 'la zan mu -o 'bhii-
-nɛ 'fiɛntrɔnnɛ mu 'lɛɛ- gbɛɛn-, 'wole- nu gele
laanima -bhleɲgbeya -wa 'ɛ ta.»

¹⁵ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'e gbɛ 'kpale 'woo- -nɛ
mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'kee- gele- yrɛ -bhɛɛke' do □nɔɔ.

*-Naflo zan -zwannɛ do a -za
(Maki 10.17-31; Luki 18.18-30)*

¹⁶ Mɛɛ do 'e 'mabɛɛnna Zesu -din, 'bhɛɛ- -ya
□lrɔkpaɛ dɔɔ: «'O Daan mi, 'ɲ sɔ -mɛ za -lrele'
'gbu -la klɛle-, 'bhɛɛ- 'ɲ -Waanbhaa' ba bole -yrɛ
ma -si 'la -danj' 'laa -o -a ma 'bhɛ 'srɔɔwo- ɛɛ?»

¹⁷ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni 'kaa: «-Mɛle
□kla 'bhɛɛ- 'yoo- 'ɲ □lrɔkpa' zii' -za 'wlan za ma
ɛɛ? -Waanbhaa' do -kplɛn -le 'ewlanle. 'Ke 'ya
□pia -e gele- bole -yrɛ ma -si yrɛ 'ɛ □nɔɔ, 'tonj mu
'ɛ 'klosikun.»

¹⁸ 'Yee- mɛɛ pe Zesu dɔɔ: «'Tonj mu 'ɛ -dele ɛɛ?»
'Bhɛɛ- Zesu 'a 'lɛkwan- -a ni dɔɔ 'woo- 'tonj mu
'ɛ 'wole- -gɛ: «'Yaa mɛɛ dɛlɛ; 'yaa -yanbhɔɔya
klɛlɛ, 'yaa -faanwolɛ, 'bhɛ 'pegee 'yaa bhla 'kpale-
mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ ma;

¹⁹ 'bhɛɛ- 'yee dɛ 'pegee 'e nɛɛ -lɛdɔ' -a ma; 'bhɛ
'pegee 'e -vindo' mi -za 'sɔ 'e ni 'bhii- 'e -za sɔ 'e
'gbu ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.»

²⁰ 'Duɲ- 'yee- -zwannɛ 'e pe Zesu ni 'kaa: «'ɲ
'bhɛ 'tonj mu 'la bhe 'mu 'kpen 'klosikwan gban,
'ɲ sɔ -a -dela 'klosikunle 'ezin- ɛɛ?»

²¹ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Kee
'yoo- -a zi 'bhii- 'e 'lɛsolɛ klɛ, ge 'e 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ
'kpen gɔn, 'bhɛɛ- -o ma -goli' 'ɛ 'na 'kɔɔflɛɲzan
mu ni. 'Kee 'bhɛ □kla, 'bhɛɛ- 'yaa- -naflo -bebe
nu klɛlɛ lafle' 'yi. 'Bhɛ blaɛn, nu dɔ 'ɲ zi 'tɛ.»

22 'Dun- 'yee- -zwanne 'ε -e 'bhe -jan mu 'ε 'male-, 'kee- gele- -a wleyisriwole 'le, -amasroyi naflo -bebe -yaa 'koo.

23 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlane mu 'ε ni dōo: «'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dōo: -Naflo zan do gele la laanima -bhlengebeya -wa 'ε ta 'de.

24 'Bhe- 'mi 'a pe 'ka ni 'ezin- dōo: -Naflo zan do gele laanima -bhlengebeya -wa 'ε ta 'bhe 'lale- 'yiya- 'ke 'bhe kan 'yoonma do 'kanle- ma -mləsiennε do -gluu zi 'bhe ta.»

25 Zesu a -klanlane mu 'ε, -o 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke -o 'kpeelenile -o ma, 'bhe- 'ke -wa pele- dōo: «-De 'gbu -le so gole- -za 'yi εε?»

26 Zesu 'e 'yrekpale -o ta, 'ke -ya pele- -o ni dōo: «'Bhe -za 'ε kle 'sen 'laa -o bhaaplen mu ni. 'Dun- -za 'kpen 'sen -o -Waanbhaa' ni.»

27 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri 'a 'pele Zesu ni dōo: «'E 'yrekpa -ge, 'o mōo -ploola pe 'kpen ma, 'bhe- -o □nwa 'e zi, 'o mōo nu -me -trōn -la -srōowole 'bhe ma εε?»

28 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dōo: «'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dōo: 'Ke *Bhaaplen Gbe 'ε 'yalaa- yi -ne 'lata -yaa' 'tōbhō ma -bhlengebe 'yaakpe- 'ε ta 'drunyan dreε 'ε 'yi, 'ka mu mεε vu ta ple 'la 'yaa- 'η zi yrekpen- □nōo, -o nu -bhlengebeya 'yaakpe- mu nale 'ka 'kpen do do ni, 'bhe- 'ka nu Izraēli -gbaa vu ta ple 'ε 'kitikanle.

29 'Bhe- 'dun-, 'ke mεε 'la zan -yaa' 'fe mu oo, -a nεεε- 'gwlaan- mu 'pegee -a nεεε- le mu oo, -a de 'pegee -a nεε oo, -a -ne mu 'pegee -yaa' gba mu 'kpen □twa -a nōo- 'mi -zayi', 'bhe zan nu 'bhe yeke- maza -gloōn -keme do -srōowole, 'bhe- -a

'ciɛn nu klɛlɛ 'ke -Waanbhaa' ba bole -yɾɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛɛ- 'le.

³⁰ 'Duŋ-, mɛɛ 'la zan mu -o -zɔn zilɛɛ- mu 'le, 'mu -bebe nu klɛlɛ -zanta' mu 'le too; 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu -o -zɔn -zanta' mu 'le, 'mu -bebe mu nu klɛlɛ zilɛɛ- mu 'le too.»

20

-Drɔɔ gba la yewonɛ mu ma jan

¹ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «Laanima -Bhɛngbeya -wa 'ɛ 'pwɛle- -o 'ke gbazan do a -za -la -le. 'Yee- gbazan 'ɛ 'pwɛla- zrwan 'tutu 'ɛ zi, 'kooko- -e sɔ yewonɛ mu 'kunle, 'bhɛɛ- 'mu ge yewolɛ -yaa' -drɔɔ gba 'ɛ ta.

² 'Yee- 'pegee yewonɛ mu 'ɛ -bɛngwa -yɾɛkpaa' do ta ye -sra 'ɛ 'bhɛ ma, 'bhɛ 'yaa- denie -gɔli' 'taɲbha do. 'Bhɛ 'yi 'ke -yoo winbole yewo yɾɛ nɔɔ- -yaa' -drɔɔ gba 'ɛ 'yi.

³ 'Bhɛ blaɛn, -yɾɛtɛbhɛ gwɛn -wɛn bhla 'ɛ zi, 'ke 'yee- gbazan 'ɛ ge gbɛ drɛɛwole -wa 'kpee -kpan 'ɛ ta 'ezin-, 'bhɛɛ- 'kee- yewonɛ 'bhɛɛke mu yeɛ-: 'Mu 'laa -yaa ye 'kedo- 'kpɔ 'wo zii'.

⁴ -Ayile, 'ke gbazan 'ɛ -ya peɛle- -o ni dɔɔ: <'Ka mu ge 'ezin- yewo 'an -drɔɔ gba 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ŋ nu -yɾɛkpaa' do ta -sra 'nalɛ- 'ka ni.>

⁵ 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke 'bhɛ yewonɛ mu 'ɛ -o geɛ- gba 'ɛ ta. -Yɾɛkpaa' bhɔle, 'ke gbazan 'ɛ geɛ- 'ezin- -wa 'ɛ 'kpee, yewonɛ mu baan' -glin yɾɛ nɔɔ-; 'bhɛɛ- -yɾɛtɛbhɛ bhɔ bii bhla 'ɛ zi, 'ke -ya klɛlɛ- 'bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi.

⁶ -Yɾɛtɛbhɛ baa- 'waati 'ɛ ba, 'ke gbazan 'ɛ ge gbɛ drɛɛwole 'ezin- -wa 'kpee -kpan 'ɛ ta, 'kee- yewonɛ mu 'ɛ 'ke mu yeɛ-. 'Bhɛ klɛlɛ 'ke -yoo

-lrokpale dɔɔ: <'Kee- 'san zrwanzi 'ε ma, 'ke 'bhε nu 'tɛnlɛ- yromazi 'ε ma, -mɛle ɲkla 'bhɛɛ- 'ka dulale -o -gɛ 'ke 'ka 'laa ye 'kedo- 'kpɔ wo εε?>

7 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke -wa -lɛkunle gbazan 'ε ni 'kaa: <Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa ye nale -o ni.> 'Bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: <'Ka mu ge 'ezin- yewo 'an -droɔ gba 'ε ta!>»

8 «Yromazi bhole, 'ke gbazan 'ε -ya pele- -yaa' yewonɛ mu -kunlii 'ε ni dɔɔ: <Yewonɛ mu 'ε 'sii, 'bhɛɛ- -o 'kpen gbawo do do 'kee- san mɛɛ 'la zan mu -nwa boolazi 'mu ma, 'kee- ge 'tɛnlɛ- mɛɛ -lwa mu 'ε ma.>

9 Yromazi -yretɛbhε baa- bhla zi mɛɛ mu 'ε 'nule-, 'ke -o 'kpen do do -yrekpaa' do ta -sra -sroɔwole.

10 'Bhε blaɛn, zrwan 'tutu zi mu 'ε, 'mu 'bhε 'yele-, 'mu 'kpee ma, 'mu -sra 'ε 'yaa- 'kanlɛ- boolazi mu 'ε 'mu a pɛ -sra 'ε ta. 'Duɲ- -o 'kpen do do -yrekpaa' do ta -sra -la -sroɔwoa.

11 'Bhε mu 'bhε -yrekpaa' do ta -sra 'ε -sroɔwole, 'bhε 'lalawoa -o ma, -o gbazan 'ε 'tɔpia- -o -lɛla'.

12 'Bhɛɛ- 'ke wa pele- dɔɔ: <Yewonɛ mu 'lɛɛ- 'mu ɲnwa -yretɛbhε baale blaɛn, 'bhɛɛ- -o yewoa- 'waati sanɛ- 'gbu -la ba, 'bhɛɛ- 'yoo 'kpen 'sra- 'ε ɲkla do. 'O mɔɔ 'duɲ- 'o -yrekpaa' do 'ε -gaa 'o 'trɛbhɔlele ye 'ε 'kɔɔ -yretɛbhε -bhile' 'ε ɲla.>

13 'Bhε klɛle 'tɛ, 'ke gbazan 'ε -ya zikpale -o do ni dɔɔ: <'Nj 'bhɛgwɛn-, 'naa 'e tabhlele, 'bhi 'pegee 'mi 'laa -bɛngole -yrekpaa' do ta -sra -la ma εε?>

14 'Yaa- -sra 'ε 'kun -gɛ 'bhɛɛ- ge 'e ba. 'Nj -sra yeke- 'la 'naa- 'e ni, 'ɲ 'yoo- -a zi 'bhii- 'ɲ 'bhɛɛ- yeke- 'na mɛɛ la zan yewoa- boolazi 'bhε ni 'ezin-.

15 'Ke pe 'la klele -swa 'η ni 'η 'koope- mu 'ε 'le, 'naa so 'bhe klele- εε? Taa- 'yee -teεkpa' zii' 'η ma 'an wlanya 'ε -za 'yi εε?>»

16 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, Zesu pe 'ezin- doo: «Mεε 'la zan mu -o -zɔn -zanta' mu 'le, 'mu -le nu klele zilεε- mu 'le too; 'bheε- mεε 'la zan mu -o zilεε- mu 'le -zɔn, 'mu -le nu klele -zanta' mu 'le too.»

Zesu -o -a dεza 'pegee a bweza gale ba 'ε 'wogbeya yaga mi 'wo 'zi

(Maki 10.32-34; Luki 18.31-34)

17 Zesu 'yaa- Zeruzalemu 'taa 'ε ta bhla 'la ba, 'kee- yaa -klanlanε mu 'ε 'siile 'edanma, 'bheε- 'ke -ya pele- -o ni doo:

18 «-Ka 'ka 'trɔnbado doo, -koo' gelawo zii' Zeruzalemu -ge bhe, -o nu Bhaaplenj Gbe 'ε 'lenale 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee 'Tonj daan mu 'ε ni, 'bheε- 'mu nu a pele 'kaa -wa dε.

19 -O nu a -lenale Zuufu kle mu 'ε ni, 'bheε- 'mu nu 'sonsile -a ma, 'bheε- 'mu nu -a zita zɔnle 'ke gbanbhle 'le; 'bhe blaان, 'mu nu a gbaanle -yrigbeεle do ta. 'Duη-, -a gale blaان -yrekpa' yaga mi ma, -e nu bwele gale ba.»

Zaki 'pegee Zaan nεε 'ε -yoo -za do -yrewo' zii' Zesu ma

(Maki 10.35-45; Luki 22.25-27)

20 'Bhe klele 'te, 'ke Zebede 'na, Zaki 'pegee Zaan nεε 'ε, 'bhe 'e 'mabeenle Zesu -din, 'ke -ya 'kpo zenle- Zesu 'lεε, 'bheε- 'kee- -za do -yrewole 'bhe ma.

21 Zesu pe -a ni doo: «'Yoo- -mε pe -la zi εε?>

-Ayile, 'ke -ya pele- Zesu ni doo: «'E 'liiwli- na 'η ni 'bhe ta doo 'kee -ja yaale 'waati 'la ba 'yaa- bhlenjgbeya yaayre 'ε 'noo-, do -a -la 'ke 'η gbe

plɛ 'lɛɛ- -a do yalaa' 'e gbɛyie ta, 'bhɛɛ- -a -bhɛɛke' do 'ɛ 'bhɛ yalaa' 'e gbɛkoo- ta.»

²² 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ: «'Ka -o pɛ 'la 'yɛwo zii' 'ɲ ma 'ka 'laa 'bhɛ dɔ. 'Ŋ nu -yɛn pɛyan- do 'la 'bhɛ mile 'ka sɔ 'bhɛ 'mile-ɛɛ?» -Wa -lɛkwan Zesu ni dɔɔ: «-Aani! 'O mɔɔ sɔ 'bhɛ 'mile.»

²³ 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «Wlan -le 'bhɛ 'le, 'ɲ nu -yɛn pɛyan- do 'la 'mile- 'ka nu 'sɔlɛ- 'bhɛ 'ke 'mile-. 'Duɲ- 'ɲ gbɛyie ta yaayɛ oo, 'ɲ gbɛkoo- ta yaayɛ oo, 'mi 'laa -o 'bhɛ 'na mi 'le. 'Ŋ Dɛ -Waanbhaa' -le 'bhɛ yaayɛ mu 'ɛ -lɛmagaanna gban mɛɛ 'la zan mu ni, -e nu 'mu 'nalɛ- 'bhɛɛ- zan mu -la ni.»

²⁴ Zesu a -klanlanɛ mu -vin vu 'ɛ 'bhɛ -jan 'ɛ 'male-, 'ke -woo zrupliile 'woo- nɛnɛ- ma plɛ 'ɛ ma.

²⁵ 'Bhɛla- -yile, 'ke Zesu -o 'kpen 'siile, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Kaa 'yaango- dɔɔ 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mɛɛ gbalaan mu 'ɛ 'kpaale- -o -waa' mɛɛ mu 'ɛ 'wiiɲ-, 'bhɛɛ- -o mɛɛ mu ɲgblo kpalaa' -o □la.

²⁶ 'Duɲ-, 'ka mu laa 'bhɛ 'yansi za klɛɛ 'ka 'plɛɲ-. 'Ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- -e klɛ 'ka ta mɛɛ gbalaan 'le, 'bhɛ zan 'ɛ klɛ 'kaa- yewonɛ 'le.

²⁷ 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- -e klɛ 'ka 'kpen 'lɛɛ mi 'le, 'bhɛ zan 'ɛ klɛ 'kaa- lu 'le.

²⁸ 'Bhɛ klɛgbɛya do 'yi bhe, Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ yaa nulɛ mɛɛ mu klɛɛ -yaa' yewonɛ mu 'le, 'duɲ- -e □nwa -a 'gbu klɛɛ mɔkpen' a yewonɛ 'le, 'bhɛ 'pegee 'ke -ya 'gbu 'si 'ɛ klɛ 'ke mɛɛ -bebe tagbawo pɛ 'le -Waanbhaa' ni.»

Zesu -yrε 'wi mi plε -bheela
(Maki 10.46-52; Luki 18.35-43)

²⁹ -O gole Zeriko -wa 'ε 'kpee, 'ke -zamaa' 'srε do dɔle- -o zi.

³⁰ 'Bhε □nɔɔ bhe, -yrε 'wi mi plε yaale -yaa zi 'ε 'lɛzi-, 'bhεε- 'mu 'a male 'kaa Zesu yaa- 'kan zii', 'ke 'mu -gbekanle 'ke -wa pe dɔɔ: «Mεεzan, Davidi 'nranε-, 'o 'yrenkla 'e ma!»

³¹ 'Duŋ-, -zamaa' 'ε 'yaa- -yran 'zi -o zi dɔɔ -woo taga. 'Bhεε- drɔɔn', -o -yaa -gbekan' zii' 'ezin- 'egloole dɔɔ: «Mεεzan, Davidi 'nranε-, 'o 'yrenkla 'e ma!»

³² 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu dulale, 'ke -yoo 'siile, 'bhεε- 'ke -yoo -lrɔkpale dɔɔ: «'Kaa- zi 'bhii- 'η -mε pe za 'gbu -la kle 'ka ni εε?»

³³ -Wa -lɛkwan Zesu ni dɔɔ: «Mεεzan, -a kle 'bhεε- 'o 'yrε 'liiploo-, 'bhεε- 'o yrε ma ye.»

³⁴ 'Bhε 'yi bhe, 'ke -o -yrenklale Zesu ma, 'bhεε- 'ke -ya gbε 'kpale -o -yrε mu 'ε ta. 'Bhε yrε do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke -o -yrε 'liiploole, 'bhεε- 'ke -o dɔle- Zesu zi.

21

Zesu 'wlayrε- Zeruzalɛmu
(Maki 11.1-11; Luki 19.28-40; Zaan 12.12-19)

¹ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε □bhwa Zeruzalɛmu -wa 'ε -din -wa 'nε do 'la -o -yaa 'bhε sii Bɛtifaze 'bhε ta. 'Bhε -wa 'nε 'ε 'yaa- vlε gɔɔn 'la kpε -la -o -yaa 'bhε sii <Olivi diinj vlε gɔɔn>. 'Bhεε- 'kee- -yaa' -klanlanε plε winbole -o -lεε dɔɔ:

² «-Ka ge 'ka 'lεε -wa 'nε 'la bhe 'bhε ta; 'ke 'ka □bhwa -a □nɔɔ -gun, 'ka nu -soofali da do -yrelε'

yele -yri diinj do ma; 'bhεε- -a -nε do dulale -o -a -din. -Ka -o 'ploο-, 'bhεε- 'ka nu 'ke -o -le.

³ 'Ke mεε 'la zan 'ka 'lrōkpaα-, 'kaa pe 'bhε zan 'ε ni dōō: <Mεεzan maza -dwa -o ma.> 'Ke 'bhε □kla, 'bhε yrε do 'ε □nōō bhe, -e nu dōle -a -la 'ke 'ka nu -o -le.»

⁴ 'Dun- 'bhε □kla 'bhεε- klegbeya do 'ε 'yi, 'kooko- -Waanbhaα' -lela' janwo mi 'ε -jan 'la □woα 'elwale gban 'bhε 'lesō-; -ya □pia dōō:

⁵ «-Kaa pe Zeruzalemu -wa 'ε ta mu 'ε ni 'kaa: -Ka 'ka -yrekpa' doo, 'kaa -bhleḅge 'yidōō- bhabha 'ε -yoo zan, -a yaale -o -soofali 'nε do ta, -soofali da do 'kpee -nε.»

⁶ -Yaa' -klanlanε ple 'ε -o gele, -ya □pia -o ni -o -za 'la kle 'ke -o 'bhε klele-.

⁷ -Ayile, 'ke -o nule- -soofali da 'pegee 'bhε 'nε 'ε 'le. 'Bhεε- 'ke -woo ta dunε- tralape mu 'ε gole-, 'bhεε- 'ke -o 'mu 'kpaale -soofali mu 'ε ta. 'Bhεε- 'ke -o Zesu 'yaale 'bhε do ta.

⁸ 'Bhε klegbeya do 'ε 'yi, -zamaα' 'ε 'pleḅ- mεε -bebe 'mu ta dunε- tralape mu 'ε -gwa, 'bhεε- -o 'mu -kpalaa' zibhe 'ε 'lii; mεε 'ke mu -yri -laa mu -kaan, 'bhεε- 'mu 'bhε mu -kpalaa' zibhe 'ε 'lii 'ezin-.

⁹ 'Bhε klele 'tε, 'ke -zamaα' 'ε 'leḅo- 'kanle -a -leε, 'bhεε- 'ke -a -le -vindo' 'ε dōle- -a zi, 'bhεε- 'ke -woo -weli' mu 'ε 'wlenle- 'eke- zi 'ke -wa pe dōō:

«Ozana! Davidi 'nranε- 'ε -yaa' pe -le 'ke 'tōbhōleya 'le!*

* 21:9 21.9 'Bhε 'yi -le dōō: <Bhaα -Waanbhaα' 'a go -za 'yi! -Kaa magbaandε!>.

Mεε 'la zan -o zan Mεεzan 'tɔ 'ε 'yi, bhaa
 -Waanbhaa' 'e -dɔɔbo'!
 -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya 'ε -yoo yikpensee ta lafle'
 'yi!»

10 Zesu 'wla bhla 'ε zi Zeruzalemu, -wa 'ε ta mu
 'ε 'kpen 'yaa- -o gaan ta. 'Bhεε- mεε mu 'ε 'yaa-
 'eke- -lrɔkpa' zii' dɔɔ: «-Dele mεε 'lεε- 'le εε?»

11 -Zamaa' 'ε 'yaa- 'lεkun zii' -o ni dɔɔ:
 «-Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Zesu -le. -E da
 Nazareti, Galile 'kleen 'ε 'yi -wa 'nε do ta.»

*Zesu -ja wlalε -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε
 □la*
(Maki 11.15-19; Luki 19.45-48; Zaan 2.13-16)

12 Zesu -ja wlalε -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε
 □la, 'kee- pεgɔn mu 'ε 'pegee pelɔ- mu 'ε 'kpen
 -gbinle' -a -la. -E -gɔli' tabɔɔ mu 'ε -waa' -tabali
 mu 'pegee kpro gɔn mu 'ε 'yaakpe- mu 'ε 'kpen
 'lεbhulaa.

13 'Bhε blaana, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ:
 «-Waanbhaa' pe -yaa' 'Sεwε 'ε 'yi dɔɔ: <-O nu 'a
 pelε -an 'fε 'ε ma 'seriwofε.> 'Bhεε- 'ka mu 'a □kla
 'ke -faannii' mu gaan 'fε 'le.»

14 -Yrε 'wi mu 'pegee gaan 'siε mu 'ke mu
 □nwa Zesu -din -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la,
 'bhεε- -yoo 'kpen 'bheela-.

15 'Duŋ- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee 'Ton
 daan mu 'ε -o Zesu a 'sole- maza mu 'ε 'yele-, 'bhε
 'pegee -wa male 'kaa -nε 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ:
 «Davidi 'nranε- -yaa' pε -le 'ke 'tɔbhɔleya 'ε 'le»,
 'ke -woo zrupliile 'a ma.

16 -Ayile, 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'E 'trɔn -o
 -o wojan 'ε ma εε?» Zesu 'bhε zikpaa- -o ni dɔɔ:
 «-Aani'! 'An □maa. 'Ka 'laa -Waanbhaa' a 'Sεwε

'ε 'yi -jango' 'lεε tapele -lido' εε? -A yɔɔndele -o dɔɔ: <'Ya □kla 'bhεε- -nε 'fiεntrɔnnε mu 'pegeε -nε 'yientennε mu -o 'η 'tɔbhɔ zii'.>>

17 'Bhε blaان, 'ke -yoo 'tole -o dulayrε 'ε □nɔɔ ye, 'kee- gole -wa 'ε 'kpee, 'bhεε- 'kee- gele- Betani -wa 'nε 'ε ta. 'Bhεε- -e □yia 'bhεε- □nɔɔ ye 'bhε -bi 'ε zi.

*Zesu figi diinj do 'danganwoa
(Maki 11.12-14; 11.20-25)*

18 'Bhε ta tooklin- yi 'le zrwan 'ε zi, Zesu 'niina- bhla zi Zeruzalemu, 'ke gbɔn 'a dεle-.

19 'Bhε klεle 'tε, 'kee- figi diinj do yeλε- zibhε 'ε 'trɔn ta, 'bhεε- 'ke -ya mabεεnle 'bhε -din. Yaa 'bhε bhaa 'kedo- 'kpɔ 'yeλε- 'bhε 'yi, 'ke yaa 'e go 'bhε 'laa 'te ba. -Ayile, 'ke -ya pele- 'bhε ni dɔɔ: «'Yaa nu 'e bhaa klεle -li 'kee- 'san -zɔn ma!» 'Bhε yrε do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke figi diinj 'ε gale-.

20 Zesu a -klanlanε mu 'ε -o 'bhε 'yeλε-, 'ke -o 'kpeelεnile -o ma. -Ayile, 'ke -o Zesu 'lrokpale dɔɔ: «-E □kla 'nale- 'bhεε- figi diinj 'lεε- -gaa yrε do 'kpɔ 'ε □nɔɔ -gun εε?»

21 'Bhε klεle 'tε, 'ke -ya 'lεkunle -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- 'ε ma dɔɔ 'ke 'ka 'ka □kpaα -Waanbhaa' 'yi, 'bhεε- 'ke 'ka zru □kla do -a ni, 'ka nu 'sɔle- 'η -za 'la □kla figi diinj 'lεε- ni 'bhε 'yansi za klεle-, 'bhεε- drɔɔn', 'ka nu 'sɔle- a pelevle gɔɔn 'la bhe 'bhε ni dɔɔ: <-Yro 'e gbaanyrε 'ε □nɔɔ, 'bhεε- ge bɔ weyi- 'ε ba.> 'Bhεε- 'bhε nu klεle- 'te.

22 'Ke 'ka 'ka □kpaα -Waanbhaa' 'yi, 'ke 'ka pε 'tole- pε 'bhε 'yrεwoa- -a ma 'seri 'yi, 'ka nu 'bhε 'srɔɔwolε.»

*Zesu a -głɔɔya' 'ε da 'naa- -a ma εε?
(Maki 11.27-33; Luki 20.1-8)*

²³ Zesu -ja wlale -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene 'ε
□la, 'bhεε- -e mεε mu daanle -saan -Waanbhaa'
a -jan 'ε 'le. -E -yaa -o daan 'zi 'waati 'la ba, 'ke
'sraka 'lena mu -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu mu a
'gwlaan- gbalaan mu 'ε -o nule- -a pele -a ni dɔɔ:
«-De 'gbu -le pe 'e ni dɔɔ 'e -za mu 'lεε- kle εε?
'Bhεε- -de 'gbu -le -o kle 'sen □naa 'e ni εε?»

²⁴ Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Mi 'ezin- 'η 'yoo- zan
-za do 'kpɔ 'yilrɔkpale 'ka ma, 'bhεε- 'ke 'ka 'bhe
'lekwan- 'η ni, mεε 'la zan -za mu 'lεε- kle 'sen
□naa 'η ni, 'η nu 'bhe zan 'ε 'tɔ 'ε 'kanle- 'ka ni.

²⁵ -Dele Mεε Wiinjε' Mi Zaan 'winbwa- mεε mu
wiinjεyε nɔɔ-, -Waanbhaa' taa- bhaaplen μ
εε?» 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, 'ke -o zaabɔle 'sanle 'eke-
plen- 'ke -wa pe dɔɔ: «'Ke 'wa 'lekwan- -a ni 'kaa
-Waanbhaa' -le 'a 'winbwa-, -e nu 'o 'lɔrɔkpale dɔɔ:
<-Mela ma 'ka 'laa 'ka 'kpale- -a -yi εε?»

²⁶ 'Bhεε- 'ke 'wa 'lekwan- -a ni dɔɔ: <Bhaaplen
mu -le 'a 'winbwa-, 'woo- -gbalaan 'zi -zamaa' 'ε
'lεε.> -Amasɔyi mɔkpen' 'kpee ma 'yee- Mεε
Wiinjε' Mi Zaan -yaa 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo
mi do 'le.»

²⁷ -Ayile, 'ke -wa -lekunle Zesu ni dɔɔ: «'Waa
'bhe zan 'ε dɔ.» 'Bhεε- Zesu 'bhe zikpaa- -o ni
dɔɔ: «'Mi 'duj-, mεε 'la zan -za mu 'lεε- kle 'sen
□naa 'mi ni, 'naa nu 'bhe zan 'ε 'tɔkanle 'ka ni.»

Mεε do gbe ple ma -gɔɔn

²⁸ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Ka mu 'a pe -za 'lεε-
'bhe ma 'nale- εε?» Mεε do gbe -yaa ple, 'bhεε-

-ya -pia -a gbe -lwa mi 'ε ni dɔɔ: «'N gbe ge yewo -zon 'an -drɔɔ gba 'ε ta.

29 A gbe -lwa mi 'ε 'bhe 'a 'lɛkwan- -a ni dɔɔ: <'Naa -o gele->. 'Duŋ- boolazi bhɔle, 'ke -zadɔwεε dɔle 'bhe ma, 'ke 'bhe 'bhe zru niinale, 'bheε- 'ke 'bhe gele- -drɔɔ gba 'ε ta.

30 'Bhe klɛgbɛya do 'ε 'yi, 'yee- mεε do 'ε -ya -pia -a gbe plɛ mi 'ε ni dɔɔ 'bhe ge -yaa' -drɔɔ gba 'ε ta. 'Bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'bhe pe -a ni dɔɔ: <'N dε, 'η nu gele>. 'Duŋ- 'bhe 'laa gele gba 'ε ta -titi.

31 'Woo- gbe plɛ 'la bhe -o -de 'gbu -le -o dε 'ε zru maza □kla εε?» -Wa -lɛkwan Zesu ni dɔɔ: «-A gbe -lwa mi 'ε 'bhe -le.» -Ayile, 'ke -ya pele -o ni 'kaa: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma dɔɔ 'nisrakun mu 'ε 'pegee gwɛn -glin le mu 'ε 'mu -le nu wlale 'ka 'lεε -Waanbhaa' a -bhɛngbɛya -wa 'ε ta.

32 -Amasroyi Mεε Wiinjɛ' Mi Zaan □nwa -lɛdɔɔleya zibhe 'ε zɔnle 'ka ni, 'bheε- 'ka 'laa 'ka 'kpale- -a -yi; 'duŋ- 'nisrakun mu 'pegee gwɛn -glin le mu 'mu -le 'e -kpaa -a -yi. 'Bheε- 'duŋ-, 'kaa 'yelawoa 'bhii- 'nisrakun mu 'ε -woo -kpaa Mεε Wiinjɛ' Mi Zaan 'yi, -mele □kla 'bheε- 'ka 'laa 'ka zru niinale 'bheε- 'ka 'ka kpa -a -yi εε?»

*Yewone 'yɔɔ- mu ma -gɔɔn
(Maki 12.1-12; Luki 20.9-19)*

33 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnbado 'ezin- gɔɔn 'lεε- 'bhe □la doo: Gbakpa' mi do -drɔɔ gba do -kpaa. 'Bheε- -e 'jasa do □bwa gba 'ε zi, 'bhe 'pegee -e -drɔɔ 'yigo- -gluu dɔ -kaan, 'bheε- -e 'kpaane do -dwa 'kpata- do wiinj- gba 'ε gooba yala- mi 'ε 'yaayre- 'le. 'Bhe blaen, 'kee- 'yee-

-drɔɔ gba 'ε gbεkpale gba 'ε 'yikpa yetanε mu 'ε 'kɔɔ. 'Bhε blaان, 'kee- gele- 'taa do ta.

34 -Drɔɔ bhaa 'kan bhla 'ε 'bhɔle- 'e -din, 'ke gbazan 'ε -e -yaa' 'fε 'ε □la yewonε mu 'ε winbɔle -yaa' -drɔɔ gba -yikpa' yetanε 'ε mu 'ε ba, -yaa' pε -drɔɔ bhaa 'si zayi'.

35 'Bhε 'duɲ-, 'woo- -drɔɔ gba la yetanε mu 'ε -o gbazan 'ε -yaa' yewonε mu 'ε 'kunle, 'ke -wa do zita zɔnle-; 'bhεε- 'ke -wa -bhεεke' do 'ε dεle-, 'bhεε- 'ke -o -wa yaga mi 'ε dεle- kpoti 'le.

36 'Bhε blaان, 'ke gbazan 'ε -e -yaa' yewonε mu 'ε -bhεεke' mu winbɔle 'woo- -drɔɔ gba la yetanε mu 'ε zi. 'Bhε mu -bebe 'yi 'yaa- ya -a -lwa mu 'ε ni. 'Duɲ- 'woo- -drɔɔ gba la yetanε mu 'ε -o 'mu □kwan 'eyɔɔle 'ezin- 'bhii- -a -lwa mu 'ε gbεεn-.

37 'Bhε 'yi, 'ke gbazan 'ε -ya pele- dɔɔ: <'Ke 'mi 'η gbe 'ε 'winbwa- -o ta, -o nu -gasikpale 'bhε 'lεε.> -Ayile, 'kee- 'bhε 'winbɔle -o ta 'tε.

38 'Duɲ-, 'woo- -drɔɔ gba la yetanε mu 'ε -o gbazan 'ε gbe 'ε 'yele-, 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: <Gba 'ε nu bole mεε 'lεε- 'yela- ni boolazi 'ke -a 'ciεn 'le. -Kɔɔ' 'a dε, 'bhεε- -a 'ciεn 'ε bo -kɔɔ' ni!>

39 'Bhε klεle 'tε, 'ke -o 'bhε 'kunle, 'bhεε- 'ke -o gele- 'kele- -drɔɔ gba 'ε -gɔma', 'bhεε- 'ke -o 'bhε dεle-»

40 Zesu -o -lrɔkpaa dɔɔ: «'Ke gbazan 'ε □nwa yi 'la 'le -o ta, -e nu -mε za -la klεle 'woo- -drɔɔ gba la yetanε mu 'ε ni εε?»

41 'Bhε □nɔɔ bhe 'ke mεε mu 'ε -wa -lεkunle Zesu ni dɔɔ: «-O -yren 'laa nu 'klale- gbazan 'ε ma, 'bhεε- 'bhε nu -a pele dɔɔ -woo 'kpen dε; 'bhεε- -e nu -yaa' -drɔɔ gba 'ε gbεkpale -drɔɔ gba la yetanε -bhεεke' zru -lrele' mu -la 'kɔɔ; 'kooko-

'ke -drɔɔ bhaa 'kan bhla 'ε □bhwa, 'mu -yaa pε drɔɔ bhaa na -a ni.»

42 'Bhεε- Zesu mεε mu 'ε 'lrɔkpa gbε drεεwoa-
'ezin- dɔɔ: «-Jan 'la -yoo -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi
'ka 'laa 'bhε tapele -lido' εε? 'Bhε -jan 'ε 'bhε -le
dɔɔ: <'Fε dɔ mu 'ε -o kpoti 'la -blinna 'fε dɔ bhla
'ε 'zi,

'bhε -le □kla 'ke 'fεgwε- 'ε gaan -la vlε -kpuŋ
-gbεnε 'gbu 'ε 'le, 'bhεε- 'bhε -le 'fε 'ε 'kpen
'yikun-.

'Bhε -za 'ε -daa Mεεzan -la ba,

'bhεε- -yoo -kɔɔ' mu -yre 'yi 'kpeeleni maza do 'le.»

43 «'Bhεla- -zayile, -Waanbhaa' nu -yaa' -bh-
lenjgbeya -wa 'ε 'kunle- 'ka mu 'kɔɔ, 'bhεε- -e nu
-a nalε 'si 'bhεεke mu ni. 'Bhε 'si mu 'ε 'mu nu
taawolε 'yee- -Waanbhaa' a zi 'ε ta, 'bhεε- 'mu nu
-a zru maza klele.

44 ['Ke mεε 'oo mεε 'la zan -balaa' 'yee- vlε 'lεε- ta,
'bhε zan 'ε nu klele 'bhii- 'ke 'trε gbɔ -balaa' 'trε
ma, -e wi gɔnε- 'la gbεen- 'krokro; 'bhεε- 'ke 'yee-
vlε 'ε 'lεε- -balaa' mεε 'oo mεε 'la zan ta, 'bhε zan
'ε nu klele 'bhii- -a -lwa mi 'ε 'wigbeya 'ε gbεen-.]

45 'Sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε
-o Zesu -a -gɔɔn mu 'ε 'male-, 'ke -wa 'yaangole
'bhii- 'bhε 'yaa- 'wo -la ma -gɔɔn mu bɔ 'zi 'bhε
gbεen- bhe.

46 -Ayile, -o gbε -yaa nu 'sɔle- Zesu 'kunle ma
gɔnε- 'la gbεen-, 'ke -o 'bhε -glinle' 'sanle. 'Duŋ-
-o -yaa -gblaana 'zi -zamaa' mu 'ε 'lεε, -amasroyi -o
'kpen 'yaa- Zesu 'kun zii' 'bhii- -Waanbhaa' -lela'
janwo mi do 'le.

22

Le dɔyɛ ɲɔɔ 'fɛti ta pɛkoo- -gbɛɛ 'ɛ ma -gɔɔn

(Luki 14.15-24)

¹ Zesu -jan -bebe ɲwoa mɛɛ mu 'ɛ ni 'ezin- -gɔɔn mu 'yi. -E pɛ -o ni dɔɔ:

² «Laanima -Bhlɛngbɛya -wa -a 'pwele- -o 'ezin- -za 'lɛɛ- 'bhɛɛ- 'le: -Bhlɛngbɛ do 'a gbe na dɔ 'fɛti 'ɛ ta pɛ 'ɛ ɲkla.

³ 'Bhɛɛ- 'kee- -yaa' 'fɛ 'ɛ ɲla yewonɛ mu 'ɛ winbɔle mɛɛ mu 'siiyɛ- nɔɔ- 'kaa 'mu nu 'yeeledɔyɛ nɔɔ- 'fɛti 'ɛ ta, 'duɲ- 'bhɛ mɛɛ mu 'ɛ waa dɔle -a -la 'ke -o nu.

⁴ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'kee- -yaa' yewonɛ 'bhɛɛke mu winbɔle 'kaa 'mu ge -a pɛ mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: <Ŋ dri mu 'ɛ 'pegee 'an wi blaale mu 'ɛ ɲdia, 'bhɛɛ- 'ɲ ɲyaan -o kpo 'ɛ klɛlele. Pɛle 'ɛ ɲmaa, -ka nu 'ɲ gbe na dɔ 'fɛti 'ɛ ta!>

⁵ 'Duɲ- 'bhɛ mɛɛ mu 'ɛ 'ezin-, -o do 'kpo 'laa -o 'siiza- -bhlɛngbɛ 'ɛ 'kɔɔ 'bhɛ bɔle -klɔsi 'yi, 'bhɛɛ- -o 'kpen -ja -waa' yewoyɛ nɔɔ-: -O do -ja 'bhɛ ba gba la, -a -bhɛɛke' do -ja 'bhɛ a pɛ gɔnyɛ ɲɔɔ;

⁶ 'bhɛɛ- -o -vin mu 'ɛ 'mu ɲklaa -bhlɛngbɛ 'ɛ -yaa' yewonɛ mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -o -yɛn 'ɛ 'kpen -gɔɔn -kpa'a 'mu ta, 'bhɛɛ- -o 'mu ɲdia.

⁷ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -bhlɛngbɛ 'ɛ -ya zrupliile, 'kee- yaa -srwase' mu 'ɛ 'winbɔle 'kaa 'mu ge 'woo- mɛɛ dɛ mu 'ɛ 'kpen dɛ, 'bhɛɛ- -o 'mu a -wa 'ɛ 'kpacie.

⁸ -O yanle kpo 'ɛ klɛlele, 'ke -ya pele- -yaa' yewonɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: <Le dɔ 'fɛti 'ɛ ta pɛle 'ɛ ɲmaa, -o mɛɛ 'la zan mu 'siila- 'yee- pɛle 'ɛ ma, -a -gaale' laa -yaa -o ba 'ke -wa bhle.

9 -Ka ge 'duŋ- -wa 'ε 'kpee -gbleba -gbene mu 'ε ta, 'bheε- 'ke 'ka 'lepa- mεε 'oo mεε 'la 'le, -ka 'bhe 'sii- pele 'ε ma.>

10 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, -bhleŋbe 'ε -yaa' yewone mu 'ε -ja -wa 'ε 'kpee -gbleba -gbene mu 'ε ta, 'bheε- mεε 'tole- mεε -o 'mu 'siila-; 'e pe mεε wlan mu oo, 'e pe mεε -yoo' mu oo, -o 'kpen □nwa, -asiikoo 'feti kle 'fe 'ε □paa 'ke mεε mu 'ε 'le.>

11 «'Bhe klele 'te, 'ke -bhleŋbe 'ε 'wlale 'feti kle 'fe 'ε □la mεε mu 'ε taglin- zayi'. 'Bheε-, 'ke -a -yrekpale mεε do ma -o plen-, 'bheε- le doyre noo- 'feti 'ε ta dune- 'laa -yaa 'bhe mεε 'ε ta.

12 -E pe 'bhe mεε 'ε ni doo: <'N 'bhegwlen-, -e □kla 'nale- 'bheε- 'e □wlaa ge, 'bheε- 'feti ta dune- 'laa -o 'e ta εε?> 'Yee- mεε 'ε tagale □bwa -a yaalele.

13 -Ayile, 'ke -bhleŋbe 'ε -ya pele- -yaa' yewone mu 'ε ni doo: <-Kaa gbe 'pegee -a gaan mu 'ε tabo 'ke bhele 'le, 'bheε- -kaa blin 'peeli- laale -gblo 'ε 'yi. -E nu wisile 'bhe 'pegee -e nu -a gbenebhe mu 'ε 'sonkpale 'bheε- □noo -zadowee 'ε 'koo.>

14 -Amasoyi, -Waanbhaa' mεε -bebe 'siila-, 'duŋ- -e mεε sane- -la makwan-.>

Zuufu mu 'ε -woo Zesu 'lrokpa zii' 'nisra gbawoza yi

(Maki 12.13-17; Luki 20.20-26)

15 Farizi mu 'ε -o -ja 'eke- yeε. -O -yaa nu 'sole- Zesu 'kunle gone- 'la gbene- -a 'gbu 'liiwli- ma, -woo 'eke- □ya 'bheε- -zayi', 'bheε- -o □kpaa do ma 'bhe ta.

16 -Ayile, 'ke -woo zi mu 'ε 'ke mu 'pegee Erōdi zi mεε -ledo' 'ke mu winbole Zesu 'lrokpa yre noo-

'kaa: «'O Daan mi, 'wa 'yaango- 'bhii- 'e wlan pe, 'bhεε- 'e mεε mu daan -Waanbhaa' zi 'ε ta 'taawogbeya 'ε 'bhεε- 'le wlan 'ε ma, 'bhε 'pegee 'yaa gbilaan mεε 'kedo- 'kpɔ 'lεε, 'bhεε- 'yaa mεε mu bago.

¹⁷ 'Duŋ-, 'bhi pe -za 'lεε- 'bhε 'yi 'nale- εε? -Kɔɔa' 'toŋ 'ε ta, kɔɔ' sɔ Romε mu 'ε -waa' -bhleŋgbe -gbεnε Sezaa 'ε -yaa' 'nisra 'ε gbawole εε?»

¹⁸ 'Duŋ- Zesu -waa' -dawli' 'ε dɔle 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «Mεε -yrekɔɔza kle mu, -mele □kla 'bhεε- 'ka -o -jan bhee 'kpa zii' 'η 'lεε εε?»

¹⁹ -Ka 'yee- 'nisra gbawo denie -gɔli' 'taŋbha do zɔn 'η ni -gε doo!» 'Bhε klele 'tε, 'ke -o 'bhε 'taŋbha 'ε do zɔnle- -a ni.

²⁰ -Ayile, 'ke -yoo -lrɔkpale dɔɔ: «-De 'gbu -la ŋgblo lii 'pegee -a 'tɔ yɔɔn 'kpaale- -le 'yee- -gɔli' 'taŋbha 'lεε- ta -gε εε?»

²¹ -Wa -lεkwan -a ni dɔɔ: «-Bhleŋgbe Sezaa ŋgblo lii 'pegee -a 'tɔ yɔɔn 'kpaale -le 'kele-» -Ayile, 'ke Zesu a 'pele -o ni dɔɔ: «Sezaa a pε -o 'kεla 'le -ka 'bhεε- gbawo 'bhε ni, 'bhεε- -Waanbhaa' a pε -o 'kεla 'le -ka 'bhεε- 'na 'bhε ni 'ezin-»

²² 'Woo- mεε mu 'ε -o Zesu 'wojan- 'ε 'male-, 'ke -o 'kpeelenile -o ma, 'bhεε- 'ke -o jilale.

Saduse mu 'ε Zesu 'lrɔkpa zii' mεε bweza gale ba 'ε ba zayi'

(Maki 12.18-27; Luki 20.27-40)

²³ 'Bhε -yrekpa' do 'kpɔ 'ε 'le, mεε 'ke mu □nwa Zesu ba; -o -yaa -o sii Saduse mu. 'Woo- Saduse mu 'ε 'wole- 'a pe dɔɔ 'ke mεε -gaa, yaa sɔ bwele-gale ba.

24 -O Zesu 'lrokpaa- dɔɔ: «'O Daan mi, Moizi 'a ɔpia 'o ni 'kaa: <'Ke 'gwlaan- do -gaa, 'bhɛɛ- 'ke yaa -nɛ 'yale- -a na 'ɛ ta, -a gaanzidɔ 'ɛ sɔ -a na glaanle 'ɛ 'yaale; 'kooko- 'bhɛ -nɛ mu 'la 'yale -a na 'ɛ ta, -wa 'tɔkpa- 'mu ma.>

25 'Bhɛ 'laa 'sanle- bhaama: Dɛ -nɛ ma 'gwlaan- 'srwaple- -yaa 'o ba -gɛ. -O 'naagwɛn- 'ɛ 'bhɛ le do -yalaa', 'duŋ- 'bhɛ 'laa -nɛ 'srɔɔwolɛ 'bhɛ le 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'bhɛ -gaa. 'Bhɛɛ- 'bhɛ a pɛ gaanzidɔ 'ɛ 'bhɛ -a na glaanle 'ɛ ɔsia 'bhɛ 'na 'le.

26 'Duŋ- 'ezin-, -a gaanzidɔ 'ɛ oo, 'bhɛ a pɛ zitɛn' oo, 'ke 'bhɛ ge 'tɛnle- -o nɛɛnɛ- 'srwaple- mi 'ɛ ma, -o 'kɛn a pɛ 'ɛ ɔkla 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'ezin-.

27 -O 'kɛn gale blaana, 'ke le mi 'ɛ 'gbu gale- 'ezin-.

28 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke gbaa mu bwe yi ɔbhwa gale ba yi 'la 'le, -o -de 'gbu -le a pɛ nu klele 'ke 'yee- le 'ɛ 'le ɛɛ? -Amasɔyi 'yee -le 'ɛ -e ɔkla -o 'kɛn 'na 'le do do.»

29 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'lekunle -o ni dɔɔ: «'Ka 'yinia- 'gbu 'egbɛnɛle, -amasɔyi 'kee- kpa -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ ta oo, 'kee- kpa -Waanbhaa' a -glɔɔya' 'ɛ ta oo, 'ka 'laa -o do 'kpɔ dɔ.

30 Wlan 'ɛ ni, 'ke gbaa mu -bwela gale ba yi 'la 'le, 'gwlaan- mu laa nu le mu 'silɛ- -li, 'bhɛɛ- le mu laa nu yaale -li 'gwlaan- mu 'kɔɔ, 'duŋ- -o nu bole 'bhii- -mlɛkɛ' mu a pɛ bogbɛya 'ɛ gbɛɛn- lafle' 'yi!

31 Dɔɔn', gbaa mu bweza 'ɛ gale ba -Waanbhaa' -jan 'la ɔwoa 'ka ni 'bhɛ ba zayi', 'ka 'laa 'bhɛ tapele -lido' -yaa' 'Sewɛ 'yi ɛɛ?

32 -E pɛ dɔɔ: <'Mi 'le 'ke Abraamu oo, Izaki oo, 'bhɛ 'pegee Zakɔbu mu a -Waanbhaa' 'le.> -Waanbhaa' laa -o 'ke mɛɛ gbaa mu a -Waanbhaa'

'le, 'durj- -yoo 'ke mεε yrε male mu -la -Waanbhaa' 'le.»

³³ -Zamaa' mu 'la 'yaa- -o 'trɔnkpa zii' 'yee-Zesu ni, -e 'mu 'kpen 'liibhaala 'mu ma -yaa' mεε daangbeyā 'ε ma.

*Tɔŋ 'la 'bhε -za 'gbu -o 'eglɔɔle
(Maki 12.28-34; Luki 10.25-37)*

³⁴ Farizi mu 'ε -wa malawoa 'kaa Zesu a -jan -dwa Saduse mu 'ε gbε -yi, 'ke -woo -lɛkpale 'eke-ta.

³⁵ 'Bhε ya 'ε 'yi bhe, -o do 'la 'bhε 'yaa- 'ke 'Tɔŋ daan mi 'le 'bhε 'yaa- zi 'bhii- 'bhε -jan bhee bɔ Zesu 'lεε, 'bhεε- -e 'bhε kun 'bhε 'gbu 'liiwli- ma; -ayile 'kee- Zesu 'lɔɔkpale dɔɔ:

³⁶ «'O Daan mi, 'tɔŋ 'ε -de 'gbu -la -za -glɔɔ 'yiya- 'tɔŋ -vin mu 'ε ni εε?»

³⁷ Zesu 'bhε 'lɛkwan- -a ni dɔɔ: «'Yaa- Mεεzan -Waanbhaa' 'ε -za 'sɔ 'e ni 'e zru oo, 'e 'nii- oo, 'pegee 'e 'kpееjan- 'ε 'kpen 'le.»

³⁸ 'Bhε -le 'ke 'tɔŋ □lwa mi 'ε 'pegee 'tɔŋ 'la -za -o 'eglɔɔle 'bhε 'le.

³⁹ -A 'kɛla tɛn 'bhε zi, 'bhεε- 'ke -o 'pegee 'bhε -o do 'bhε -le -gε: <'E -vindo' mi -za 'sɔ 'e ni 'bhii- 'e 'gbu -za sɔ 'e 'gbu ni gɔnε- 'la gbεεn-.>

⁴⁰ Moizi a 'tɔŋ mu 'ε 'kpen 'pegee -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ε kli gbaanle -o 'woo- 'tɔŋ plε 'la bhe 'wola- ta.»

Mεε -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Kriɔi 'ε yaa -o 'ke Davidi 'nranε- 'te 'le

(Maki 12.35-37; Luki 20.41-44)

⁴¹ Farizi mu 'ε -o 'lɛkpale -yaa 'eke- ta, 'bhεε- 'ke Zesu -za do -yilɔɔkpale -o ma dɔɔ:

42 «MEE -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Kriɔi 'ε, 'ka -mɛla dan 'ka 'kpee -a ba zayi' εε? 'Bhɛɛ- -dɛla -nranɛ -lɛ 'kɛlɛ- εε?» -O 'bhɛ 'lɛkwan- Zɛsu ni dɔɔ: «Davidi -la 'nranɛ- -lɛ 'kɛlɛ-.»

43 'Bhɛ 'yi bhɛ, 'kɛ Zɛsu -o -lɔkɔpale dɔɔ: «Lii 'Wɛɲ -glɔɔya' 'ɛ 'yaa- Davidi ta 'waati 'la ba, -mɛla ma 'bhɛɛ- -a 'gbu Kriɔi 'siila- Mɛɛzan εε? 'Bhɛɛ- Lii 'Wɛɲ -glɔɔya' 'ɛ 'lɛ -ya ɲpia dɔɔ:

44 «Mɛɛzan -Waanbhaa' 'a ɲpia 'an Mɛɛzan 'ɛ ni dɔɔ nu yala- 'tɔbhɔ ma yaayrɛ 'ɛ ɲɔɔ 'η -din -gɛ, 'sani- 'mi 'e 'sɔɔnnii mu 'ɛ 'kɔpɛn ηgblo kpalaad' 'e gaan ɲla.»»

45 «'Kɛ Davidi 'gbu Kriɔi 'siila- «Mɛɛzan». 'Bhɛɛ- -e sɔ klɛlɛ- -a -nranɛ 'lɛ 'nale εε?»

46 'Woo Farizi mu 'ɛ dɔ 'kpɔ 'laa 'sɔlɛ- 'bhɛ -jan 'ɛ 'lɛkunlɛ 'a ni. -A 'san 'bhɛ yi 'ɛ ma, yaa dɔlɛ -o 'kɛdɔ- 'kpɔ 'kpee 'kɛ 'bhɛ 'a 'lɔkɔpale 'ezin-.

23

Zɛsu -o -la 'zi 'Toɲ daan mu 'ɛ 'pegeɛ Farizi mu 'ɛ ta

(Maki 12.38-40; Luki 11.39-52; 20.45-47)

1 Zɛsu -janwoa -zamaa' 'srɛ mu 'pegeɛ -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni. -E pɛ dɔɔ:

2 «'Toɲ daan mu 'ɛ 'pegeɛ Farizi mu 'ɛ 'wɔlɛ-Moizi blaantazɛn mu 'ɛ 'lɛ 'kɛ -o mɛɛ mu daan 'bhɛ a 'toɲ mu 'ɛ 'lɛ.

3 -O pɛ 'ka -za 'la klɛ, -ka 'bhɛ 'kɔpɛn klɛ, 'bhɛɛ-ka 'taawo -waa' mɛɛ daangbɛya 'ɛ zi. 'Duɲ-ka 'laa 'taawɔlɛ 'bhii- -o 'taawɔgbɛya 'ɛ gbɛɛn-. -Amasrɔyi -o 'ka daan -za 'la 'lɛ 'woo- 'gbu 'laa 'bhɛ klɛ.

4 -O 'kwe kpinle -gbene mu yre 'bhe- -o 'mu do mee mu 'e 'wiinj-, 'bhe- 'duj- waa do -a -la 'ke -o bho 'mu ba 'bhe 'kwe mu 'e sane- 'silele.

5 'Ke -o -za 'oo -za 'la klele-, -woo 'gbu zron mee mu ni. 'Bhela- -zayile, -o 'sewebhe mu 'la yre wi 'fle mu 'yi, 'bhe- -wa 'kpa -o -mlalii' 'pegee -o gbe ma, 'woo- Farizi mu 'e 'pegee 'Tonj daan mu 'e -o waa pe mu 'e 'laata- de 'egbenele, 'bhe- -o waa dune- gboon mu 'e 'lema- mu 'e tro 'egboonle.

6 'Bhe- pabhleyre -gbene mu 'e 'pegee Zuufu mu daanfe' mu 'e [la zilee- yaayre mu 'e makunle so 'wola- ni.

7 'Bhe- 'ezin-, 'ke -woo -wa 'kpee -kpan mu 'e ta, 'bhe so -o ni 'ke mee mu -o 'pubo-, 'bhe 'ke -woo sii <'O daan mi, 'o daan mi>.

8 'Duj- 'ka mu, 'ka 'laa 'tole- 'ke mee mu 'ka sii <'O daan mi>, -amasroyi 'ka 'kpen -o neene- ma do mu 'le, 'bhe- 'ka daan mi -o do 'kpo.

9 'Ka 'laa mee 'kedo- 'kpo 'siile- 'tre ta -ge 'ka de, -amasroyi 'ka De -bheke' do 'laa -o 'ka De -Waanbhaa' 'la do -kplen -o laanima lafle' 'yi 'bhe blaen.

10 'Bhe- 'ezin-, 'ka 'laa 'tole- 'ke mee mu 'a pe 'ka ma <-kunlii>, -amasroyi Kriji do -kplen -le 'ka -kunlii 'e 'le.

11 'Ka ba mee gbalaan 'e, 'bhe kle 'ka 'kpen a yewone 'le.

12 'Ke mee 'oo mee 'la zan 'bhe 'gbu magbaandia -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'e mazinale, 'duj- 'ke mee 'la zan 'bhe 'gbu mazinaa, -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'e magbaandele.»

Zesu -o Farizi mu 'e 'pegee 'Tonj daan mu 'e ta -yren mu 'e ba janwo 'zi

13 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Tonj daan mu 'ε 'pegee 'ka mu Farizi mu 'ε, 'bhεε- 'ka mu mεε -yrekooza kle mu! -Amasroyi 'ka laanima -bhlenjgbeya -wa ta zi 'ε 'liitan- mεε mu -λεε. 'Ka mu 'gbu 'laa wla -a noo-, 'bhεε- mεε 'la zan mu -o -a zi 'bhii- 'mu 'wla -a noo-, 'ka 'laa to 'bhεε- 'mu wla.»

14 «['Ka ta -yren! 'Ka mu 'Tonj daan mu 'ε 'pegee 'ka mu Farizi mu 'ε, 'bhεε- 'ka mu mεε -yrekooza kle mu! -Amasroyi 'ka glaanle mu 'ε 'koope- mu 'ε 'kpen 'kun, 'bhεε- 'ka mo 'ka 'seriwole zi 'ka 'gbu zron zayi' mεε mu ni. 'Bhela- -zayile -o nu 'ka mu 'kitikanle 'eyoole 'ke 'bhe kan mεε -vin mu 'ε ta.]»

15 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Tonj daan mu 'pegee Farizi mu mu, 'ka mu mεε mu -yrekooza kle! -Amasroyi 'ka ge 'taa ta yrekpen- □noo 'tre ta 'pegee weyi- ta, 'kooko- 'ka mεε do wla 'kaa- Zuufu mu a 'seri 'ε 'yi. 'Ke 'ka mεε do □wlaa 'kaa- 'seri 'ε 'yi, 'ka 'bhe zan 'ε maboo 'bhεε- -e kle -jranama 'ne 'le 'kee- kle 'eyoole 'ke 'bhe kan 'ka mu 'gbu ta -gloon ple.»

16 «'Ka ta -yren! 'Ka mu, mεε -ledoo' mu -yre 'wile- mu! 'Ka pe doo: <'Ke mεε do 'e 'sienwoa- *-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'ε ma, 'bhe 'laa -o -zake' 'le; 'duj- 'ke -ya 'sienwoa- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene □la -can 'ε ma, 'kaa- pe doo 'bhe zan 'e 'sienwoa- pe 'la ma -e 'bhe 'yizakle kpanma.>

17 -Zadokle mu, 'bhe 'pegee mεε -yre 'wile- mu! -Can 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'ε, 'woopε ple 'ε ba, -o -de 'gbu -la gbilaan -yiya' -a do ni εε? -Can 'ε taa- -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'la 'bhe 'yee- -can 'ε kle 'wej- -Waanbhaa' a pe 'le bhe εε?

18 'Ka mu pe 'ezin- dɔɔ 'ke mɛɛ do 'e 'sienwoa- 'srakagoyɛ 'ɛ ma, 'bɛ 'laa -o -zake' 'le; 'duŋ- 'ke -ya 'sienwoa- 'sraka gopɛ 'la -yoo 'srakagoyɛ 'ɛ ɲɔɔ, 'kaa- pe dɔɔ 'bɛ zan 'e 'sienwoa- pɛ 'la ma, -e 'bɛ 'yizaklɛ kpaŋma.

19 Mɛɛ -yɛ 'wile- mu, 'woo- pɛ plɛ 'ɛ -a -de 'gbu -la gbilaan -yiya' -a do ni ɛɛ? 'Sraka gopɛ 'ɛ taa- 'srakagoyɛ 'la 'bɛ 'sraka gopɛ 'ɛ klɛ 'wɛŋ -Waanbhaa' a pɛ 'le bɛ ɛɛ?

20 'Ke mɛɛ 'la zan 'e 'sienwoa- 'srakagoyɛ 'ɛ ma, 'bɛ zan 'e 'sienwoa- 'yee- 'srakagoyɛ 'ɛ 'pegee -a ta pɛ mu 'ɛ 'kpen -la ma;

21 'ke mɛɛ 'la zan 'e 'sienwoa -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ ma, 'bɛ zan 'e 'sienwoa- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ 'pegee -Waanbhaa' 'la 'bɛ -o -a zan 'le -o plɛ -kpen -la ma bɛ.

22 'Bɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan 'e 'sienwoa- laflɛ' ma, 'bɛ zan 'bɛ 'sienwoa- -Waanbhaa' a -bh- lenjgbeya 'yaakpe- 'ɛ 'pegee -Waanbhaa' 'gbu -la ma bɛ.»

23 «'Ka ta -yɛn! 'Ka mu 'Toŋ daan mu 'ɛ 'pegee 'ka mu Farizi mu 'ɛ, 'bɛɛ- 'ka mu mɛɛ -yɛkɔɔza klɛ mu! 'Ka 'kaa- -zien klɛ -laanɛ' mu 'ɛ 'pegee -zienbɛ' 'fiɛntrɔnnɛ mu 'ɛ -lɛdulayɛ vu mi 'ɛ 'bɛɛ- 'na -Waanbhaa' ni. 'Duŋ- -za mu 'la -za -o 'egloole 'toŋ mu 'ɛ ta, 'bhii- -lɛdɔɔleya, mɛɛ -yɛnklale mɛɛ ma, 'bɛ 'pegee 'e zru bole do -Waanbhaa' ni, 'ka 'ka 'yɛzigbilaan 'bɛ -za mu 'ɛ klɛle ma.

24 'Ka mu 'la 'ka -o zi zɔn pɛ 'le mɛɛ mu ni, 'ka mu 'gbu 'yɛ 'wile- -o! 'Ka 'ka 'gbu 'mi yi 'ɛ tayroo, 'bɛɛ- 'ka 'laa to 'ke -o muvɔŋ -nɛ 'fiɛntrɔnnɛ do 'kpɔ ye -a ba. 'Bɛɛ- 'duŋ-, pɛ 'la wla 'ka 'kpee

'bhε -o 'bhii- 'yoonma 'gbutru do gbεen-, 'bhεε-
'ka 'bhε 'kpen miin.»

25 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Tonj daan mu 'ε 'pegee 'ka mu Farizi mu 'ε, 'bhεε- 'ka mu mεε -yrekooza kle mu! -Amasroyi 'ka 'kaa -yi 'mipe- mu 'ε 'pegee 'kaa pebhle 'tasa mu 'ε maflee 'elrele, 'bhεε- 'dun-, -o 'pale- -o 'ke 'kaa- -faan pe mu 'pegee 'ka pe mu 'la □kwan mεε mu 'koo kpanma 'mu -la -le.

26 Farizi mi -yre 'wile-! 'Yaa- -yi 'mipe- 'pegee 'yaa- pebhle 'tasa mu 'ε 'yife 'elwale 'pe, 'bhεε- -a ma nu 'fleele- 'te.»

27 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Tonj daan mu 'ε 'pegee 'ka mu Farizi mu 'ε, 'bhεε- 'ka mu mεε -yrekooza kle mu! 'Ka -o 'bhii- bu 'fleele- mu gbεen-; -o ma lele 'peeli-, 'dun- -o 'kpee 'ε 'pale- -o 'ke mεε gbaa bhεle' mu 'pegee pe bonle -glon 'ε 'kpen -la -le.

28 'Ka mu 'gbu 'dun-, 'ka -o mεε -yre 'yi mεε -ledoole mu 'le, 'dun- 'ka 'kpee, 'ka mεε -yrekooza 'te -la kle 'bhε 'pegee -za 'yoo-.»

29 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Tonj daan mu 'ε 'pegee 'ka mu Farizi mu 'ε, 'bhεε- 'ka mu mεε -yrekooza kle mu! 'Ka bu -lrele' mu do -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'la -gaa 'mu ni, 'bhεε- mεε -ledoole mu 'la -gaa 'ka 'mu bu mu 'ε mabaa.

30 'Bhεε- 'kaa pe doo: <'Ke 'o kle bi 'o -gboo mu a pe 'waati 'ε ba 'elwaleta, 'waa -yaa nu 'kpale- -o ba 'bhεε- 'o -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε de.»

31 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, 'ka 'gbu 'a 'yaango- doo mεε 'la zan mu -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε □dia 'ka -o 'bhε zan mu 'ε 'kpee yi mu 'le.

32 'Ka -gboo mu -za 'la klele zisaan-, 'ka mu 'bhε -vin 'ε 'leyan.

³³ 'Ka mu mɛ -yɔɔ' 'plalu mɛɛ mu, 'bhɛɛ- 'ka mu -bhlu 'plalu mɛɛ mu, 'ka 'kpee ma 'ka nu goɛ -jranama 'tɛ -kpan 'ɛ 'yi ɛɛ?

³⁴ 'Bhɛla- -zayile, -ka 'ka 'trɔnbado doo, 'ɲ nu -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'winboɛ 'ka ba, 'bhɛ 'pegee -zado' mu, 'bhɛɛ- 'Tonɲ daan mu. 'Ka nu -a 'ke mu dɛɛ, 'bhɛɛ- 'ka nu -a 'ke mu gbaanɛ -yrigbɛɛle ta. 'Bhɛɛ- 'ka nu -a 'ke mu tafɛɛ gbanbhɛ mu 'le 'kaa- Zuufu mu daanfɛ' mu 'ɛ □la; 'bhɛɛ- 'ka nu -yɛnkpale -o ta -wa 'tole- -wa 'bhɛ ta.

³⁵ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'bhɛɛ- 'ka 'pliila- mɛɛ mu 'la 'kpen ma -o deɛle 'trɛ ta -gɛ, 'mu deza 'kiti 'ɛ balaa' 'ka ta; 'kee- san mɛɛ -lɛdoɔle Abeli deɛ 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'kee- nu 'tɛnɛ- 'ka Berekiya gbe Zakari 'la □dia -Waanbhaa' gbayɛ 'ɛ 'pegee 'srakagoyɛ 'ɛ 'plenɲ- 'bhɛ ma.

³⁶ 'Mi 'a pe 'ka ni 'ɲ 'sowɛɛ- ma doo -o mɛɛ 'la zan mu 'kpen □dia, 'mu deza 'kiti 'ɛ nu baale -zɔn mu 'ɛ ta.»

*Zesu -o -janwo' zii' Zeruzalemu mu 'ɛ ba zayi'
(Luki 13.34-35)*

³⁷ Zesu pe 'ezin- doo: «'Ee, Zeruzalemu mu! 'Ee, Zeruzalemu mu! 'Ka mu 'la 'ka -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ dɛ, 'bhɛɛ- 'ke -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan mu 'winbwa- 'ka ba, 'ka kpoti pa 'mu ma! 'Naa 'a klɛɛ gaan -wɛɛ' 'ke 'ɲ 'ka 'lɛkpale -yidanɛ 'eke- ta 'bhii- maa nɛɛ do -a -nɛ mu 'ɛ 'lɛkpa- 'eke- ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -a gbɛɲɔnɲ- mu 'ɛ □la. 'Bhɛɛ- 'duɲ- 'ka 'laa doɛ 'bhɛ □la -titi.

³⁸ -Ka 'ka 'yɛkpa -gɛ doo! 'Kaa- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'yee- -Waanbhaa' 'gbu nu goɛ 'bhɛ □la.

39 -Amasroyi, 'mi pe 'ka ni dɔɔ: 'ka 'laa nu 'ŋ yeɛ -li 'kee- san -zɔn ma, 'ke 'bhɛ ge 'tenɛ- 'ka nu -a peɛ yi 'la 'le dɔɔ: <Mɛɛ 'la zan -o zan Mɛɛzan 'tɔ 'ɛ 'yi, bhaa -Waanbhaa' 'e -dɔɔbo'!>>

24

Zesu -o -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ 'wiza- 'ɛ 'lɛɛjanwo 'zi

(Maki 13.1-13; Luki 21.5-19)

¹ Zesu 'pwɛ bhla 'ɛ zi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ ɲla, 'ke yaa -kɛɛlanɛ mu 'ɛ -woo mabɛɛnle -a -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa peɛ- -a ni dɔɔ -e -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ gwɛ 'ɛ dɔgbɛya mu 'ɛ -glin doo.

² 'Dun- -e pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'yɛ -o 'fɛgwɛ- dɔgbɛya -gbɛɛ -gbɛɛ mu 'la ma -gɛ bhe, 'mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ 'fɛ 'lɛɛ- 'kpen nu -wɛɛ', 'bhɛɛ- -a -yi vlɛ -kpuŋ mu 'ɛ 'kpen nu 'klaalɛ-, 'bhɛɛ- -o 'kɛdo- 'kpɔ 'kpaalɛ- laa nu bolɛ 'eke- ta -gɛ.»

-Klɔɔ' mu 'pegee 'trɛbhɔ mu 'la nu bhɔɛ 'drunyan 'yan yi 'ɛ 'lɛɛ

(Maki 13.3-13; Luki 21.7-19)

³ Zesu 'yalaa- Olivi diiŋ vlɛ gɔɔn 'ɛ 'wiin-. 'Bhɛɛ- 'ke -yaa' -kɛɛlanɛ mu 'ɛ 'te 'mu 'e mabɛɛnle -a -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa -lɔkpale dɔɔ: «*-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ 'siɛ 'waati 'ɛ nu klɛɛ 'waati 'ɛ -dela ba ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'e 'nu yi 'ɛ 'pegee 'drunyan 'yan yi 'ɛ -o -tɔomasie nu klɛɛ -mɛla -le ɛɛ?»

⁴ 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'lɛkunle -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'kooko- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa 'ka 'yini-.

5 -Amasroyi mee -bebe nu nule, 'bhee- -o nu 'η 'to 'ε 'kpale- -o 'gbu ma, 'ke -wa pe -o 'gbu ma 'kaa: <'Mi 'gbu -le 'ke Mee -Bhee mi -kpoooo Krisi 'gbu 'ε 'le!> 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -o nu mee -bebe 'yinile.

6 'Ka nu gwledanwli mu male 'ka -din, 'bhee- 'ka nu yre gboun □noo gwledanwli mu male. -Ka do klen 'ke 'ka 'laa gbilaan 'de, -amasroyi -a -ledulale -o doo 'bhe -za mu 'la bhe 'mu -le nu bhole 'elwale pe, 'duj- 'bhe 'laa nu klele 'ke 'drunyan 'yan 'waati 'ε 'le.

7 'Kleen do -yi mu nu gwledanle 'kleen 'bheke 'yi mu 'ε ba, 'bhee- -bhengbe do a 'kleen 'yi mu nu 'wlenle- -bhengbe 'bheke do a 'kleen 'yi mu 'ε 'kaama-, 'bhee- -o gwledan 'eke- ba. -Gu mu nu dole, 'bhe 'pegee 'tre nu beenle 'tre ta yre -bebe □noo.

8 'Duj- 'bhe 'kpen nu klele 'trebho mu 'ε zisanyre -la -le, 'bhii- 'ke le do -bla □zian -a ta -e -yrenbhle gone- 'la gbēen-.

9 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, mee mu nu 'ka 'lenale mee -bheke' mu ni, 'koko- 'mu -yrenkpa' 'ka ta, 'bhee- 'mu 'ka de. 'Ka ven nu 'sile- 'kleen 'kpen 'yi mu yin 'lii 'mi 'to 'ε -zayi'.

10 'Bhe 'waati do 'kpo 'ε ba, mee -bebe nu 'poole- 'o 'kpale- ma -Waanbhaa' 'yi. -O nu -dawli' 'kpale- 'eke- gbe ta, 'bhee- -o ven nu 'sile- 'eke- yin 'lii.

11 Bhla ma -Waanbhaa' -lela' janwo mu -bebe mu nu 'pwelē- -a -yi, 'bhee- 'mu nu mee -bebe 'yinile.

12 -Za 'yoo- 'pa gbe -yoo' 'ε 'koo, 'soniya -le nu gale mee -bebe zru ba.

13 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' a -za 'ɛ 'yikwan □ 'ke 'bhɛ ge 'tɛnɛ- -a -lɛyanle ma, 'bhɛ zan nu goɛ -za 'yi.

14 -O nu -bhleŋgbeya -wa 'ɛ ma -Jan -Nrɛle' 'lɛɛ 'bhɛ 'wole- zenɛ 'drunyan 'ɛ 'yi yɛkɛn- □nɔɔ, 'kooko- 'klɛn 'kɛn 'yi mu 'ɛ -Waanbhaa' a -jan 'ɛ ma. 'Ke 'bhɛ □kla, 'bhɛɛ- 'drunyan 'yan yi 'ɛ nu bhɔɛ 'tɛ.»

*-Za 'yɔɔ- 'kanle- -a -daŋ' ta
(Maki 13.14-23; Luki 21.20-24)*

15 «'Ka nu -o pɛ 'la sii <Pɛ -yɔɔ> 'bhɛ dulale yeɛ -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ □la 'kee- 'bhɛ 'triŋɔ-. -Waanbhaa' -lɛla' -janwo' mi Daniɛli -a ba -janwoa 'elwale -sɔ. 'Ke 'bhɛ □kla 'waati 'la ba, 'ke mɛɛ 'la zan -o 'sɛwɛ 'lɛɛ- tape 'zi, 'bhɛ zan 'a 'yima 'elrele.

16 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan mu □kla Zude 'klɛn 'ɛ 'yi, 'mu blasan- 'mu 'lɛɛ ye vlɛ ɔɔn mu 'ɛ ba yrɛ ta;

17 'ke mɛɛ 'la zan □kla 'bhɛ a 'fɛ 'ɛ 'wiin-, 'bhɛ zan laa zinale, 'kee- ge wlale -yaa' 'fɛ 'ɛ □la -yaa' pɛ mu 'si zayi'.

18 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan □kla gba la, 'bhɛ zan laa peɛ -e nule- -a -zanta' -wa la -yaa' dunɛ- tralape 'si zayi'.

19 Le mu 'la kpɛle nu klɛɛ, 'bhɛ 'pegee le mu 'la 'nɛ mu nu klɛɛ -yɔn ma 'bhɛ 'waati 'ɛ ba, 'mu 'niɛ- -yrɛn ma!

20 -Ka 'ka 'seriwo -Waanbhaa' ni, 'kooko- 'ka blasan- yi 'ɛ yaa klɛɛ -niinii' 'kpa bhla zi, 'bhɛ 'pegee -yitrɛ' yi ma.

21 -Amasroyi, 'bhe 'waati 'ε ba, bhaaplenj mu nu -yren -bebe 'bhleε-. -A 'san -Waanbhaa' 'drunyan kle 'ke 'bhe nu 'tenle- -zon ma, bhaaplenj mu laa 'bhe -yren -gloon mu 'ε bhleε -lido', 'bheε- waa nu 'bhe 'yansi -yrenbhleε -titi 'ezin-.

22 'Ke -Waanbhaa' laa 'woo- -yrenbhle' yi mu 'ε 'ke 'kanle- -o -lii, mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -yaa nu gole -za 'yi. 'Dun- -Waanbhaa' mεε 'la zan mu makwan- gban 'mu -zayi', -e 'yee- -yrenbhle' yi mu 'ε 'ke 'kaan- -o -lii.»

(Maki 13.24-31; Luki 17.23-24; 21.25-31)

23 «'Ke mεε do 'a □pia 'ka ni dɔɔ: <-Ka 'ka 'yrekpa doo, Mεε -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Krisi 'ε -yoo -ge!> 'Bheε- 'ke mεε -bhεεke' 'a □pia 'ka ni dɔɔ: <-Ka 'ka 'yrekpa doo, -yoo laale!> 'Ka 'laa 'ka 'kpale- 'bhe 'yi.

24 -Amasroyi bhla ma mεε -bhee mi Krisi mu 'pegee bhla ma -Waanbhaa' -lela' janwo mu nu nule, 'bheε- -o nu 'sole- maza -gbene mu 'pegee 'kpeeleni maza mu kleε, 'kooko- 'ke 'bhe sɔ klele-, 'bheε- -o gbεsɔ -Waanbhaa' mεε 'la zan mu makwan- gban 'mu -yinile ta.

25 -Ka 'ka 'tronkpa 'η ni 'dε! 'Nj 'ka 'kpeelekan ma jan -la □woa bhe.

26 «'Ke -wa -pia 'ka ni dɔɔ: <-Ka 'ka 'yrekpa Mεε -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Krisi 'ε -yoo -kpe 'ε ta>. 'Ka 'laa gele 'bhe □nɔɔ; 'bheε- 'ke mεε 'ke mu 'a □pia 'ka ni dɔɔ: <-Ka 'ka 'yrekpa, -a gaanle -o 'fε do -la, 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'bhe 'yi>.

27 La 'a 'yrebɔ- lafle' 'yi gɔne- 'la gbεen- 'bheε- mɔkpen' 'a ye yrekpen- □nɔɔ, Bhaaplenj Gbe 'ε nu nule 'ε nu kleε 'bheε- gbεen- blaale-.

28 'Ke pe do gbaa -o yre 'la □nɔɔ, gbotakwe mu -o -lekpa' 'eke- ta 'bhe yre 'e 'bheε- □nɔɔ.»

Bhaaplenj Gbe 'ε 'nuza-

29 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Bhe -yren mu 'ε 'kanle- blaana blaale-, -gblo nu 'kpale- -yretεbhe ta, laanima mle 'ε yaa nu -bhile' -li. -Ayile laanima mlεklen- mu 'ε -o nu baale 'tre ma, 'bheε- lafle' 'yi -glooya' mu 'ε -o 'kpen nu beεnε.

30 'Bhe blaanta, Bhaaplenj Gbe 'ε 'nuza- 'ε ma -toomasie 'ε nu 'pwεle- -a -yi lafle' 'yi; 'bheε- 'tre ta 'si mu 'ε 'kpen nu 'dimi ma wisile; 'ke 'bhe □kla, -o 'kpen 'yre nu 'kpale- Bhaaplenj Gbe 'ε 'nule- ma lafle' -gblen mu 'ε ta, 'kee- da lafle' 'yi laanima -yaa' -glooya' 'pegee -yaa' 'tohbɔleya 'ε 'yi.

31 'Ke 'ka -Waanbhaa' a -klelonj' 'ε 'penwli- □maa bhla 'la ba, Bhaaplenj Gbe 'ε nu -yaa' -mlεke' yizie 'ε 'winbɔle 'drunyan 'ε 'yi, -e mεε 'la zan mu makwan- 'elwale gban 'drunyan zen yizie 'ε ta, -e nu 'mu -lekpalε 'eke- ta: 'Ke 'bhe kpa -yretεbhe -wlenyre' 'pegee -yretεbhe baayre mu ta oo, 'bhe 'pegee 'tre 'pegee lafle' -danjma' mεε mu 'kpen ta.»

Mεε sɔ -za 'la daanle- figi diinj 'ε ma

32 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Ka sɔ za -la daanle- figi diinj 'ε ma, -ka 'bhe 'yima 'elrele. 'Ke figi diinj 'ε -ya gbε mu 'ε yidia-, 'bhe 'pegee 'ke -a -laa mu 'ε 'toonna- bhla 'la ba, 'kaa 'yaango- dɔɔ -a bhaa 'kan bhla □bhwa 'e -din.

33 'Bhe klegbeyaya do 'ε 'yi, 'ke 'ka 'yrekpa- -za mu 'la bhe -o klele ma 'waati 'la ba, -kaa 'yaango- dɔɔ Bhaaplenj Gbe 'ε nu yi 'ε □bhwa -wa -din.

³⁴ 'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ -zɔn mɛɛ mu 'lɛɛ-
-o 'kpɛn 'laa nu klɛlɛ 'ke siɛlɛ', 'sani- -za mu 'lɛɛ-
'kpɛn klɛlɛ plɛn-.

³⁵ Lafle' 'pegee 'trɛ mu nu 'kanlɛ-, 'duŋ- 'an pɛ
-jan mu 'ε waa nu 'kanlɛ- -titi.»

*-Waanbhaa' do -kplɛn -le 'drunyan 'yan yi 'ε dɔ
(Maki 13.32-37; Luki 17.26-30; 17.34-35)*

³⁶ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «Mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa
'drunyan 'yan yi 'ε 'pegee -a 'waati 'ε dɔ. 'Kee-
kpa lafle' 'yi -mlɛkɛ' mu ta oo, 'kee- kpa Bhaaplɛŋ
Gbe 'ε 'gbu ta oo, -o 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa 'bhɛ yi 'ε dɔ
'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplɛn ba.

³⁷ -Za 'la ŋkla Noe a pɛ 'waati 'ε ba, 'bhɛɛ- 'yansi
-za nu klɛlɛ 'ezin- Bhaaplɛŋ Gbe 'ε nu yi 'ε 'le.

³⁸ -Amasrɔyi, la gbɔ -gbɛnɛ 'ε banle -lɛɛ 'waati
'ε ba, bhaaplɛŋ mu bole -yaa pɛbhlele 'pegee
-wɛɛn 'mile- mu -la ma, -o -yaa le mu si, 'bhɛ
'pegee -o -yaa -o -lu mu na gwɛn ni. -O ŋbwa
'bhɛɛ- -za mu 'ε klɛlɛ ma 'ke 'bhɛ ge 'tɛnlɛ- Noe
'wlalɛ- ma -yitakonɔ -gbɛnɛ 'ε 'yi.

³⁹ Waa -za 'kɛdɔ- 'kpɔ yienkanlɛ 'ke 'bhɛ ge
'tɛnlɛ- la gbɔ -gbɛnɛ 'ε banle ma. 'Bhɛɛ-, 'bhɛ
-yi 'ε 'bhɛ -o 'kpɛn 'wloola-; 'bhɛɛ- -za 'ε 'yansi za
nu klɛlɛ Bhaaplɛŋ Gbe 'ε 'nu yi 'ε 'le.

⁴⁰ 'Bhɛ 'waati 'ε ba, mɛɛ plɛ nu klɛlɛ gba do ta,
-o nu -a do 'silɛ-, 'bhɛɛ- -a do bo.

⁴¹ Le plɛ nu klɛlɛ pɛbhɛ zɔn yrɛ ŋnɔɔ -wee do
'yi, -o nu -a do 'silɛ-, 'bhɛɛ- -a do bo.

⁴² 'Ka 'yri 'laa goɛ 'ka 'gbu -za 'le, -amasrɔyi 'ka
'laa 'kaa- Mɛɛzan 'ε nu 'yi 'ε dɔ.

⁴³ -Ka 'bhɛ -za 'lɛɛ- 'yima kplankplan dɔɔ: 'Ke
'fɛzan- do -yaa -faannii' 'ε nu 'waati 'ε dɔ -bi 'ε zi,

yaa -yaa nu yidele -titi, 'bhεε- -ya to 'ke -faannii' 'ε wla -yaa' 'fε 'ε □la.

⁴⁴ 'Bhεla- -zayile, 'ka mu 'ezin-, 'ka 'yrisriwole bo, -amasroyi 'ka 'yri 'laa nu klele Bhaapleη Gbe 'ε ta 'waati 'la ba -e nu nule 'bhεε- 'waati 'ε ba.»

*Yewone 'yoo- 'pegee yewone 'lrele- mu ma goon
(Luki 12.41-48)*

⁴⁵ «-Ka kle 'bhii- yewone zru 'lrele- do. -A yikanle -yaa, 'bhεε- -a zan 'bhe a 'fε 'ε □la yewone -vin mu 'ε gbekpaa- -a 'koo. 'Bhεε- 'bhe pe -a ni doo -e pele na 'mu ni pebhle 'waati 'ε 'kpen ba.

⁴⁶ 'Ke 'yee- yewone 'ε -a zan 'ε □nwa 'waati 'la ba, 'bhεε- 'ke 'bhe □bhwa -a ta 'bhe ye 'la gbekpaa- -a -koo 'bhe klele ma, -yaa' pe -yi nu -nrale'!

⁴⁷ Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni doo 'fezan- 'ε nu 'bhe 'koope- mu 'ε 'kpen gbekpale -a 'koo.

⁴⁸ 'Dun- 'ke yewone 'yoo- 'ε -ya □pia -a 'gbu 'kpee doo: <'N zan 'ε yaa nu nule 'saanibhe.>

⁴⁹ Bhεε- 'kee- -dwa -a -vin yewone mu 'ε tafele ma, 'bhεε- 'kee- □bwa pebhlele 'pegee -ween 'mile- ma -ween 'mi mu zi.

⁵⁰ 'Ke 'bhe □kla, 'fezan- 'nu yi 'pegee 'bhe 'nu 'waati 'ε nu 'klale- 'yee- yewone 'yoo- 'ε ba, -amasroyi -a yri laa -o 'bhe ta, 'bhεε- yaa 'bhe 'nu 'waati 'ε do.

⁵¹ 'Bhe klegbeya 'ε gbεen- bhe, 'fezan- 'ε nu -yrenkpale -a ta, 'bhεε- 'bhe nu -a bole yre 'la 'ke mεε -yrekooza kle mu -o 'bhe □noo 'bhe 'yi. 'Bhe yre 'ε □noo mεε -bebe nu wisile, 'ke -woo gbenebhe mu 'ε 'sonkpa- -zadowεε 'koo.»

25

-Gblane vu ma -gɔɔn

¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu -gɔɔn do bole- -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' a -bhleɛgbeya 'ɛ -yoo 'bhii- -gblane vu 'la -o -waa' -laɛbha mu 'ɛ ɔsia -bi 'ɛ zi, 'bhɛɛ- -o pe do dɔɔ -woo gele- le dɛɛ -nɔɔ 'ɛ 'lɛpayɛ ɔnɔɔ.

² 'Woo- -gblane vu 'ɛ, -a 'soo yikanle laa -yaa, 'bhɛɛ- -a -vin 'soo 'ɛ 'mu yikanle -yaa.

³ -Gblane mu 'la yikanle laa -yaa 'bhɛ mu 'mu a -laɛbha mu 'ɛ ɔsia, 'bhɛɛ- waa 'tɛyi 'bhɛɛke 'kpale- -o gbɛ -din buteli mu 'yi.

⁴ 'Bhɛɛ- 'duɛ-, -a -vin -gblane yikanle 'soo 'ɛ 'bhɛ mu 'mu a -laɛbha 'yi 'tɛyi 'bhɛɛke mu -kpaɛ 'mu gbɛ -din buteli mu 'yi.

⁵ Le dɛɛ -nɔɔ 'ɛ yaa -yaa zan veɛ-, -ayile 'ke yi 'kpale 'woo- -gblane vu 'ɛ 'yɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke -o 'kɛn yidele.»

⁶ «'Bhɛ klele 'tɛ, blaɛdɛyi 'bhole-, 'ke -o -gbekanwli do male- dɔɔ: <-Ka 'ka 'yɛkpa le -nɔɔ 'ɛ 'pwɛla- -a -yi! 'Ka 'pwɛ 'bhɛɛ- -ka ge -a -lɛpayɛ 'ɛ nɔɔ-!>

⁷ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke 'woo- -gblane vu 'ɛ -o bwele- yi 'ɛ pla, 'bhɛɛ- 'ke -o -waa' -laɛbha mu 'ɛ 'bhile- 'sanle.

⁸ 'Bhɛɛ- -gblane mu 'la yikanle laa -yaa 'mu pe -gblane yikanle mu 'ɛ ni dɔɔ: <-Ka 'o gba 'kaa- 'tɛyi 'ɛ 'ke ba; -amasɔyi 'waa- -laɛbha mu 'ɛ -woo -lii 'zi.>

⁹ 'Duɛ-, 'ke -gblane yikanle mu 'ɛ 'mu 'a zikpale -o ni dɔɔ: <'Yooye-, 'waa- 'tɛyi 'ɛ yaa nu 'solɛ- 'o mɔɔ 'pegee 'ka mu mabhole. -Ka ge 'kaa- pe 'tɛyi 'lo 'tɛyi gɔn mu 'ɛ ba.>

10 'Bhe klele 'te, 'woo- -gblane mu 'la yikanle laa -yaa -o -yaa ge 'zi bhla 'la ba -waa' pe 'teyi 'lo yre nɔɔ-, 'ke le -nɔɔ 'e 'nule. -Gblane 'soo 'la 'mu -lebeɲgole -yaa, le -nɔɔ 'e 'pegee 'mu ɲwlaa le dree do 'fe 'e ɲla, 'bheɛ- -o 'fe 'e 'lii 'e ɲtaan -o -zanta'.

11 'Waati sa 'kanle, 'ke -gblane 'soo 'la yikanle laa -yaa 'mu 'nule, 'bheɛ- 'ke 'mu le dree -nɔɔ 'e 'siile doo: <'O zan, 'o zan, 'fe 'e 'liigo- 'o ni!>

12 'Duɲ- 'yee- le dree nɔɔ- 'e -ya zikpaa- -o ni doo: <'N 'sowee- ma 'mi pe 'ka ni 'naa 'ka do!>>

13 Zesu pe -yaa' -klanlane mu 'e ni doo: «'Bhe klegbeya do 'e gbɛɛn-, 'ka mu -yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le, -amasroyi 'ka 'laa *Bhaaplen Gbe 'e -a nu yi 'pegee -a nu 'waati 'e do.»

Yewone yaga ma -gɔɔn

(Luki 19.12-27)

14 «-Waanbhaa' a -bhleɲgbeya 'e -yoo 'bhii- 'fezan- do a -za. -A ge bhla zi 'taa do ta, -e -yaa' yewone mu 'e 'siila-, 'bheɛ- -ya 'koope- mu 'e gbekpaa- 'mu 'koo.

15 -E -goli' 'tanbha 'pu -keme 'soo ɲnaa -a -lwa mi 'e ni. 'Bheɛ- -ya -naa -a ple mi 'e ni -goli' 'tanbha 'pu -keme ple; 'bheɛ- -ya -naa -a yaga mi 'e ni -goli' 'tanbha 'pu -keme do. -O 'kpen do do 'seɲ 'yaa- so -za yeke- 'la klele ta, 'fezan- 'e -e 'bheɛ- yeke- -goli' 'yicienna -o 'kpen ma do do. 'Bhe blaana, 'kee- gele- -yaa' 'taa 'e ta 'te.

16 'Bhe ya 'e 'yi, yewone 'la 'bhe -goli' 'tanbha -keme 'soo 'e 'srɔɔwoa-, 'bhe -ja yewole 'ke -yaa' -goli' 'e 'le, 'bheɛ- 'ke 'bhe -goli' 'tanbha 'bheeke -keme 'soo -trɔn 'kpale -yaa' -keme 'soo ɲlwa 'e ma.

17 'Bhɛɛ- yewonɛ 'la 'bhɛ -goli' 'taɲbha -kɛmɛ plɛ 'ɛ 'srɔɔwoa-, 'bhɛ yewoa- 'bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ -goli' 'taɲbha -kɛmɛ plɛ -trɔn 'srɔɔwole.

18 'Dun-, yewonɛ 'la 'bhɛ -goli' 'taɲbha -kɛmɛ do 'ɛ 'srɔɔwoa-, 'bhɛ -ja -gluu do 'kanɛ-, 'bhɛɛ- 'ke -ya zan a -goli' 'ɛ magaanle 'bhɛ -gluu 'ɛ 'yi.»

19 «'Bhɛ blaɛn -mɔle', 'ke 'woo- yewonɛ mu 'ɛ -o zan dale- 'bhɛ a 'taa 'ɛ ta; 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ -o 'kpen 'siile, 'kooko- -e -goli' mu 'la gbɛkpaa- -o -kɔɔ -o nu 'bhɛ mu blaanta janwo a ni.

20 'Bhɛ 'yi 'tɛ, -yaa' yewonɛ 'la 'bhɛ -goli' 'taɲbha -kɛmɛ 'soo 'ɛ 'srɔɔwoa-, 'ke 'bhɛ 'e 'mabɛɛnle -o zan 'ɛ -din, 'bhɛɛ- 'bhɛ -goli' 'taɲbha -kɛmɛ 'soo 'bhɛɛke □la 'srɔɔwoa-, 'ke 'bhɛ 'mu zɔnle- -o zan ni 'ke -ya pe dɔɔ: <'N Zan, 'e -goli' 'taɲbha -kɛmɛ 'soo 'la gbɛkpaa- 'ɲ 'kɔɔ 'bhɛ 'pegee 'an 'bhɛɛke -kɛmɛ 'soo 'la 'srɔɔwoa- -a ma -trɔn 'le 'wole- -gɛ.>

21 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -a zan 'a 'pele 'a ni dɔɔ: <'E -za 'lrele- □kla 'bhɛ 'le. Yewonɛ wlan 'bhɛ 'pegee yewonɛ 'la zru -o do 'ɲ ni. 'E zru □kla do 'mi ni -za 'fiɛntrɔnnɛ mu yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'mi nu -za -gbɛnɛ mu gbɛkpale 'e 'kɔɔ 'bhɛɛ- gbɛɛn-. Nu -gɛ 'bhɛɛ- 'bhi 'pegee 'mi 'woo- zrukpaala 'eke- zi.>

22 'Bhɛ blaɛn, yewonɛ 'la 'bhɛ -goli' 'taɲbha -kɛmɛ plɛ 'ɛ 'srɔɔwoa-, 'bhɛ 'e -mabɛɛnle -o zan 'ɛ -din, 'ke -ya pele- dɔɔ: <'N zan, 'e -goli' 'taɲbha -kɛmɛ plɛ 'la gbɛkpaa- 'ɲ 'kɔɔ, 'bhɛ 'pegee 'an 'bhɛɛke -kɛmɛ plɛ 'la 'srɔɔwoa- -a ma -trɔn 'le 'wole- -gɛ.>

23 'Bhɛ 'yi bhɛ, 'ke -a zan 'a 'pele a ni dɔɔ: <'E -za 'lrele- □kla 'bhɛ 'le. Yewonɛ wlan 'bhɛ 'pegee yewonɛ 'la zru -o do 'ɲ ni. 'E zru □kla do 'ɲ ni

-za 'fiɛntrɔnnɛ mu 'yi, -ayile 'ɲ nu -za -gbɛnɛ mu gbɛkpale 'e 'kɔɔ. Nu -gɛ 'bhɛɛ- 'bhi 'pegee 'mi 'woo- zrukpala 'eke- zi.>

24 'Bhɛ blaɛn, yewonɛ 'la 'bhɛ -gɔli' 'taɲbha -kɛmɛ do 'ɛ 'srɔɔwoa-, 'bhɛ 'e 'mabɛɛnle -o zan 'ɛ -din 'ke -ya pele- dɔɔ: <'N zan, 'an 'yaango- 'bhii- 'yoo- mɛɛ -glɔɔ do 'le, 'bhɛɛ- 'yaa pɛbhɛ bɔlɛ yɛ 'la □nɔɔ, 'e pɛbhɛ kan 'bhɛɛ- yɛ 'ɛ □nɔɔ; 'bhɛ 'pegee 'yaa -yri 'sɔlɛ- yɛ 'la □nɔɔ, 'e -yri bhaa kan 'bhɛɛ- yɛ 'ɛ □nɔɔ.

25 'N -gblaɛnlawoa 'e 'lɛɛ, -ayile 'ɲ -ja 'yaa- -gɔli' 'ɛ magaanlɛ 'trɛ □la. 'Yaa- -gɔli' 'ɛ 'yele- -gɛ.>

26 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke -a zan 'a 'pele -a ni dɔɔ: <Yewonɛ 'yɔɔ-, 'bhɛɛ- lrwanii-. 'Ya 'yaango- 'bhii- 'naa pɛbhɛ bɔlɛ yɛ 'la □nɔɔ 'ɲ pɛbhɛ kan 'bhɛɛ- □nɔɔ; 'bhɛɛ- 'naa -yri 'sɔlɛ- yɛ 'la □nɔɔ 'ɲ -yri bhaa kan 'bhɛɛ- □nɔɔ.

27 -Mɛla ma 'bhɛɛ- 'yaa gɛlɛ 'an -gɔli' 'ɛ 'kpale- -gɔli' magaan 'fɛ 'ɛ □la, 'bhɛɛ- 'ke 'ɲ 'yaa- da, 'ɲ 'yaa- sɔ -a 'sile 'bhɛ 'pegee -a ma -trɔn 'ɛ 'le!

28 -Kaa 'kɔɔpɛ- -gɔli' 'taɲbha -kɛmɛ do 'ɛ 'kun, 'bhɛɛ- ka 'bhɛ 'na -gɔli' 'taɲbha -kɛmɛ 'soo -o mɛɛ 'la zan -kɔɔ 'bhɛ ni.

29 -Amasrɔyi, pɛ -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, -o nu -a 'kɔɔpɛ- 'ɛ baankpale, 'kooko- -a 'kɔɔ pa. 'Bhɛɛ- 'duɲ-, pɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, -o nu a 'kɔɔpɛ- sanɛ- 'gbu 'ɛ 'kunlɛ- a 'kɔɔ.

30 -Ka 'yee- yewonɛ 'la yaa -za 'kɛdo- 'yanwo- mɛɛ ma, -kaa 'kun, 'bhɛɛ- -kaa blin 'pɛɛlii- -gblo 'ɛ 'yi. 'Bhɛɛ- □nɔɔ, -e nu wisilɛ, 'ke -ya gbɛnɛbhɛ mu 'ɛ 'sɔnkpa- -zadɔwɛɛ 'ɛ 'kɔɔ.>>

'Drunyan 'yi mu 'ɛ 'kitikan yi

31 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Ke Bhaaplenj Gbe 'ε
 ɲnwa -yaa' 'tɔbhɔleya 'ε 'yi yi 'la 'le, 'yee- 'pegee
 -yaa' -mlɛkɛ' mu 'ε 'kpen 'le -a zi, -e nu yaale -yaa'
 -bhlenjbe 'tɔbhɔ ma 'yaakpe- 'ε ta.

32 'Bhε ya 'ε 'yi, 'trε ta 'si mu 'ε 'kpen 'lɛkpale nu
 klele 'eke- ta -a -lε ma. 'Bhεε- -e nu bhaaplenj mu
 'ε bagolε 'bhii- -bhlaa gooba mi 'ε -e -bhlaa mu
 'ε 'plenjo- bhoo mu 'ε ma gɔnε- 'la gbεεn- 'bhεε-
 gbεεn-.

33 Bhaaplenj Gbe 'ε -e nu -bhlaa mu 'ε 'kpale- -a
 gbε -yiε' ta, 'bhεε- -e nu bhoo mu 'ε 'kpale- -a gbε
 -koo ta.

34 'Ke 'bhε ɲkla, -bhlenjbe 'ε nu a pele mεε 'la
 zan mu -o -a gbε -yiε' ta 'mu ni dɔɔ: <-Ka nu 'ka
 mu 'la 'η Dε 'ka 'dumawoa. 'Bhεε- 'ka 'cien kle
 -Waanbhaa' -bhlenjbeya -wa 'la magaanna 'ka
 ni, 'kee- san 'drunyan zibo 'waati 'ε ma -a 'koo
 'bhεε- 'le.

35 -Amasroyi, gbɔn 'η ɲdia, 'bhεε- 'ka pele -naa
 'η ni; -yi 'mi -lrɔ 'η ɲdia, 'bhεε- 'ka -yi -naa 'η ni,
 'η 'yaa- 'cie 'le 'ka ba, 'bhεε- 'ka 'η 'cieya- ɲkla.

36 'Nj ta flen- -yaa, 'bhεε- 'ka dunε- ɲklaa 'η ta.
 Ga -yaa 'η ma, 'bhεε- 'ka 'η -gblakwan. 'Nj 'yaa-
 kaso 'yi 'bhεε- 'ka -ja 'η taglinlε.>

37 'Bhε klele 'tε, mεε -ledɔɔle mu 'ε 'mu nu -a
 mabɔle -a ni 'tε dɔɔ: <Mεεzan, gbɔn -yaa 'e dε
 'zi 'waati 'ε -dela ba 'bhεε- 'o pele -naa 'ε ni εε?
 'Bhεε- 'yi 'mi -lrɔ -yaa' 'e ma 'waati 'ε -dela ba,
 'bhεε- 'o -yi -naa 'e ni εε?

38 'Woo 'e ɲya 'cie 'le 'waati 'ε -dela ba, 'bhεε-
 'woo- 'e cieya- ɲkla εε? 'E ta flen- -yaa 'waati 'ε
 -dela ba, 'bhεε- 'o dunε- ɲklaa 'e ta εε?

39 'Woo 'e ɲya 'ke ga -o 'e ma 'waati 'ε -dela ba,

'bhe 'pegee 'woo- 'e □ya -kaso 'yi 'waati 'ε -dela ba, 'bheε- 'o -ja 'e taglinε εε?>

40 'Bhe ya 'ε 'yi, -bhleᅅᅅbe 'ε nu -a zikpale -o ni dɔɔ: <'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ: 'Waati 'oo 'waati 'la ba 'ke 'ka -za 'wlan □kla 'η nεεnε- mu 'lεε- -o 'fientrɔnnε do 'kpɔ ni, 'ka 'bhe □kla 'mi -la ni bhe.>

41 «'Bhe blaᅅᅅn, -bhleᅅᅅbe 'ε nu a pele -e mεε 'la zan mu -kpaᅅᅅ -a gbε -koo ta 'mu ni dɔɔ: <-Ka 'ka 'pleᅅᅅgo- 'η ma, 'danᅅᅅan ma mεε mu! -Ka ge bɔ 'tε 'la yaa lii -titi 'bhe 'yi, -wa -lεswan -Setran' a -mleke' mu 'ε 'mu -la 'kaama->

42 -Amasrɔyi, gbɔn -yaa 'η dε 'zi, 'bheε- 'ka 'laa pele nale 'η ni; -yi 'mi -lrɔ 'η □dia, 'bheε- 'ka 'laa -yi 'nale- 'η ni.

43 'N 'yaa- 'cie 'le 'ka ba, 'bheε- 'ka 'laa 'η 'cieya- kleε. 'N ta fleᅅᅅ- 'yaa-, 'bheε- 'ka 'laa dunε- 'klale- 'η ta. Ga -yaa 'η ma 'bhe 'pegee 'η 'yaa- -kaso 'yi, 'bheε- 'ka 'laa gele 'η taglinε.>

44 'Ke 'bhe □kla, -o nu a mabɔle -a ni dɔɔ: <Mεεzan, 'bhe -za mu 'ε 'kpen □kla 'waati 'ε -dela ba εε? Gbɔn -yaa 'e dε 'zi oo, -yi 'mi -lrɔ -yaa 'e dε 'zi oo, 'e 'yaa- 'ke 'cie 'le oo, 'e ta fleᅅᅅ- -yaa oo, ga -yaa 'e ma 'bhe 'pegee 'e 'yaa- -kaso 'yi oo, 'mu 'kpen □kla 'waati 'ε -dela ba εε?>

45 'Bhe ya 'ε 'yi, -bhleᅅᅅbe 'ε nu -a -lεkunε -o ni 'tε dɔɔ: <'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ: 'Waati 'oo 'waati 'la ba, 'ke 'ka 'laa -za 'wlan kleε 'woo- nε 'fientrɔnnε mu 'la bhe -o do 'kpɔ ni, 'ka 'laa 'bhe kleε 'mi -la ni.>

46 -Ayile, 'woo- gbε -koo ta mu 'ε, -o nu gele -kaso 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'yi, 'bheε- gbε -yiε' ta mu 'ε 'mu nu gele -Waanbhaa' ba bole

-yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma, 'bhe yre 'e
□nɔɔ.»

ZESU DƐYRE 'PEGEE -A BWEYRE GALE BA

26

*Zuufu -kunlii mu 'e -woo 'dukpa zii' Zesu ma
(Maki 14.1-2; Luki 22.1-2; Zaan 11.47-53)*

¹ Zesu 'yanle- 'bhe -jan mu 'e 'kpen 'wolele, 'ke
-ya pele- -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni dɔɔ:

² «'Kaa 'yaango- dɔɔ -a -vinbwa -yrekpaa' ple
'bheɛ- *'Paki 'feti yi 'e bhɔ. 'Bheɛ- -o nu Bhaaplenj
Gbe 'e 'lenale mɛɛ mu ni, 'kooko- -wa gbaan
-yrigbɛɛle do ta.»

³ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke *'sraka 'lena -kunlii mu 'e
'pegee Zuufu 'si mu 'e waa 'gwlaan- gbalaan mu
'e -woo -lekpale 'eke- ta 'sraka 'lena mu a -kunlii
gbalaan 'e 'bhe a -gbenj 'e 'yi: 'Bhe 'sraka 'lena mu
a -kunlii gbalaan 'e 'tɔ -le -yaa Kaifu.

⁴ -O 'kpen 'a □kpa do dɔɔ -o nu Zesu 'kunle-
-dawli' ma 'bheɛ- -wa dɛ.

⁵ 'Dun- -o pe 'eke- ni dɔɔ: «'Kɔɔ- 'laa -a 'kunle-
'feti yi 'e ma, 'kebhlaale, mɛɛ mu 'e -o nu 'wlenle-
'eke- ma 'bheɛ- -o 'feti 'e 'siɛ.»

*Le do -lasiklɔɔ -klalaa' Zesu 'wiinj-
(Maki 14.3-9; Zaan 12.1-8)*

⁶ Zesu 'yaa- Betani -wa 'e ta, 'bheɛ- Simɔ 'la -e
'bhe ma -kpaan 'e -gwa, -e -yaa 'bhe ba 'fɛ 'e □la
'waati 'la ba,

⁷ 'ke le do 'e 'mabɛɛnle 'a -din 'ke -lasiklɔɔ
-gblɛn 'nrале- alibatri buteli do 'le 'bhe 'kɔɔ:
-lasiklɔɔ 'plɛɛle- 'yaa- 'kele-. 'Bheɛ- Zesu 'yaa-

pebhle 'zi 'waati 'la ba, 'ke 'yee- le 'e -e 'bhe -lasikloo 'e 'klaale Zesu 'wiinj-.

⁸ 'Bhe klele 'te, Zesu a -klanlane mu 'e 'yrekpale 'bhe ma, 'ke -woo zrupliile, 'bhe- 'ke -wa pele- dɔɔ: «Pe 'siegbeya 'la -gee' bhe 'bhe win -o -mela -le ee?»

⁹ -O -yaa so 'yee- -lasikloo 'lee- gonle- 'plee 'lirele- 'le, 'bhe- -wa ma -goli' 'e na 'kooflenjan mu ni!»

¹⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'yaangole 'bhii- -o -yaa 'bhe -jan -gloɔn 'e 'wo zii', 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Mele □kla 'bhe- 'ka -o le -ne 'lee- 'e zrubatedo zii' ee? -E -za 'wlan -la □kla 'η ni bhe.

¹¹ -Amasroyi yi 'oo yi, 'kooflenjan mu -o 'ka 'plen-; 'duj- 'mi 'laa -o 'ka 'plen- yikpensee ta.

¹² Le 'e -e -lasikloo 'la □klaa 'η 'fle ma -ge, -e -yaan 'bhe klele 'le 'sani- 'η gbaa bin 'waati 'e 'bhole- plen-.

¹³ 'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni dɔɔ 'ke -o -Jan 'Nrale- 'lee- 'wole- 'e □zian yre 'oo 'yre 'la □noɔ, le 'lee- kleza 'e nu bole mee mu 'kpee -jan ma -goɔn 'le.»

Zudasi 'a □kpa dɔɔ -e nu -dawli' 'kpale- Zesu gbe ta

(Maki 14.10-11; Luki 22.3-6)

¹⁴ 'Bhe blaen, Zesu a -klanlane vu ta ple 'e ba, -o -yaa -a 'kela sii Zudasi Isikarioti, 'bhe -ja 'Sraka 'lena mu -kunlii mu 'e ba,

¹⁵ 'bhe- 'ke -yoo -lrokpale dɔɔ: «'Ka nu -me pe 'gbu -la nale 'η ni 'ke 'η Zesu 'lenaa- 'ka ni ee?» 'Bhe klele 'te, 'ke 'mu -goli' 'tanbha mia do 'bhe vu 'nale- -a ni.

16 -A 'san 'bhe yi 'ε ma, Zudasi gbε -yaa nu 'solε-Zesu ta gɔnε- 'la gbεen-, 'bhεε- -ya -lena' -o ni, -e -yaa 'bhεε- 'waati kplankplan 'ε -glin 'zi.

Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε -woo Paki 'feti ta pεbhle 'zi

(Maki 14.12-16; Luki 22.7-34; Zaan 13.1-38)

17 Paki 'feti 'ε 'yrekpaa- -lwa mi 'ε ma, -o -yaa 'bluu 'la bhle, waa -yaa 'bluu -pεε 'wlen 'seke kla 'bhe -pεε 'ε ba. 'Bhe -yrekpaa' do 'ε 'le, 'ke Zesu a -klanlanε mu 'ε 'nule -a -lrɔkpale dɔɔ: «□Ya zi 'bhii- 'o 'feti 'ε ta kpo 'ε kle 'naa- ma εε?»

18 Zesu mεε do 'tɔ □kaan -o ni, 'bhεε- -ya □pia -o ni dɔɔ: «-Ka ge -wa 'ε 'kpee 'yee- mεε 'ε ba, 'bhεε- 'kaa pe a ni dɔɔ: <'O Daan mi 'ε pe dɔɔ -yaa' pe 'waati 'ε □bhwa, 'yee- 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε nu -waa' Paki 'feti ta pe 'ε 'bhlele- 'bhi -la ba -gε.»»

19 'Bhe yi 'tε, Zesu 'a □pia -yaa' -klanlanε mu 'ε ni 'kaa -o -za 'la kle, -o 'bhεε- □kla. 'Bheε- -o -ja *Paki 'feti ta kpo 'ε klele.

20 Yromazi bhɔle, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε vu ta ple 'ε, -o pe 'ε 'bhlele- 'sanle.

21 -O -yaa pe 'ε 'bhle zii' 'waati 'la ba, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma dɔɔ: 'Ka do nu 'η 'lenale mεε mu ni.»

22 'Bhe klele 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -woo wleyisriwole 'egbenεle, 'bhεε- 'ke -wa -lrɔkpale 'sanle do do dɔɔ: «Mεεzan, 'mi -le 'kele- εε?»

23 Zesu 'a zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan 'e gbε □wlaa 'η gbε 'ε ta pe -koo 'ε 'yi, 'bhe zan -le nu -dawli' 'kpale- 'η gbε ta, 'bhεε- -yoo 'η 'lena- mεε mu ni.

24 Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ nu gaɛ 'bhii- -a yɔɔndele -o gɔɔɛ- 'la gbɛɛn- -a ba zayi' -Waanbhaa a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi. 'Duŋ- mɛɛ 'la zan nu -dawli' 'kpale- -a gbɛ ta, 'bhɛɛ- -ya -lɛna' mɛɛ mu ni, -klɔɔɔ' -o 'bhɛ zan 'ɛ ma. 'Ke 'bhɛ zan laa -yaa ya bi 'bhɛ mabhaa -yaa nu bhɔle 'bhɛ zan 'ɛ 'gbu ma.»

25 'Bhɛ klɛle 'tɛ, Zudasi 'la 'bhɛ 'yaa- nu -dawli' 'kpale- -a gbɛ ta, 'bhɛɛ -ya -lɛna' mɛɛ mu ni, 'bhɛ -jan 'ɛ 'sile- 'kee- Zesu 'lɔɔkpale dɔɔ: «'O Daan mi, 'mi -le 'kɛle- ɛɛ?» -Ayile, 'ke Zesu 'a 'lɛkunle -a ni dɔɔ: «'E 'gbu 'yela- ɔpia bhe.»

-Waanbhaa' a pɛbhle 'weŋ

(Maki 14.22-26; Luki 22.15-20; 1 Korɛnti 11.23-25)

26 -O -yaa pɛbhle 'zi 'waati 'la ba, Zesu 'bluu do ɔsia, 'bhɛɛ- -e -Waanbhaa' 'pubwa- 'bhɛ ma, 'bhɛɛ- -ya takaan- kplokplo. 'Bhɛ blaɛn, 'ke -ya 'kpale -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka 'bluu 'lɛɛ- 'si 'bhɛɛ- -kaa bhle, 'ŋ 'flɛ -le 'kɛle-.»

27 'Bhɛ blaɛn, 'kee- -drɔɔ 'paayan ɔ do 'sile, 'bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle 'bhɛ ma. 'Bhɛ blaɛn, 'ke -ya 'kpale -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ka 'kɛɛn a 'ke 'mi do do.

28 -Amasɔyi, 'kɛlɛɛ- 'ŋ yiɛn -le 'kɛle-, -Waanbhaa' *-bhoolaya drɛɛ 'la -dwa 'yee- 'gbu 'pegee bhaaplɛŋ mu 'plɛŋ- 'bhɛ ma -tɔɔmasie yiɛn -le 'kɛle-. 'Yee- yiɛn 'lɛɛ- 'klalaa- mɛɛ -bebe -la 'kaama-, -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma 'sroma- 'yan zayi'.

29 'Mi pe 'ka ni 'kee- 'san -zɔn ma, 'naa nu -drɔɔ 'lɛɛ- 'bhɛɛke 'milɛ- -li 'ka 'le, 'ke 'bhɛ ge 'tɛnle- yi

'la ma 'ke 'mi 'pegee 'ka mu nu -a mi gbε drεεwole
'η Dε a -bhlenḡbeya -wa 'ε ta.»

*Zesu pe dɔɔ Piere nu 'e lemadole 'egloole 'kaa
yaa dɔ*

(Maki 14.27-31; Luki 22.31-34; Zaan 13.36-38)

³⁰ 'Bhe blaen, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε
-o -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'sro mu □kpaa, 'bhεε- -o
-wlenle', 'ke -o gele- Olivi diiḡ vle ḡɔɔn 'ε 'wiinḡ-.

³¹ Zesu pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «-Zɔn
-bi 'lεε- zi, 'ka 'kpen nu 'kanle- 'eke- ma, 'bhεε- 'ka
'η do -kplen to -a □nɔɔ. -Amasrɔyi, -a yɔɔndeke -o
-Waanbhaa' 'a 'Sewe 'yi 'kaa: <'N nu -bhlaa gooba
mi 'ε dεle, 'bhεε- -bhlaa 'lεdo- 'ε -o nu 'kanle- 'eke-
ma.>

³² 'Duḡ- 'ke 'η -bwela gale ba 'waati 'la ba, 'η nu
'kanle- 'ka 'lεε Galile 'klεen 'ε 'yi.»

³³ 'Bhe klεle 'tε, 'ke Piere 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Ali-
'ke mɔkpen' □kaan 'eke- ma, 'bhεε- -woo 'ε □twa
-a nɔɔ-, 'mi 'laa nu 'e 'tolε- -a nɔɔ- -titi.»

³⁴ 'Bhe 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a zikpale 'yee Piere ni
dɔɔ: «'Mi pe 'e ni 'η 'sɔwεε- ma dɔɔ: 'Sani-
maagwlen -we bhla 'ε 'plenḡ- -bi 'gbu 'lεε zi, 'e nu
'e 'lemadole 'egloole gaan yaga 'mi ma 'kaa 'yaa
'mi dɔ.»

³⁵ 'Bhe 'yi, Piere pe -a ni dɔɔ: «'Ali- 'ke -wa □pia
dɔɔ -woo 'mi 'pegee 'bhi dεle- 'eke- zi, 'naa nu 'η
'lemadole 'egloole 'e ma -titi 'kaa 'naa 'e dɔ.» 'Bhe
'nɔɔ- bhe, Zesu a -klanlanε mu 'ε 'kpen 'a □pia
Piere a pe pegbeya do 'ε 'bhεε- gbεen-.

*Zesu -o -a 'seriwo zii' Zetisemane -yri gba 'ε □la
(Maki 14.32-42; Luki 22.39-46)*

36 'Bhε blaan, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε -o gele- yre do nɔɔ-, -o -yaa 'bhε yre 'ε sii: Zetisemane. 'Bhεε- -e pe -o ni dɔɔ: «-Ka yala- -gε, 'η gele- 'η 'seriwolε laale -sɔ.»

37 -A ge bhla 'ε zi 'bhε □nɔɔ, -e -ja Pierei 'pegee Zebede gbe ple 'ε 'le -a zi. -Ya wleyisriwoa, 'bhεε- -a blina- yiendwa-.

38 -Ayile, 'ke -ya pele- -a mado mu 'ε ni 'tε dɔɔ: «'N 'blina- yien -o 'klekle 'ke 'bhε ge 'tenle- 'η gale ma: -ka bo 'η -din -gε 'bhεε- -kɔɔ' bo -kɔɔ' 'yre ma.»

39 'Bhε 'klele- 'tε, -e gele -a -lεε sa, -ya 'kpɔ □zian, 'bhεε- ya ηgblo zinaa' -a -la, 'bhεε- -ya 'seriwole □saan -Waanbhaa' ni dɔɔ: «'N Dε, 'kee- sɔ -a klele- 'bhεε- -yren peyan- do 'la bhe -e kan 'η ma 'egboɔnle, 'bhε kle! 'Bhεε- 'duɲ-, 'naa -o -a zi 'bhii- 'e 'mi zru maza kle, 'duɲ- 'e 'gbu zru maza -la kle.»

40 'Bhε blaan, 'kee- nule- -yaa' -klanlanε yaga 'ε taglinle, 'bhεε- 'kee- bhɔle- -o ta 'ke -woo yi pla. -Ayile, 'ke -ya pele- Pierei ni dɔɔ: «'Ka 'laa 'solε- 'ke 'ka bo 'ka 'yre ma 'waati sa ba 'mi 'le εε?

41 -Ka bo 'ka 'yre ma, 'bhεε- -ka 'ka 'seriwo, 'kooko- -Setran' 'laa nu 'ka yidanle, 'bhεε- -e 'ka balaa' -za 'yɔɔ- 'yi. Bhaapleɲ nii- 'ε -ya zi 'bhii- -e -za 'wlan -la kle, 'duɲ- 'bhε kle fanɲan- 'laa -o -a ta.»

42 'Ezin-, 'ke Zesu 'e 'plεngo- gbε ple mi wole- -o ma, 'bhεε- 'ke -ya 'seriwole -Waanbhaa' ni dɔɔ: «'N Dε, 'kee- sɔ -a klele- 'bhεε- -yren peyan- do 'la bhe -e kan 'η ma 'egboɔnle, 'bhεε 'naa 'a mi! Bhaa 'e zru maza kle.»

43 -E -nwa 'ezin- pwεle -yaa -klanlanε mu 'ε ta, 'kee- bhɔle- -o ta 'ke -woo yi pla; -amasroyi yi 'ε

gbin 'ε 'koo -o -yɾε ta, waa -yaa so bole- -o -yɾε ma.

⁴⁴ Zesu gole -o -din, 'kee- gele -a 'seriwo gbε gaan yaga mi 'ε klεε 'kee- bo 'yee -jan do 'kpo 'ε ta.

⁴⁵ 'Bhε blaان, 'kee- nu gbε drεεwole -yaa -klanlanε mu 'ε ta, 'bhεε- 'ke -ya pele- -o ni doo: «'Ka -o yide 'zi -li εε, 'bhεε- 'ka -o 'ka 'yitrε zi εε? -Ka 'ka 'yɾεkpa, 'η 'kun 'waati 'ε □bhwa 'e -din. 'Bhεε- -o nu Bhaaplεη Gbe 'ε 'lenalε -za 'yoo- klε mu 'ε ni.

⁴⁶ -Ka 'ka 'wlεn-, -koo' ge! -Ka 'ka 'yɾεkpa laale doo, mεε 'la zan -o zan -dawli' 'kpalε- 'η gbε ta, 'bhεε- -ye 'η 'lena -za 'yoo- klε mu 'ε ni, 'yele- zan laale.»

Zesu 'kunyɾε- mεε mu 'ε 'koo

(Maki 14.43-50; Luki 22.47-53; Zaan 18.3-12)

⁴⁷ Zesu 'yaa- -janwo' zii' -li 'waati 'la ba, 'ke Zudasi, -yaa' -klanlanε vu ta plε 'ε do nule- 'ke -zamaa' 'srε do 'le -a zi. -Gokun' mu 'pegee 'beni mu -yaa 'mu 'koo. 'Sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu mu a 'gwlaan- gbalaan mu 'ε 'mu -le -o winbwa-.

⁴⁸ Zudasi 'la 'bhε 'yaa- nu -dawli' 'kpalε- Zesu gbε ta, 'bhε 'a 'kun -toomasie do -pia -a 'kun mu 'ε ni doo: «'Ke 'η mεε 'la zan 'pubwa- -a -tuuboλε, 'yele- 'kele-. -Kaa 'kun.»

⁴⁹ 'Bhε klεle 'tε, 'ke Zudasi 'nule blaale- Zesu -din, 'bhεε- 'ke -ya pele- doo: «'E 'yia-, 'o Daan mi!» 'Bhεε- 'ke -ya -tuuboλε.

⁵⁰ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele Zudasi ni doo: «'N 'bhεgwlen-, 'e □nwa -za 'la klεyɾε noo- -a klε.»

-Ayile, 'ke mεε -vin mu 'ε -woo mabεεnle Zesu -din, 'ke -woo gbεkpale 'a ta, 'bhεε- 'ke -wa 'kunle.

51 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu a -klanlanε mu 'ε do 'bhε a -gokun' 'ε 'yrole 'bhε 'bhoo- 'yi, 'kee- 'sraka 'lena mu -kunlii gbilaan 'ε 'bhε a yewonε 'ε do 'tron takanle.

52 'Bhε □nɔɔ bhe, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanε 'ε ni dɔɔ: «'Yaa- -gokun' 'ε □wla -a -bhoo 'ε 'yi, -amasroyi 'ke mεε 'la zan mu 'kpen -gokun' □sia mεε 'kaama-, -o nu 'bhε zan mu 'ε dεle 'ke -gokun' -la -le.

53 'Yaa 'yaango- 'bhii- 'η sɔ a pele- 'η Dε ni -e nu 'bhɔ 'η ba, 'bhεε- -e sɔ -mlεkε' -srwase' -ledulayre vu ta ple -gbenε 'kpale 'η ni 'saanibhe εε?

54 'Dun- 'ke 'η 'bhε □kla, -za mu 'la yɔɔndεle -ledulale -o -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi 'kaa 'mu nu klele, 'mu 'le nu 'solε- 'nale- -a ma εε?»

55 'Bhε blaana, 'ke Zesu 'a 'pele -zamaa' 'ε ni dɔɔ: «-Faannii' -le 'η 'le εε 'bhεε- 'ka □nwa 'η 'kunyre- nɔɔ- -gokun' mu 'pegee 'beni mu 'le 'ka 'kɔɔ εε? Yi 'oo yi, 'η 'yaa- mεε mu daan -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbenε 'ε □la, 'bhεε- 'ka 'laa 'η 'kunle-.

56 'Dun- -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε 'wojan- mu 'la yɔɔndεle -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi, -za mu 'lεε- 'kpen □kla 'mu -la -lεsɔ' zayi' -zɔn.» 'Bhε yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε 'kpen 'kanle 'eke- ma, 'bhεε- 'ke -wa do -kplen 'tole 'a nɔɔ- mεε mu 'ε 'kɔɔ.

-O -ja Zesu 'le -waa' 'seri ta za mu 'kitikan mεε gbilaan -ledo' 'ε ba

(Maki 14.53-65; Luki 22.54-55,63-71; Zaan 18.13-14,19-24)

57 Zesu 'kun mu 'ε -ja 'kele- -waa' 'sraka 'lena mu -kunlii gbilaan Kaifu ba. 'Tonj daan mu 'ε 'pegee 'gwlaan- gbilaan mu 'ε 'kpen 'lekpaale -yaa 'eke- ta 'yee- Kaifu ba -le ma.

58 -O ge bhla 'ε zi Zesu 'le 'bhe □nɔɔ, Pierei -yaa zan -o -zanta' 'egboonle. -E -wlaa -gbenj 'ε 'yi, 'bhεε- 'kee- yaale' 'fε gooba mu 'ε -din, 'kooko- za 'ε 'leyanle gɔnε- 'la gbεεn- -e 'bhe ye.

59 'Sraka 'lena mu -kunlii mu 'ε 'pegee -waa' 'seri ta za 'kitikan mεε gbilaan -ledo' 'ε 'kpen 'yaa- bhla 'kpayre- -glin 'zi Zesu ma, 'kooko- 'ke -kpan 'ε balaa' -a ta, 'bhεε- -wa dε.

60 Bhla ma mεε -bebe □nwa 'mu zijanwole -a 'kaama-, 'duj- 'woo- Zuufu mu a 'seri ta za 'kitikan mu 'ε waa -jan 'kedo- 'kpɔ 'yele- 'ke 'bhe kle -a dε win 'le. -O 'kpen 'kanle- blaana, 'ke mεε ple nule- -a pele dɔɔ:

61 «Mεε 'leε- -ya -pia dɔɔ -e sɔ -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε 'wile- 'bhεε- -ya dɔ gbε drεεwo -yrekpaal' yaga -la.»

62 'Bhe klele 'te, 'ke 'sraka 'lena -kunlii gbilaan 'ε -ya -wlenle', 'bhεε- 'kee- Zesu 'lrokpale dɔɔ: «Mεε mu 'ε -woo -jan mu 'la 'kpen 'wo zii' 'e ma 'bhi pe 'nale- εε?»

63 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu tagale bole-. -Ayile, 'ke *'sraka 'lena -kunlii gbilaan 'ε -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Kee- kpa 'mi 'pegee -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma 'bhe ta, 'mi -o 'e 'lrokpaa zii' 'kaa 'ya pe 'o ni kpataakpa 'ke 'bhi -le 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'ε 'le 'bhe 'pegee 'ke 'bhi -le -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le.»

64 Zesu pe -a ni dɔɔ: «'Yele- □daa 'e 'gbu 'lii bhe. 'Mi 'duj- pe 'ka ni 'ezin- dɔɔ 'kee- 'san -zon ma,

'ka nu Bhaaplenj Gbe 'e 'yaale- yele -Waanbhaa' -glɔɔ 'e -din 'tɔbhɔ ma yaayɛ 'e ɲɔɔ. 'Bhɛɛ- 'ka nu -a yele -a nuyɛ nɔɔ- lafle' -gblen mu 'e 'yi mu 'e ta, 'kee- da lafle' 'yi.»

⁶⁵ 'Bhɛ ɲɔɔ bhe, 'ke 'sraka 'lena -kunlii gbilaan 'e -ya 'gbu ta dune- 'e 'peedele, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «-E -Waanbhaa' 'tɔsiɛla! -Kɔɔ' maza -o -li mɛɛ -bhɛɛke' 'sɛya- klɛle ma ɛɛ? -E -yaan -Waanbhaa' 'tɔsiɛ ma jan 'la 'wolele bhe, 'ka 'laa 'bhɛ 'malɛ- ɛɛ? 'Ka mu pe 'bhɛ 'yi 'nale- ɛɛ?»

⁶⁶ 'Bhɛɛ- -o 'kpen 'bhɛ 'lɛkwan- 'eke- zi dɔɔ: «-Yoo 'ke dɛ pɛ 'le.»

⁶⁷ 'Bhɛ ɲɔɔ bhe, 'ke -woo -liile' mu 'klale -a wleyi', 'bhɛɛ- 'ke -wa zɔnle- -o gbɛkpuɲ- mu 'e 'le. -A 'ke mu -yaa -a 'trɔn zɔn 'zi 'ke -wa -lrɔkpa' dɔɔ:

⁶⁸ «Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi, 'e 'kpee ma -de 'gbu -le 'e ɲzwan ɛɛ?»

Pieri -o -a 'lɛmadɔ 'zi 'egloɔle Zesu ma 'kaa yaa 'bhɛ dɔ

(Maki 14.66-72; Luki 22.56-62; Zaan 18.15-18; 18.25-27)

⁶⁹ 'Bhɛ -za mu 'e klɛ 'waati 'e ba, Pieri 'yaale- yaa 'pɛɛlii- *'sraka 'lena -kunlii gbilaan 'e 'bhɛ a -gben 'e 'yi. -Ayile, 'ke 'bhɛ a 'fɛ 'e ɲla yewo le 'e do 'e 'mabɛɛnle 'yee- Pieri -din, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'a 'lrɔkpale dɔɔ: «'Bhi 'gbu 'lɛɛ-, 'e 'yaa- 'yee- Galile 'klɛɛn 'e 'yi mi Zesu 'e zi.»

⁷⁰ 'Duɲ-, Pieri 'e 'lɛmadwa 'egloɔle 'bhɛ ma mɔkpen 'yɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'Yoo- we 'zi mɛɛ 'la zan 'le bhe, 'naa 'bhɛ dɔ.»

⁷¹ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke 'yee- Pieri gele 'sanle -gben 'e 'lii ba -yɛta', 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'fɛ 'e ɲla yewo le

-bhεεke' do 'a 'yele. 'Bhεε- 'ke 'bhe 'a 'pele 'bhe -din mu 'ε ni dɔɔ: «Mεε 'lεε- 'yaa- 'yee- Nazareti mi Zesu 'ε zi.»

⁷² 'Bhe □nɔɔ bhe 'ezin-, 'ke Piεri 'a 'lεmadɔle 'egloɔle 'bhe -jan 'ε ta, 'kee- bhaa bhlele- dɔɔ: «'Mi 'pegee 'η 'sɔwεε- 'gbu 'ε ta, 'naa 'yee- mεε 'la bhe -a dɔ.»

⁷³ 'Bhe blaان 'waati sa, 'ke 'fε -gben 'yi mu 'ε -woo mabεεnle Piεri -din, 'bhεε- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «Wlan 'gbu 'ε ni, 'yoo- 'ke Zesu zi mu 'ε do 'le. -Amasɔyi 'woo- 'e dɔ 'yaa- -janwo' gbeya 'bhεε- ma.»

⁷⁴ 'Bhe klele 'tε, 'ke Piεri bhaa bhlele 'sanle, 'ke -ya pe dɔɔ: «'Ke 'η bhla □pia, bhaa 'η ga. 'Naa 'yee- mεε 'la bhe -a dɔ 'sekeseke!» 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'ke maagwlen -wele'.

⁷⁵ 'Bhe klele 'tε, Zesu -jan 'la □woa 'yee- Piεri ni 'elwale gban -sɔ, 'ke 'bhe dɔle- -a 'kpee, Zesu 'a □pia -a ni dɔɔ: «'Sani- maagwlen -weli' plen-zɔn, 'e nu 'e 'lεmadɔle 'egloɔle 'mi ma gaan yaga 'kaa 'yaa 'mi dɔ.» Piεri 'pwele- 'pεεlii-, 'kee- wisile 'ebebele.

27

*-O -ja Zesu 'le -janmatii Pilati ba
(Maki 15.1; Luki 23.1; Zaan 18.28)*

¹ Zrwan 'ε zi, 'ke 'sraka 'lεna -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu mu 'ε -waa' 'gwlaan- 'gblaان mu 'ε -woo -lεkpale 'eke- ta, 'bhεε- 'ke -o 'kpεn 'a 'kpale do ma 'kaa -o Zesu dε.

² -Ayile, 'ke -wa gbε ta -yirele', 'bhεε- 'ke -o gele- 'kele- -janmatii Pilati ba.

Zudasi gayre
(*Klɛza 1.18-19*)

³ Zudasi 'la -dawli' □kpa Zesu gbɛ ta, 'bhɛɛ-ya -lɛnaa mɛɛ mu 'ɛ ni, 'a 'yele- 'bhii- -o -kpan -balaa' Zesu ta 'kaa -wa dɛ, 'ke -zadɔwɛɛ dɔle- -a ma. -Ayile, 'kee- gele- -gɔli' 'taɲbha mia do bhɛ vu 'ɛ 'niinale *'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee Zuufu mu 'ɛ -waa' 'gwlaan- gblaan mu 'ɛ ma.

⁴ -Ya □pia -o ni dɔɔ: «'N -za 'yɔɔ- -kla mɛɛ 'la zan laa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ klɛɛ 'bhɛ 'lɛnalele 'ka ni!» -Ayile, 'ke -wa -lɛkunle -a ni dɔɔ: «'O mɔɔ a za 'laa -o 'bhɛ 'yi, 'e 'gbu a -za -le 'bhɛ 'le.»

⁵ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zudasi -gɔli' 'taɲbha mu 'ɛ 'wianle 'trɛ ma -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ □la, 'bhɛɛ- 'kee- 'pwɛle. 'Bhɛ blaana, 'kee- gele- -a 'gbu dunle -yri diɲ do 'yi.

⁶ 'Bhɛ 'yi bhe, 'ke 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ -o -gɔli' 'taɲbha mu 'ɛ 'wloole 'trɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- dɔɔ: «'Waa- 'toɲ 'ɛ ta, 'waa sɔ -gɔli' 'lɛɛ- bɔle- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ □la -gɔli' bɔ -koo 'ɛ 'yi, -amasɔyi mɛɛ yien ma -gɔli' -le.»

⁷ -O yanle 'a 'kpalele do ma, 'ke -wa pele- dɔɔ -o gbɔɔ mi 'ɛ 'bhɛ a 'trɛ 'ɛ 'lɔle 'yee- -gɔli' 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- -o 'bhɛ 'trɛ 'ɛ klɛ 'cie mu binyrɛ 'le.

⁸ 'Bhɛla- -zayile, 'kee- 'san 'bhɛ yi 'ɛ ma, 'kee- nu 'tɛnɛ- -zɔn ma, -o 'bhɛ 'trɛ 'ɛ sii dɔɔ: «Yien ma 'trɛ.»

⁹ 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Zeremi jan mu 'la □woa 'elwale -sɔ 'mu 'lɛswa□, -ya -pia dɔɔ: «-O -gɔli' 'taɲbha mia do bhɛ vu □sia. Izraɛli mu 'ɛ -wa 'plɛɛ □kaan 'bhɛɛ- -gɔli' 'lii yɛkɛ- 'ɛ 'le.

10 'Bhεε- -o gbɔɔɔ mi 'ε -yaa' 'trε 'ε □lwa 'ke 'bhε -gɔli' 'ε 'le, 'bhii- Mεεzan 'a □pia 'mi ni pe gbeya 'la yi.»

Pilati -o Zesu 'lrɔkpa zii'

(Maki 15.2-15; Luki 23.2-5; Zaan 18.29-40; 19.4-16)

11 Mεε mu 'ε -o -ja Zesu 'le -janmatii Pilati ba. 'Bhεε- -janmatii Pilati 'a 'lrɔkpa dɔɔ: «'Bhi -le 'ke Zuufu mu 'ε -waa' -bhleŋgbe 'ε 'le εε?» Zesu pe -a ni dɔɔ: «'E 'gbu 'yela- □pia bhe.»

12 'Bhε blaana, 'sraka 'lena -kuŋlii mu 'ε 'pegee 'gwlaana- gblaana mu 'ε -o bhla -bebe □kpa -a ma, 'duŋ- yaa 'mu 'kedo- 'kpɔ mabɔle.

13 'Bhε klεle 'tε, 'ke Pilati 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «-O bhla mu 'la 'kpen 'kpa zii' 'e ma bhe 'e 'trɔn 'laa 'mu 'yi εε?»

14 'Duŋ- Zesu 'laa 'mu 'kedo- 'kpɔ zilakpale -a ni bhe, 'bhε 'a 'kpeelena -a ma 'egbenele.

-O Zesu de -kpan -balaa' 'a ta

15 Lεε 'oo lεε, Paki 'feti 'ε ta, -janmatii Pilati ta pe -le -yaa 'ke 'ploolele -kaso yi mi do ma, 'kela 'ke -zamaa' 'ε 'yaa- 'bhε -za pe, -e 'yaa- ploo 'bhεε- ma -o ni.

16 'Bhε 'waati 'ε ba, -waa' -kaso 'yi mi do -yaa, -o -yaa 'bhε sii Barabasi. Mɔkpen' 'yaa- 'bhε dɔ 'bhε klεza -yɔɔ' mu 'ε ma.

17 Pilati -zamaa' 'ε 'lrɔkpa dɔɔ: «'Kaa- zi 'bhii- 'η 'plo- 'ka ni 'woo- mεε ple 'ε -dela ma εε, Barabasi taa- Zesu, -o 'bhε 'la sii Mεε -Bhee mi -Kpɔɔɔ Krisi εε?»

18 'Yee- Pilati 'gbu 'yaa- 'yaango- dɔɔ mɛɛ mu 'ɛ 'yaa- zranlawo zii' Zesu ma, 'bhela- -zayile -o ɔnwa 'bhe -lenale -a ni.

19 'Duɲ- Pilati 'yaale- -yaa 'waati 'la ba 'ki-tikanyɛ 'ɛ ɔnɔɔ, 'ke -a na mɛɛ do winbɔle -a ta 'kaa 'bhe ge -jan 'lɛɛ- 'yikla 'a -kɔɔ dɔɔ: «Mɛɛ 'la bhe, yaa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ klɛɛ, 'bhela- -zayile 'yaa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ klɛɛ -a ni, -amasroyi 'ɲ -yɛn -bebe -bhla -a -zayi' -zɔn gbɪɲ na.»

20 'Bhe bhla 'ɛ ba, 'sraka 'lena mu -kunlii mu 'ɛ 'pegee 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ 'yaa- wla 'zi -zamaa' 'ɛ zi dɔɔ -wa pe Pilati ni dɔɔ 'bhe 'ploɔ- Barabasi -la ma, 'bhɛɛ- -ya pe -o Zesu dɛ.

21 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke -janmatii Pilati -o -lɔkpaa' gbɛ drɛɛwɔle 'ezin- dɔɔ: «'Kaa- zi 'bhii- 'ɲ 'ploɔ- 'woo- mɛɛ plɛ 'ɛ -dela ma 'ka ni?» -O 'kpen 'a 'lɛkwan- -a ni dɔɔ: «Barabasi!»

22 'Bhɛɛ- Pilati -o -lɔkpaa 'ezin- dɔɔ: «'Nɲ nu -mɛ za -la klɛɛ Zesu 'la 'ka 'bhe sii Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ Krisi 'bhe ni ɛɛ?» -O 'kpen 'a 'lɛkwan- dɔɔ: «-Kaa gbaan -yrigbɛɛle 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -e ga!»

23 Pilati -o -lɔkpaa 'ezin- dɔɔ: «-E -mɛ -za 'yɔɔ- -la kla ɛɛ?» 'Duɲ- -o -gbekaan 'ezin- 'egloɔle 'kaa: «-Kaa gbaan -yrigbɛɛle 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -e ga!»

24 'Yee- Pilati 'a 'yele- 'bhii- yaa -yaa sɔ -za 'kɛdo- 'kpɔ klɛɛ 'ezin-, 'bhe 'pegee mɛɛ mu 'ɛ zru baan' 'yaa- -wlɛn 'zi, 'kee- -yi 'sile, 'ke -ya gbɛ mafele mɔkpen' 'yɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'Mi 'naa -o 'ɲ gaan bɔle- mɛɛ -lɛdɔɔle 'lɛɛ- -a dɛza 'ɛ 'yi! 'Ka 'gbu 'kɔɔ za -le!»

25 'Bhe klɛɛle 'tɛ, 'ke -o 'kpen 'a 'lɛkunle 'eke- zi dɔɔ: «'Kee- -gaa oo, bhaa -a gale -kpan 'ɛ bala- 'o mɔɔ 'pegee 'o 'nɛ mu 'ɛ ta!»

²⁶ 'Bhε klεgbeya 'ε 'yi, 'ke Pilati 'ploole Barabasi ma -o ni; 'bhεε- -e pe mεε mu ni 'kaa 'mu Zesu zita zɔn 'ke gbanɓhɓle 'le; 'bhε blaان, 'ke -ya 'kpale -o 'koo 'kaa -o ge -a gbaan -yrigbεεle do ta.

*-Srwase' mu 'ε -woo Zesu malrɔgo 'zi
(Maki 15.16-20; Luki 23.11; Zaan 19.2-3)*

²⁷ -Janmatii Pilati a -srwase' mu 'ε -ja Zesu 'le -yaa 'fεkpee yrε 'la mεε mu kla 'eke- ba a □noo 'bhεε- □la; 'bhεε- 'ke -srwase' 'le -gbεnε do 'ε 'kpen 'yaale -a zi.

²⁸ -O Zesu tapε mu 'ε -gwa, 'ke -o dunε- tralape 'tεn gbɔɔn do 'klale -a ta.

²⁹ 'Bhε blaان, 'ke -o lεrε zunɓhɓle do 'tanle 'bhii- -bhɓlεngbe ɓgblo ma -can 'faa do gbεen-, 'ke -o 'bhε bɔle- -a ɓgblo 'ε ma. 'Bhε trala, 'ke -o togo do 'kpale -a gbε -yie' 'lii 'bhii- -bhɓlεngbe do 'koo 'beni do gbεen-; 'bhεε- 'ke -woo 'kpo zenle- -a -lεε, 'ke -o 'sonsile- 'a ma, 'bhεε- 'ke -wa pe -a ni doo: «'E 'yia-, Zuufu mu a -bhɓlεngbe!»

³⁰ -Woo -liile' mu □klaa -a ta, 'bhεε- -wa 'koo togo 'ε □sia, 'ke -wa zɔn -a 'wiin- 'bhε 'le.

³¹ -O yanle 'sonsile 'le -a ma, 'ke -o dunε- tralape 'tεn gbɔɔn 'ε gole- -a ta, 'bhεε- 'ke -wa tapε -lwa mu 'ε 'klale -a ta. 'Bhε blaان, 'ke -o gele- -a gbaanle -yrigbεεle 'ε ta.

*Zesu gbaanyrε -yrigbεεle 'ε ta
(Maki 15.21-32; Luki 23.26-43; Zaan 19.17-22)*

³² -Srwase' mu 'ε 'pwe bhla 'ε zi -janmatii 'ε -yaa 'fε 'ε □la Zesu 'le, 'ke -o -lεpale Sirɛni -wa 'ε ta mεε do 'le, -o -yaa 'bhε sii Simo. 'Bhε klele 'tε, 'ke -srwase' mu 'ε -wa pele- 'bhε Simo 'ε ni 'kaa 'bhε Zesu gbaan -yrigbεεle 'ε 'si kpanɓma.

33 -O bhøle yrε 'la -o 'bhe sii Gøligota ('bhe 'yi -le doo mεε ηgblo bhεε' yrε),

34 'ke -o -laane' 'yi yienle do 'pegee -doo 'yizaale, 'bheε- 'ke -o 'bhe 'nale 'a ni, ('kooko- 'kee- 'bhe □mia, yaa ga 'ε 'lale- tado). 'Dun- -e 'bhe -yi 'ε danle -a nre ma, yaa dole 'bhe 'mile- -la.

35 'Bhe blaen, 'ke -wa gbaanle- -yrigbeεle 'ε ta, 'ke -o 'tete dole- -a tapε mu 'ε ta, 'bheε- 'ke -o 'mu -yicienle 'eke- ma. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi bhe, -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'ε 'wojan- 'ε 'leswa□, 'bhe 'a □pia doo: «-O 'tete -dwa 'η tapε mu 'ε ta, 'bheε- -woo -yicienna 'eke- ma.»*

36 'Bhe blaen, 'ke -o -yaale' -a gooba 'bhe yrε 'ε □noo ye.

37 -Wa □dia win 'la ma bhe, -o 'bhe -yoon dia -yripeenε do ta, 'bheε- -o 'bhe -gbaanna -a ηgblo 'ε tralayre 'ε □noo, 'bhe 'yaa- doo:

«Mεε 'leε- 'yele- 'ke Zesu 'le, Zuufu mu a -bh- lengebe 'ε.»

38 'Ezin-, -o -faannii' ple -gbaanna -yrigbeεle ple ta Zesu -din: -A do -yaa -a gbε -yie' ta, 'bheε- -a -bhεeke' do 'ε 'yaa- -a gbε -koo ta.

39 Mεε 'la zan mu -yaa 'kan zii' Zesu gbaanyre 'ε -din, 'mu 'yaa- a glin 'ke 'mu 'mu ηgblo been, 'bheε- 'ke -wa -zwanwo'.

40 'Bheε- -o -yaa pe doo: «'Bhi 'laa 'pele- 'kaa 'e so -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε 'wile-, 'bheε- 'ya do gbε dreεwo -yrekpa' yaga -la εε? 'Kee-

* 27:35 27.35 Rome mu a 'tonj 'ε ta, -srwase' mu 'la -ja Zesu gbaanle -yrigbeεle 'ε ta, 'bhe 'senj 'yaa- 'mu ni 'ke 'mu Zesu tapε mu 'yicien- 'eke- ma. -O 'tete 'la -dwa -a tapε mu 'ε ta 'bhe win -le 'ke -o so -o -yicienle 'eke- ma 'elrele.

'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le, 'e 'gbu 'bhee -zɔn, 'bhεε- zina- -yrigbεεle 'ε ta doo.»

41 'Bhε klegbeya do 'ε 'yi, 'sraka 'lεna -kunlii mu 'ε 'pegee 'Tonj daan mu 'ε, 'bhεε- 'gwlaan- gbilaan mu 'ε, -o 'kpen 'yaa- Zesu malrɔgo 'zi 'ke -wa pe doo:

42 «-E mεε -bhεεke' mu 'ε -gwa -za 'yi, 'bhεε- yaa sɔ -a 'gbu gole -za 'yi! 'Ke -yoo 'ke Izraeli mu a -bhlenjbe 'le, -e zina- 'saanibhe doo -yrigbεεle 'ε ta; 'kee- 'bhε □kla, 'o nu 'o 'kpale- -a -yi.

43 -Ya 'gbu gbekpaa- -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'bhεε- -ya -pia doo: <'Nj 'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'le!> 'Bhεε- 'ke -a -za sɔ -Waanbhaa' ni 'bhε nu 'a go 'saanibhe -za 'yi doo!»

44 Mεε dε mi plε 'la gbaanle -yaa -a -din -yrigbεεle plε 'ε ta, 'mu 'yaa- -a -zwanwo' zii' 'bhε klegbeya do 'ε gbεen- 'ezin-.

Zesu gayrε

(*Maki 15.33-41; Luki 23.44-49; Zaan 19.2; 19.5-30*)

45 'Kee- san -yrekpaa' ma, 'bhεε- 'kee- ge 'tenlε- yromazi -yretεbhε yanyan 'ε ma, -gblo -gbenε -kpaa 'trε 'ε ta yrekpen- □nɔɔ.

46 'Yee- yromazi -yretεbhε yanyan 'ε 'bhɔ bhla 'ε 'e -din, 'ke Zesu -gbekanle 'egloole doo: «Eli, Eli, lama sabatani?» 'Bhε 'yi -le doo: «'An -Waanbhaa', 'an -Waanbhaa', -mεle □kla 'bhεε- 'ye 'η do -kplεn □twa -a nɔɔ- εε?»

47 Mεε 'la zan mu -yaa -a -din 'bhε 'waati 'ε ba, 'mu 'a -gbekanwli 'ε 'male, 'ke 'mu 'a pele- doo: «-Ka 'ka 'trɔnbado doo, -yoo Eli 'sii zii'!»

48 'Bhε klele 'tε, 'ke -o do gele blaale- -nε 'yientenne 'fε -gblanjluu -folu' -folu' 'ε 'silε-, 'kee-

'bhe 'pale 'ke -wɛɛn yue 'tɔnle- 'le. 'Kee- 'bhe 'yrelɛ toɔɔ gbɔɔn do yin 'lii, 'bheɛ- 'kee- 'bhe 'wlale Zesu 'lii 'kaa 'bhe 'bhe 'mi.

⁴⁹ 'Duŋ- -a -vin mu 'ɛ pe dɔɔ: «'Kɔɔ- dula- doo, -dɔke' Eli nu nule a gole -za 'yi oo!»

⁵⁰ Zesu -gbekan' gbɛ drɛɛwoa- 'egloole 'ezin-, 'ke -a niigole -a -yi.

⁵¹ 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, sɔgbɛ -gbɛɛ 'la duŋle -yaa -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ 'kpee yrɛ 'la -o -yaa 'bhe sii «Yrɛ 'wɛŋ 'wɛŋ» 'bhe'la, 'bhe 'peedia- plɛ 'kee- da laanima, 'kee- nu 'tɛnle- 'traa. 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke 'trɛ bɛɛnle-, 'bheɛ- 'ke vlɛ -saa mu 'ɛ -o -wile'.

⁵² Mɛɛ bu mu 'ɛ 'liigwa-, 'bheɛ- mɛɛ -lɛdɔole mu 'la -gaa 'elwale gban -sɔ, 'mu -bebe -bwela gale ba.

⁵³ 'Bheɛ- -o -pwela bu mu 'ɛ 'yi Zesu bwele 'ɛ blaɛn gale ba, 'ke -o nule- Zeruzalɛmu -wa 'ɛ 'kpee. Mɛɛ -bebe -o 'ya.

⁵⁴ 'Bhe klɛle 'tɛ, -srwase' -kunlii 'ɛ 'pegee -srwase' -vin mu 'la 'yaa- Zesu gooba 'ke -yoo -yriɔgbɛɛle 'ɛ ta, -o 'trɛ bɛɛnyrɛ 'la 'ya, 'bhe 'pegee -za mu 'la 'kpen 'kla -o -yrɛ ma, 'bhe-la- -zayi' -gblaɛn -gbɛɛ 'klaa -o -yi. 'Bheɛ- 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «Mɛɛ 'lɛɛ- 'yaa- 'ke -Waanbhaa' Gbe kpataakpa 'gbu 'ɛ 'bheɛ- 'le!»

⁵⁵ Le 'srɛ mu 'la 'yaa- zi Galile 'trɛ 'ɛ ta 'ke 'mu bhɔ a ba, 'bheɛ- 'ke 'mu 'nwa -a zi Zeruzalɛmu, 'mu 'yaa- -a gbaa 'ɛ taglin- 'zi bhlo gbɔɔn ma.

⁵⁶ 'Woo- le mu 'ɛ 'ke mu -la 'tɔ -le -gɛ: Mari 'la da Magidala -wa 'ɛ ta, Zaki 'pegee Zozɛfu nɛɛ Mari, 'bheɛ- Zebede gbe plɛ 'ɛ Zaki 'pegee Zaan nɛɛ.

*Zesu binyre**(Maki 15.42-47; Luki 23.50-56; Zaan 19.38-42)*

⁵⁷ Yromazi bhøle, 'ke pezan do dale- Arimate -wa 'ε ta, -o -yaa 'bhε sii Zozefu, 'bhεε- 'bhε 'yaa- Zesu a -klanlane mu 'ε do 'le.

⁵⁸ 'Bhε 'yi, 'kee- gele- 'tε Zesu gbaa 'ε 'yrewolε -janmatii Pilati ma. -Ayile, 'ke Pilati dōle- gbaa 'ε 'nale- -la -a ni.

⁵⁹ 'Bhε ya 'ε 'yi, 'kee- gbaa 'ε 'sile, 'bhεε- 'kee- sɔ drεε 'pu 'penpen do 'kpale 'bhε ma.

⁶⁰ 'Bhε blaان, 'kee- gele- -a binle bu -gluu drεε do 'yi. 'Yee- Zozefu 'gbu -le mεε mu □sia 'kaa 'mu 'bhε bu -gluu 'ε 'kwlee- -a ni vlε -saa do 'yi. -E yanle 'kee- vlε -kpuη -gbεε do -bhlile', 'bhεε- 'kee- bu -gluu 'ε 'liitanle 'bhε 'le. 'Bhε blaان, 'kee- jilale.

⁶¹ 'Bhε 'waati 'ε ba, Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'ε ta, 'bhε 'pegee 'bhε 'too- Mari do 'ε, 'mu 'yaale -yaa bu 'ε 'lεma-.

Zesu bu 'ε gooba yaaza

⁶² 'Bhε ta tooklin- 'ε 'yi 'le, -yitrε' yi 'ε ma pe mu 'ε magaanle blaان, 'ke 'sraka 'lεna -kunlii mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε -o gele- 'eke- zi Pilati ba.

⁶³ 'Bhεε- 'ke -wa pele- Pilati ni dɔɔ: «'O zan, 'yee- bhlanii- 'la bhe, -e -yaa -a -yre ma 'waati 'la ba, -ya □pia dɔɔ -e nu bwele gale ba, -a gale blaان -yrekpaa' yaga mi ma. 'Bhε -jan 'ε 'bhε -o -li 'o 'kpee.

⁶⁴ -Ayile, -a pe -srwase' mu ni dɔɔ -o bo -a bu 'ε gooba -yrekpaa' yaga ta, 'kooko- -yaa' -klanlane mu 'ε waa nu nule -a gbaa 'ε 'faanle-, 'bhεε- -wa pe -kɔɔa' mεε mu 'ε ni dɔɔ: <-E -bwela gale ba.>

'Ke 'bhe □kla, 'bhe bhla 'ε gbtaan 'yi nu yale -e bhla -lwa mi 'la □pia 'bhe ni.»

⁶⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke Pilati 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Srwase' 'ke mu -le -ge, -ka mu 'si -a gooba yaaza 'yi. -Ka ge 'bheε- -kaa pe mεε mu ni 'mu bo a bu 'ε gooba 'bhii- -e sɔ 'ka ni gɔnε- 'la gbεεn-.»

⁶⁶ 'Bheε- 'ke -o gele- yaale 'te -a bu 'ε gooba. -O Romε mu a -bhlenjgbe -gbεnε 'ε, 'bhe gbε blaen yɔɔn -kpalaa' bu -gluu 'ε 'liitan vλε -kpuj 'ε ta, 'bheε- -o piibhe kpele- -gbεnε do -yrela 'bhe ta. 'Bhe blaen, 'ke -srwase' mu 'ε 'yaale bu 'ε gooba.

28

Zesu bweyre gale ba

(Maki 16.1-8; Luki 24.1-12; Zaan 20.1-2)

¹ -Yitre' yi 'ε ta tooklin- yi 'ε 'le, 'kanjɔple 'ε ma, zrwan 'tutu 'ε 'zi, 'ke Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'ε ta, 'bhe 'pegee 'bhe 'too- Mari, gele- bu -gluu 'ε taglinle.

² 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'ke 'tre bεenle-fanjan- ma, 'bheε- 'ke Mεεzan -Waanbhaa' a -mlεke' do zinale 'kee- da lafle' ma. 'Bheε- 'kee- bu -gluu 'ε 'liitan vλε -kpuj -gbεnε 'ε 'bhlile- bu -gluu 'ε -gɔma', 'bheε- 'kee- yaale' 'bhe vλε -kpuj 'ε ta.

³ 'Yee- -mlεke' 'ε wleyi' 'ε 'yaa- -bhi 'zi -yrayra 'bhii- mlεklenne do -bhigbeyā 'ε gbεεn-, 'bheε- -a ta dunε- 'ε 'yaa- flee 'epu 'penpenle 'bhii- 'kwlen- buu' 'fleegbeyā gbεεn-.

⁴ -Ayile, -gbtaan 'kla gbε -yɔɔ 'ε 'kɔɔ bu 'ε gooba mu 'ε 'yi, 'ke -o bεenle 'sanle -kprakpa, 'bheε- 'ke -o 'srinle 'bhii- -o -gaa.

⁵ 'Bhε klele 'tε, 'ke -mlekε' 'ε -ya pele- le mu 'la
 □nwa bu 'ε taglinyρε 'ε nɔɔ- 'mu ni dɔɔ: «'Ka mu
 laa -gblaanle!' 'An 'yaango- -o Zesu 'la -gbaanna
 -yrigbεεle 'ε ta, 'ka -o 'bhεε- -glin 'zi.

⁶ Yaa -o -li -gε. -E -bwela gale ba 'bhii- -ya -pia
 'ka ni gɔnε- 'la gbεεn-. -Ka nu -a gbaa 'kpayρε- 'ε
 -glin -gε doo.

⁷ 'Bhεε- -ka ge blaale- -a pe -yaa' -klanlanε mu
 'ε ni dɔɔ -e -bwela gale ba, 'bhεε- -e 'kan zii' 'ka
 'lεε -sɔ Galile 'kleen 'ε 'yi. 'Ka nu -a yeλε 'bhεε-
 □nɔɔ ye. 'Nj □nwa -jan 'la 'wolε- 'ka ni 'bhε -le
 bhe.»

⁸ 'Bhε klele 'tε, 'ke 'woo- le mu 'ε -o gole- blaale-
 bu 'ε -din, 'ke -o blasanle, 'bhεε- 'ke -o gele- 'yee-
 -Jan 'Nrale- 'ε 'pele- Zesu a -klanlanε mu 'ε ni.
 -Gbalaan 'pegee yilabla -gbεε do -yaa -o zru ba.

⁹ -O nu bhla 'ε zi, Zesu bewza 'ε 'woyre- nɔɔ-,
 'ke Zesu 'klale -o ba blaale-, 'bhεε- 'ke 'bhε -o
 'pubɔle dɔɔ: «'Ka 'η -kena!» 'Bhε klele 'tε, 'ke
 'woo- le mu 'ε -woo mabεεnle Zesu -din, 'bhεε-
 'ke -wa gbale- -o 'kpɔ zenlele -a -lεε, 'bhεε- 'ke
 -woo gbε mu kpa -a gaan ma.

¹⁰ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele- -o ni dɔɔ: «'Ka
 'laa -gblaanle!' -Ka ge a pe 'η nεεnε- mu 'ε ni 'kaa
 -o ge Galile 'kleen 'yi: -O nu 'η 'yeλε- 'bhεε- □nɔɔ
 ye.»

Zesu gooba mu 'ε 'wojan-

¹¹ Le mu 'ε 'yaa- ge 'zi 'waati 'la ba Zesu a
 -klanlanε mu 'ε ta, 'ke -srwase' mu 'la -o □bwa
 Zesu bu 'ε gooba, 'mu 'ke mu gele- -wa 'ε 'kpee,
 'bhεε- -za mu 'la 'kpen □kla -o -yre ma, -o 'mu
 'kpen 'yigɔɔnna 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε ni.

12 -Ayile, 'ke 'woo- *'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee 'gwlaan- gbalaan mu 'ε -woo -lεkpale 'ekte- ta. 'Bhεε- -o 'kpale do ma, 'ke -o -goli' kpu -gbεε do wlale- -srwase' mu 'ε gbε □la.

13 'Bhεε- 'ke -o 'mu 'lεmazɔnle dɔɔ: «-Ka ge -a pe dɔɔ 'o 'yaa- yi pla 'waati 'la ba -bi 'ε zi, -yaa' -klanlanε mu 'ε □nwa -a gbaa 'ε faanle-.

14 'Ali- 'ke -janmatii Pilati 'trɔnbwa- 'yee- -za 'ε 'yi, 'o mɔɔ 'gbu nu -janwole a ni, 'bhεε- 'o 'ka ηgblo go -za 'yi.»

15 'Bhε klεle 'tε, 'ke -srwase' mu 'ε -o -goli' 'ε 'sile, 'bhεε- *'sraka 'lena -kunlii' mu 'ε 'pegee 'gwlaan- gbalaan mu 'ε -wa -pia -o ni -o -za yεkε- 'la 'bhε klε -o 'bhεε- □kla. -Ayile, 'kee- san 'bhε yi 'ε ma, 'kee- nu 'tεnle- -zɔn ma, 'bhε -jan 'ε □zian Zuufu mu 'ε 'kpen 'trɔn 'yi.

*Zesu 'pweyrε- -yaa' -klanlanε mu 'ε ba
(Maki 16.14-18; Luki 24.36-49; Zaan 20.19-23;
Klεza 1.6-8)*

16 Zesu a -klanlanε -vin vu ta do 'ε (-amasrɔyi Zudasi 'la 'yaa- -o vu ta plε mi 'ε le, bhε 'bhε 'gbu □dia) -ja Galile 'klεεn 'yi vlε gɔɔn do 'la -e 'bhε -zrɔnna -o ni 'bhεε- 'wiin-.

17 -O Zesu 'yele-, 'ke -woo 'kpɔ zenle- -a -lεε, 'bhεε- 'ke -wa gbale- -o 'seriwolele. 'Duη- -o 'ke mu laa 'mu 'kpale- -a -yi 'bhii- 'yele- 'kele-.

18 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'e 'mabεεnle -o -din, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' -glɔɔya' 'kpen □naa 'η ni laflε' 'pegee 'trε ta.

19 -Ka ge 'klεεn 'kpen 'yi mu 'ε ta, 'bhεε- -ka -o klε 'an -klanlanε mu 'le. -Ka -o wiinfe' -yi ba -kɔɔ'

De -Waanbhaa' 'pegee -a Gbe, 'bhεε- Lii 'Wen 'ε
'to 'yi.

²⁰ 'Bhεε- 'mi 'ka mu -daanna -jan 'oo -jan mu
'la 'le, -ka -o daan 'mu 'kpεn ta 'taawolele. -Kaa
'yaango- dɔɔ 'η 'yoo- 'ka ba yikpensee ta, 'ke 'bhε
ge 'tεnlε- 'drunyan 'yan yi ma.»

Mwan
The New Testament in the Mwan language of Côte
d'Ivoire

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mwan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source
files dated 14 May 2025

1220066e-ed9e-5c66-9c3b-435a6575b8da